

STRATEGIA ROZWOJU

POWIATU WRZESIŃSKIEGO

NA LATA 2014–2020

OPRACOWANIE

STAROSTWO POWIATOWE WE WRZEŚNI

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	3
1. Wprowadzenie	5
2. Spójność strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	8
3. Wizja i misja rozwoju Powiatu Wrzesińskiego	14
4. Cele strategiczne i operacyjne.....	15
CEL STRATEGICZNY:	16
I. KONKURENCYJNA GOSPODARKA I STABILNY RYNEK PRACY	16
CEL STRATEGICZNY:	22
II. ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.....	22
CEL STRATEGICZNY:	28
III. ROZWÓJ EDUKACJI NA TERENIE POWIATU	28
CEL STRATEGICZNY:	33
IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ	33
CEL STRATEGICZNY:	36
V. ROZWÓJ KULTURY, SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI.....	36
CEL STRATEGICZNY:	41
VI. OCHRONA ŚRODOWISKA	41
CEL STRATEGICZNY:	43
VII. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI.....	43
CEL STRATEGICZNY:	45
VIII. AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ.....	45
5. Finansowanie.....	48
6. Monitoring i ewaluacja strategii.....	49
7. Zakończenie	54
Załącznik nr 1 Diagnoza społeczno-gospodarcza	56
1. Przestrzeń, infrastruktura, środowisko	56

1.1. Położenie, powierzchnia, ludność	56
1.2. Środowisko naturalne.....	62
1.3. Transport	67
1.4. Infrastruktura techniczna	72
1.5. Kultura	79
1.6. Turystyka	83
1.7. Podsumowanie – analiza wskaźnikowa.....	90
2. Sfera społeczna.....	92
2.1. Procesy demograficzne	92
2.2. Edukacja.....	100
2.3. Sport	110
2.4. Ochrona i promocja zdrowia	111
2.5. Pomoc społeczna	117
2.6. Bezpieczeństwo	122
2.7. Podsumowanie – analiza wskaźnikowa.....	128
3. Przedsiębiorczość i kooperacja.....	131
3.1. Rolnictwo.....	131
3.2. Podmioty gospodarcze	132
3.3. Bezrobocie	139
3.4. Administracja publiczna	143
3.5. Organizacje pozarządowe.....	146
3.6. Społeczeństwo informacyjne.....	147
3.7. Podsumowanie – analiza wskaźnikowa.....	147
5. Analiza SWOT	149
Załącznik nr 2 Planowane zadania do realizacji w okresie 2014-2020	155
<hr/>	
Spis rysunków.....	169
Spis tabel	169
Spis wykresów	172

1. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 jest najważniejszym dokumentem planistycznym i strategicznym, na podstawie którego samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Oddajemy w Państwa ręce dokument strategii, której głównym celem jest **stworzenie realnych podstaw planu rozwoju dla powiatu wrzesińskiego w okresie 2014–2020**.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji powiatu wrzesińskiego w 2020 roku, podkreślając jego specyfikę i indywidualne rozwiązania, odpowiednie dla jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Przedłożona strategia wyznacza **główne kierunki rozwoju powiatu**, wytycza **cele do osiągnięcia**. Jest narzędziem do efektywnego **zarządzania powiatem** z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Niemniej jednak jest to dokument programowy, który **nie wskazuje precyzyjnie**, co i z jakich środków zostanie zrealizowane. Takie podejście zgodne jest z zasadami przygotowywania dokumentów strategicznych, w których opisywane są **kluczowe obszary interwencji** i budowania przewag konkurencyjnych. Natomiast w celu rozpatrzenia szczegółowych zadań do realizacji z uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz właściwych źródeł finansowania należy stworzyć odpowiednie dokumenty wykonawcze.

Kluczowe w planowaniu projektowym jest umożliwienie udziału w pracach nad założeniami strategicznymi **jak najszerszej grupie osób**. Włączenie społeczności w prace nad przedmiotowym dokumentem pozwala na skuteczne jego wdrażanie. Prezentowana strategia była tworzona przy zaangażowaniu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego rezultaty były ważnym elementem w dyskusji na temat **przyszłości powiatu wrzesińskiego**. Odbyły się także spotkania, które miały na celu zbudowanie **wizji, celów**, a także projektowania **rozwiązań**. Proces tworzenia zapisów wsparty był również rzetelnymi analizami oraz wnioskami i sugestiami napływającymi od partnerów społecznych, przedstawicieli władz, a także przedstawicieli różnych dziedzin społeczno-gospodarczych.

Dzięki zaangażowaniu **społeczności lokalnej** i funkcjonujących w jej granicach podmiotów w proces budowy *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020*, dokument ten wyraża **interes publiczny**, a także jest ważnym elementem dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 podkreśla wymiar zrównoważonego zarządzania rozwojem powiatu w oparciu o politykę gospodarczą, przestrzenną, edukacyjną, społeczną, a także ochrony środowiska. Efektem wdrażania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach strategii powinien być wzrost jakości życia mieszkańców, a także tworzenie trwałych przewag konkurencyjnych.

Prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami ogólnymi wyższego rzędu takimi jak: *Strategia Europa 2020*, *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*; *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie*; *Wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku*.

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego powstała z inicjatywy Starosty Powiatu Wrzesińskiego. Jej obecny kształt to wynik wielomiesięcznej pracy interdyscyplinarnej grupy d.s. budowania strategii rozwoju.

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną, tj. **wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne** oraz otwarty katalog **kierunków działań** projektowanych dla powiatu wrzesińskiego. Wytyczone kierunki znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej **analizie społeczno-gospodarczej powiatu wrzesińskiego** oraz zasobów, jakimi dysponuje jego samorząd. Diagnoza ta została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych (*desk research*), na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby strategii. Analiza zależności pomiędzy **silnymi i słabymi stronami** oraz **szansami** na rozwój powiatu i **zagrożeniami** zidentyfikowanymi w otoczeniu stanowiły punkt wyjścia dla sformułowania wyzwań rozwojowych.

Budując *Strategię rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu powiatowego. Problematyka wymagająca włączenia się innych grup społecznych, tj. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z powiatu wrzesińskiego, zasygnalizowana poprzez konsultacje społeczne i badanie ankietowe została uwzględniona w niektórych celach operacyjnych oraz kierunkach działań, które wykraczają poza sferę kompetencji samorządu powiatowego. Tym samym należy mieć na uwadze, że realizacja niektórych celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu.

Proces budowy *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* przebiegał wieloetapowo:

1. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej.

Celem było stworzenie obrazu obecnej sytuacji powiatu w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwoju powiatu wrzesińskiego. Efektem prac zespołu było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe powiatu. Dokument został opracowany w oparciu o dane zastane, pozyskane m.in. z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego we Wrześni, czy jednostek podległych.

2. Badanie ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z terenu powiatu wrzesińskiego.

Celem było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczących poziomu jakości życia, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju powiatu wrzesińskiego. Każdy ankietowany miał także możliwość wskazania konkretnego rozwiązania, propozycji zadania do realizacji w okresie 2014–2020 na terenie powiatu.

3. Analiza mocnych i słabych stron powiatu, a także szans i zagrożeń jego rozwoju (analiza SWOT).

Celem było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron powiatu wrzesińskiego, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jego dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Analiza SWOT została podzielona na trzy obszary tematyczne, takie jak: 1. Przestrzeń, infrastruktura, środowisko; 2. Sfera społeczna; 3. Przedsiębiorczość i kooperacja.

4. Organizacja spotkań z udziałem wszystkich zainteresowanych mieszkańców, przedstawicieli instytucji, podmiotów społecznych, gospodarczych, jednostek samorządu terytorialnego.

Celem organizacji konwentów strategicznych było:

- zaprezentowanie efektów pracy nad poszczególnymi etapami strategii;
- wspólne zidentyfikowanie i zweryfikowanie mocnych i słabych stron powiatu wrzesińskiego oraz szans i zagrożeń jego rozwoju;
- wspólne zidentyfikowanie planu strategicznego, w tym konkretnych zadań i kierunków działania;
- podsumowanie całości prac nad strategią oraz dyskusja nad ich wynikami.

5. Przygotowanie projektu planu strategicznego.

Celem była identyfikacja kierunków rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania. Plan strategiczny powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, a także materiały wypracowane podczas warsztatów strategicznych oraz w wyniku badania ankietowego mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Projekt strategii został opracowany także w oparciu o założenia zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, tj. wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.

6. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii.

Celem było opracowanie zasad monitorowania oraz ewaluacji celów i realizacji poszczególnych kierunków działań oraz aktualizowania dokumentu.

2. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Potrzeba stworzenia *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* oparta była o wiele istotnych przesłanek. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się stworzenie zapisów dokumentu, który odpowiada obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz nawiązuje do nowej perspektywy finansowej środków z Unii Europejskiej na lata 2014–2020. *Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* uwzględnia zapisy zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, a także przywiązuje ogromną wagę do spójności z istniejącymi strategiami rozwoju, takimi jak: ***Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie; Wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020.***

Najważniejsze wytyczne dotyczące polityki rozwoju pochodzą z nadrzędnych dokumentów europejskich, określających zasady Europejskiej Polityki Spójności. Ważny jest nowy sposób finansowania ze środków europejskich. Celem funduszy unijnych nie jest wyrównywanie szans, ale wzmocnienie konkurencyjności mocnych stron oraz lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych. Podstawą Europejskiej Polityki Spójności jest ***Strategia Europa 2020***, która została oparta na trzech priorytetach:

1. rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
2. promocji gospodarki zrównoważonej, konkurencyjnej, racjonalnie wykorzystującej zasoby,
3. wspieraniu gospodarki o wysokim zatrudnieniu, sprzyjającej spójności społecznej i terytorialnej.

Głównym dokumentem szczebla krajowego, wskazującym strategiczne zadania Polski w horyzoncie czasowym spójnym z dokumentami europejskimi, jest średniookresowa ***Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.*** Dokument tworzy nowy model strategicznego zarządzania rozwojem państwa. Uwzględnia wytyczne głównych kierunków rozwoju Polski z długookresowej strategii rozwoju kraju ***Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.*** Podstawowe priorytety *Strategii Rozwoju Kraju 2020* to:

1. sprawne i efektywne państwo,
2. konkurencyjna gospodarka,
3. spójność społeczna i terytorialna.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi odniesienie dla programów operacyjnych, tworzonych na potrzeby programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Dokumenty, które uszczegóławiają priorytety określone w *Strategii Rozwoju Kraju 2020*, to dziewięć **strategii zintegrowanych**. Przy projektowaniu lokalnej polityki rozwoju kluczowy jest

dokument ***Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.***

Prezentuje on wytyczne do planowania strategicznego. Najważniejsze z nich to:

1. wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu;
2. tworzenie wieloletnich i zdecentralizowanych polityk rozwoju — w przeciwieństwie do dotychczasowego przyznawania dotacji na inwestycje punktowe, jednorazowe, krótkoterminowe;
3. finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;
4. wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną — zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne;
5. wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020 podkreśla tworzenie partnerstwa między sektorem publicznym i społeczeństwem w zakresie tworzenia wielopoziomowego systemu zarządzania polityką rozwoju.

Wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 koresponduje z logiką interwencji *Wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku.*

Struktura dokumentu obejmuje 9 celów strategicznych:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej,
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
3. Lepsze zarządzanie energią,
4. Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
5. Zwiększenie spójności województwa,
6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

W zakresie planowania strategicznego dla powiatu wrzesińskiego szczególne znaczenie ma cel: Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie, który przedstawia konieczność wzmocnienia pozycji małych i średnich obszarów miejskich jako lokalnych centrów gospodarczych, a także ośrodków usług publicznych. Szczególnie podkreślony został aspekt spójności terytorialnej, potrzeba integracji przestrzennej na poziomie lokalnym, a także zapewnienie powiązań komunikacyjnych w obrębie obszarów wiejskich. Jako

kluczowy kierunek rozwoju została określona poprawa dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, kultury, rekreacji, sportu, a także opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Główne zasady przedstawione w planie strategicznym to przede wszystkim nacisk na tworzenie konkurencyjnej oferty, budowanie trwałych przewag konkurencyjnych. Wskazano, że nie należy ograniczać się wyłącznie do wzmacniania infrastruktury drogowej, technicznej, społecznej, ale przede wszystkim dążyć do wykorzystania potencjału wewnętrznego powiatu, a także budowania partnerstwa mającego na celu trwały wzrost gospodarczy. W zakresie rozwoju lokalnej gospodarki główny nacisk powinien zostać określony na utrzymanie rozwoju terenów inwestycyjnych, zdobywanie nowych inwestorów, wspieranie lokalnych przedsiębiorstw, realizowanie działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Priorytetem dla rozwoju rolnictwa jest promowanie gospodarstw ekologicznych, a także wspieranie działalności pozarolniczej, szczególnie na terenach atrakcyjnych turystycznie.

W zakresie zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym zwraca się uwagę na podejmowanie działań z uwzględnieniem powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami miejskimi i wiejskimi, a także rewitalizację przestrzeni publicznej, ochronę krajobrazu i ładu przestrzennego oraz planowanie przestrzeni zwartych, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Planowanie strategiczne rozwoju powiatu wrzesińskiego jest spójne z dokumentem *Wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku* przede wszystkim w zakresie kierunków rozwoju gospodarki (tworzenia i rozwoju stref aktywności gospodarczej), a także rozwoju oferty usług spędzania czasu wolnego (w tym poprzez rozwój tras turystycznych i zagospodarowanie terenów zielonych). Szczególnie istotne jest efektywne wykorzystanie potencjałów powiatu wrzesińskiego, na bazie których może on budować swoją trwałą przewagę konkurencyjną oraz ograniczać bariery rozwojowe.

TABELA 1. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014–2020 Z DOKUMENTEM WIELKOPOLSKA 2020. ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 R.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014–2020	WIELKOPOLSKA 2020. ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>I. KONKURENCYJNA GOSPODARKA I STABILNY RYNEK PRACY</p>	2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa
	4.2. Wzrost biegunów wzrostu w subregionach
	5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych
	5.2. Rozwój obszarów wiejskich

	6.1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
	6.3. Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu
	6.4. Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu
	6.5. Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym wspieranie sektorów kreatywnych w gospodarce
	6.6. Rozwój instrumentów finansowych dla gospodarki
	6.7. Doskonalenie kadr gospodarki
	6.8. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych
	6.9. Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne
	6.10. Poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego
	6.11. Rozwój gospodarki społecznej
	6.12. Rozwój „srebrnego” sektora gospodarki
	6.13. Rozwój biznesu i usług zdrowotnych
	7.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności
	7.4. Rozwój i promocja postaw kreatywnych i innowacyjnych
	7.5. Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i technicznego oraz poprawa organizacji rynku pracy
	8.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej
<i>Cel strategiczny:</i>	2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego
II. ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	3.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu
	5.5. Zwiększenie dostępu do podstawowych usług publicznych
	6.11. Rozwój gospodarki społecznej
	6.13. Rozwój biznesu i usług zdrowotnych
	8.2. Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym
	8.3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej
	8.4. Promocja zdrowego stylu życia
	8.5. Wzmacnianie włączenia społecznego

	8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej
	9.5. Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia
<i>Cel strategiczny:</i> III. ROZWÓJ EDUKACJI NA TERENIE POWIATU	5.5. Zwiększenie dostępu do podstawowych usług publicznych
	6.2. Wzmocnienie roli nauki i badań dla innowacji i rozwoju gospodarczego
	7.1. Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji
	7.5. Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i technicznego oraz poprawa organizacji rynku pracy
	7.6. Rozwój kształcenia ustawicznego
<i>Cel strategiczny:</i> IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ	1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej
	1.2. Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie efektywnych form transportu
	1.3. Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego
	1.4. Lepsze wykorzystanie dróg wodnych
<i>Cel strategiczny:</i> V. ROZWÓJ KULTURY, SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI	5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego
	6.5. Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym wspieranie sektorów kreatywnych w gospodarce
	8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu
	8.10. Ochrona i utrwalenie dziedzictwa kulturowego
<i>Cel strategiczny:</i> VI. OCHRONA ŚRODOWISKA	2.1. Wsparcie ochrony przyrody
	2.2. Ochrona krajobrazu
	2.3. Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie
	2.5. Ograniczenie emisji substancji do atmosfery
	2.6. Uporządkowanie gospodarki odpadami
	2.7. Poprawa gospodarki wodno – ściekowej
	2.8. Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego
	2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa
	2.10. Promocja postaw ekologicznych
	2.11. Poprawa stanu akustycznego województwa
	3.1. Optymalizacja gospodarowania energią
	3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł

	energii
	3.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu
<i>Cel strategiczny:</i> VII. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI	4.2. Wzrost biegunów wzrostu w subregionach
	5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych
	5.2. Rozwój obszarów wiejskich
	5.3. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji
	5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego
	8.11. Poprawa warunków mieszkaniowych
<i>Cel strategiczny:</i> VIII. AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ	1.3 Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego
	5.5. Zwiększenie dostępu do podstawowych usług publicznych
	6.3. Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu
	8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu
	8.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
	8.9. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny
	9.1. Tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem regionu
	9.3. Sprawna i innowacyjna administracja samorządowa
	9.4. Budowa partnerstwa dla innowacji
	9.6. Rozwój współpracy terytorialnej

Źródło: Opracowanie własne

3. WIZJA I MISJA ROZWOJU POWIATU WRZESIŃSKIEGO

Wizja stanowi **obraz stanu**, który pragnie osiągnąć wspólnota mieszkańców powiatu wrzesińskiego **do 2020 roku**, dążąc do realizacji celów strategicznych oraz wyznaczonych kierunków działań. Podstawą budowania wizji jest skuteczne wykorzystanie mocnych stron powiatu oraz szans jego rozwoju, by zwiększyć jego atrakcyjność i poziom życia lokalnej społeczności.

Rozwój powiatu wrzesińskiego powinien być zatem podporządkowany następującej **WIZJI**:

POWIAT WRZESIŃSKI JEST NOWOCZESNĄ, ATRAKCYJNĄ INWESTYCYJNIE PRZESTRZENIĄ DYNAMICZNEGO ROZWOJU SPOŁECZNEGO I GOSPODARCZEGO, WYKORZYSTAJĄCĄ CAŁKOWITY POTENCJAŁ OBSZARU I ZAPEWNIAJĄCĄ MIESZKAŃCOM WYSOKIEJ JAKOŚCI WARUNKI DO ŻYCIA I PRACY.

Misja wyznacza **cele nadrzędne** dla rozwoju powiatu wrzesińskiego, które będą przedmiotem dążeń na najbliższe lata. Została sformułowana w możliwie jak najbardziej przystępny sposób, tak aby przekaz był czytelny dla każdego odbiorcy. W realizację misji są zaangażowane nie tylko władze powiatu oraz przedstawiciele samorządu. Efektywność i skuteczność działania zależy od szerokiego udziału społeczności lokalnej, partnerów społecznych i gospodarczych.

Cele realizowane przez powiat wrzesiński powinny wpisać się zatem w poniższą **MISJĘ**:

MISJĄ POWIATU WRZESIŃSKIEGO JEST ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM WYSOKIEGO STANDARDU ŻYCIA I ROZWOJU ZAWODOWEGO W OPARCIU O NOWOCZESNĄ INFRASTRUKTURĘ, WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI PUBLICZNE I ATRAKCYJNY RYNEK PRACY.

4. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cele określone w *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* są odpowiedzią na problemy powiatu, zdefiniowane w toku prac nad tworzeniem dokumentu. Cele te wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia **celów strategicznych** zostały sformułowane **cele operacyjne**. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty powiatu wrzesińskiego w perspektywie lat 2014–2020.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020*, a w dalszej części dokumentu są one poszerzone o proponowane kierunki działań dla poszczególnych celów operacyjnych:

TABELA 2. MATRYCA CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

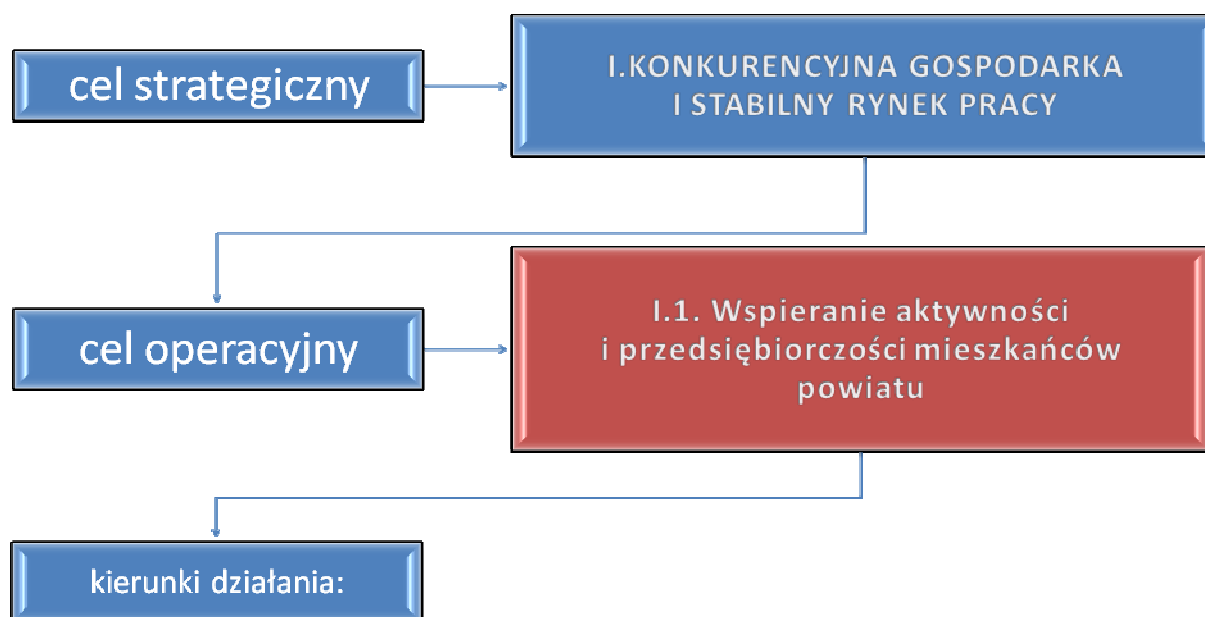
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
I.KONKURENCYJNA GOSPODARKA I STABILNY RYNEK PRACY	I.1. Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców powiatu I.2. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu wrzesińskiego
II.ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	II.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu II.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych
III.ROZWÓJ EDUKACJI NA TERENIE POWIATU	III.1. Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej na terenie powiatu III.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego
IV.POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ	IV.1. Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych IV.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
V.ROZWÓJ KULTURY, SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI	V.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej V.2. Rozwój infrastruktury kulturalnej

	V.3. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej
VI.OCHRONA ŚRODOWISKA	VI.1. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki na terenie powiatu VI.2. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych
VII.POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI	VII.1. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
VIII.AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ	VIII.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego VIII.2. Wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej

Źródło: Opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY:

I. KONKURENCYJNA GOSPODARKA I STABILNY RYNEK PRACY

1. Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.

Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców będzie realizowane m.in. poprzez organizację targów przedsiębiorczości na terenie powiatu. Udział w targach pozwoli mieszkańcom poszerzyć wiedzę nt. lokalnego rynku pracy, oferowanych form wsparcia (np. przez PUP we Wrześni), a także uczestniczyć w prelekcjach i innych wydarzeniach.

Postawy przedsiębiorcze będą promowane w dalszym ciągu poprzez konkursy powiatowe,

tj. HIT Wielkopolski, Za Zasługi dla Województwa Wielkopolskiego czy Rolnik Roku, które wyróżniają najbardziej aktywnych członków społeczności lokalnej.

Niezbędne jest rozwijanie umiejętności adaptacyjnych społeczności lokalnej do zmian, do specyfiki lokalnego rynku pracy, wymagań i oczekiwań pracodawców. W latach 2014–2020 będą prowadzone działania na rzecz podwyższenia kompetencji zawodowych mieszkańców, a także kontynuowane zadania realizowane w ramach promocji zatrudnienia przy współfinansowaniu m.in. z Funduszu Pracy. Szczególnie ważne jest realizowanie zadań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to spójne z założeniami *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2004–2015*, według której jednymi z głównych obszarów problemowych w ujęciu społecznym są:

- marginalizacja grup społecznych,
- długotrwałe bezrobocie,
- niepełnosprawni i starsi.

Wśród bezrobotnych i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Na terenie powiatu wrzesińskiego liczba niepełnosprawnych w 2011 roku wyniosła 11 577 osób, co stanowi ponad 15% ogółu mieszkańców. Konieczne są działania na rzecz tej grupy, spójne z założeniami „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2014 -2018”, którego celem jest tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym. Wiele lokali, w tym budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu wrzesińskiego, nie jest dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co wpływa na ograniczenia w zakresie aktywizacji zawodowej tej grupy społecznej.

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, OPS-y, PCPR we Wrześni, instytucje otoczenia biznesu, placówki edukacyjne, szkoleniowe i doradcze.

2. Rozwój instytucji otoczenia biznesu.

W celu podniesienia poziomu aktywności zawodowej i przedsiębiorczości niezbędna jest współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, wspierającymi lokalnych przedsiębiorców oraz kreującymi produkty lokalne. Część zadań z tego zakresu będzie nadal realizowanych przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, w szczególności Wydział Inwestycji, Zamówień Publicznych i Funduszy Europejskich.

Duże znaczenie w zakresie wspierania przedsiębiorczości, mają różne formy zrzeszania przedsiębiorców i pracodawców powiatu wrzesińskiego. Do tej pory na terenie powiatu funkcjonują takie formy zrzeszania podmiotów gospodarczych jak m.in.:

- Wrzesińskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców,
- Okręgowy Związek Pracodawców Prywatnych,
- Stowarzyszenie Osób Prowadzących Działalność Gospodarczą *Warta* w Pyzdrach,
- Cech Rzemiosł Różnych.

Kierunek ten realizują m.in. Wrzesińskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców, Okręgowy Związek Pracodawców Prywatnych, Stowarzyszenie Osób Prowadzących Działalność Gospodarczą *Warta* w Pyzdrach, Cech Rzemiosł Różnych, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości.

Wsparcie nowopowstałych przedsiębiorstw oraz start-upów na terenie powiatu wrzesińskiego wymaga utworzenia inkubatora przedsiębiorczości. Zadaniem inkubatora będzie zarówno wsparcie merytoryczne w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej m.in. w aspektach prawnych, księgowych, jak i umożliwienie korzystania z zaplecza technicznego inkubatora.

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

4. Integracja lokalnych przedsiębiorców w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

W celu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości niezbędne jest wspieranie oddolnych inicjatyw w zakresie zrzeszania się podmiotów społecznych i gospodarczych, ich współpracy oraz wymiany doświadczeń oraz dobrych praktyk. Rolą w szczególności Starostwa Powiatowego we Wrześni oraz Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni powinno być inicjowanie, umacnianie tych procesów, zachęcanie do współpracy.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, podmioty społeczne i gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu.

5. Wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia.

Wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia jest kluczowym kierunkiem działania w zakresie aktywności zawodowej, przedsiębiorczości mieszkańców, przeciwdziałania bezrobociu oraz innych zagadnień dotyczących rozwoju lokalnego rynku pracy na terenie powiatu wrzesińskiego.

Należy zwrócić uwagę na istotny problem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych. Wśród nich liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Z danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r. (GUS, Bank Danych Lokalnych) wynika, że na terenie powiatu wrzesińskiego liczba niepełnosprawnych w tym roku wyniosła 11 577 osób, co stanowi ponad 15% ogółu mieszkańców. Zakłada się, że w latach 2014–2020 będą kontynuowane zadania w dziedzinie aktywizacji i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych m.in. takie, jak:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością,

- udzielanie osobom z niepełnosprawnością dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- dokonywanie zwrotu wydatków na instrumenty rynku pracy (staże).

Analizując dane dotyczące problemu bezrobocia na terenie powiatu wrzesińskiego, w okresie od 2009 r. do 2013 r. zauważalny jest wzrost liczby osób bezrobotnych rejestrowanych o 10,5 %. Ponadto, jak podaje raport *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2013 roku*, stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim jest jedną z najwyższych w województwie wielkopolskim tj. zajął 29 miejsce z 35 możliwych. Niezbędne są efektywne i skuteczne działania na rzecz ograniczenia problemu bezrobocia na terenie powiatu. Z pewnością w przyszłości jednym z nich będzie rozwój Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej.

Kontynuowane będą zadania skierowane do bezrobotnych kobiet, których celem będzie wyrównanie szans na rynku pracy. Według danych GUS w 2013 roku liczba bezrobotnych kobiet stanowiła 57,9% wszystkich zarejestrowanych. Potrzebne są inicjatywy na rzecz wzmocnienia kompetencji zawodowych tej grupy społecznej.

Uzyskanie wyższych kwalifikacji zawodowych jest także kluczowe dla osób z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym, którzy stanowią ponad 60% ogółu bezrobotnych na terenie powiatu wrzesińskiego.

Zgodnie z założeniami polityki europejskiej podejmowane będą także inicjatywy na rzecz wspierania zatrudnienia osób młodych do 30 roku życia, którzy mają problemy z odnalezieniem się na rynku pracy.

Szczególną formą aktywizacji zawodowej zostaną objęte osoby, które pozostają bez pracy powyżej 12 miesięcy. Zgodnie ze stanem na rok 2013, większość bezrobotnych zamieszkałych na terenie powiatu wrzesińskiego nie ma prawa do zasiłku (89%), a ich największa liczba mieszka na terenie gminy Września (57,7% ogółu).

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

6. Wspieranie mobilności społeczności lokalnej.

Wspieranie mobilności społeczności lokalnej w zakresie dostępu do lokalnych i ponadlokalnych rynków pracy jest jednym z kluczowych elementów ograniczenia problemów bezrobocia. Istotnym ograniczeniem jest trudny dojazd środkami transportu takimi, jak PKP, przewoźnicy prywatni do docelowych miejsc pracy czy nauki.

Ponadto należy wzmocnić lokalną politykę godzenia życia zawodowego z prywatnym i społecznym, co oznacza m.in. wspieranie rodzin w wychowywaniu potomstwa, opieki nad osobami starszymi, przewlekle chorymi, zależnymi, dostępność do usług opieki żłobkowej, przedszkolnej, szkolnej.

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

7. Wspieranie współpracy i inicjatyw oddolnych podmiotów gospodarczych, społecznych i publicznych.

Wspieranie inicjatyw oddolnych w zakresie współpracy międzysektorowej tj. pomiędzy podmiotami gospodarczymi, społecznymi i publicznymi na terenie powiatu wrzesińskiego jest istotnym zagadnieniem przy wspólnym wypracowywaniu rozwiązań na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości. W szczególności wymiana doświadczeń, współpraca, zrzeszanie się podmiotów jest istotna dla ogólnego poziomu aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców, a tym samym rozwoju regionu.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe, podmioty społeczne, gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu.

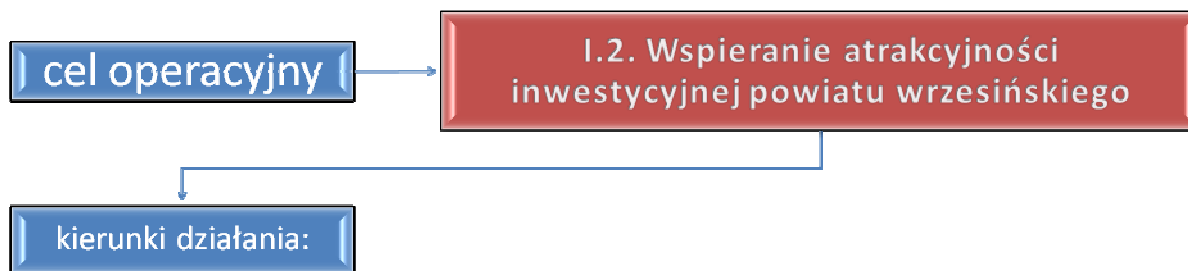
8. Wspieranie rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej współpracy gospodarczej.

Istotne jest podejmowanie inicjatyw mających na celu wspieranie rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej współpracy gospodarczej. Rolą samorządu powiatowego powinno być wspieranie tych procesów, zachęcanie do wspólnego działania. Korzyści ze współpracy mają znaczenie dla rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu. Przedsiębiorcy zyskują przede wszystkim reprezentację własnych interesów, a także nowe rynki zbytu i partnerów gospodarczych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe, podmioty społeczne, gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu.

9. Wspieranie gospodarki społecznej – podmiotów ekonomii społecznej.

Należy wspierać powstawanie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej, które mają na celu integrację społeczną, zatrudnianie osób z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspomaganie ich przez system konsultacji i doradztwa, opiekę medyczną czy psychologiczną. Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

1. Promowanie oferty gospodarczej z terenu powiatu wrzesińskiego.
<p>Należy wzmocnić promowanie oferty gospodarczej powiatu wrzesińskiego m.in. poprzez organizację seminariów dla przedsiębiorstw, targów, spotkań, a także rozpowszechnianie oferty terenów inwestycyjnych.</p> <p>Kierunek ten realizują m.in.: Starostwo Powiatowe we Wrześni, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, gminy.</p>
2. Podniesienie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych.
<p>Kluczowe jest podnoszenie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych z terenu powiatu wrzesińskiego, w szczególności poprzez przygotowanie infrastruktury technicznej oraz drogowej na wyznaczonych obszarach, a także promowanie oferty. Istotna jest skuteczność konkurowania o inwestorów z innymi samorządami oraz sposoby podnoszenia własnej atrakcyjności inwestycyjnej.</p> <p>W związku z utworzeniem Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej niezbędne jest zagospodarowanie terenów, a także właściwa obsługa inwestorów.</p> <p>Kierunek ten realizują m.in.: Starostwo Powiatowe we Wrześni, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, gminy.</p>
3. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz tworzenie nowych miejsc pracy.
<p>Celem jest pozyskanie nowych inwestorów oraz wspieranie już istniejących przedsiębiorstw, w tym w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, wykorzystując dotychczasowe doświadczenia. Niezbędne są działania w celu zapewnienia odpowiedniej obsługi inwestorów, sprawna działalność administracji publicznej w zakresie m.in. wydawania decyzji administracyjnych, czy też pozyskiwania odpowiedniej kadry pracowniczej.</p> <p>Kierunek ten realizują m.in.: Starostwo Powiatowe we Wrześni, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, gminy.</p>

CEL STRATEGICZNY:

II. ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO

1. Zwiększanie dostępności do usług medycznych.

Zwiększenie dostępu do oferty usług zdrowotnych w szczególności Szpitala Powiatowego Sp z o.o. we Wrześni przyczyni się do wzrostu konkurencyjności opieki zdrowotnej na terenie powiatu.

Należy podjąć działania w zakresie rozwoju elektronicznego systemu obsługi pacjenta oraz podniesienia standardu oraz liczby sprzętu komputerowego w placówkach ochrony zdrowia, w celu zwiększenia stopnia informatyzacji usług opieki zdrowotnej, ułatwienia dostępu obywateli do informacji z zakresu ochrony zdrowia oraz poprawy efektywności systemu ochrony zdrowia.

Kierunek ten realizują m.in.: Szpital Powiatowy Sp. z o.o. we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia

2. Wspieranie rozwoju Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. we Wrześni.

W rezultacie procesów rozbudowy i modernizacji Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. we Wrześni stanie się on nowoczesną placówką ochrony zdrowia świadczącą usługi medyczne na wysokim poziomie, zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców powiatu.

Należy podejmować i wspierać działania w zakresie doskonalenia procesów świadczenia usług medycznych dla pacjentów. Niezbędne jest doposażenie szpitala w sprzęt medyczny i diagnostyczny, aby spełniać współczesne standardy usług oraz zwiększyć ich dostępność.

Kierunek ten realizują m.in.: Szpital Powiatowy Sp. z o.o. we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

3. Rozwój profilaktyki, wczesnego wykrywania chorób i rehabilitacji.

Polityka prozdrowotna na poziomie regionalnym i krajowym uwzględnia cywilizacyjny aspekt ochrony zdrowia, w tym zagrożenia epidemiologiczne i demograficzne. Należy zaznaczyć, że m.in. wskaźnik obciążenia demograficznego na przestrzeni lat 2009–2013 dla powiatu wrzesińskiego przyjmuje tendencje wzrostowe, a także prognoza struktury wiekowej populacji powiatu na lata 2015–2035 wykazuje tendencje do starzenia się społeczeństwa. Odnotowane zmiany demograficzne wymuszają dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. W celu zagwarantowania wysokich standardów opieki zdrowotnej dla mieszkańców, w tym osób stanowiących zasoby rynku pracy, niezbędny jest rozwój programów profilaktycznych skoncentrowanych na zmniejszaniu zachorowalności na choroby cywilizacyjne i epidemiologiczne.

Celem działania jest promowanie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców powiatu. Jakość życia mieszkańców zależy w dużej mierze od świadomości i działań profilaktycznych. Planowane są cykliczne działania z zakresu profilaktyki ochrony zdrowia (w szczególności: wczesnego wykrywania chorób nowotworowych, chorób układu krążenia oraz ochrony zdrowia psychicznego), badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców oraz akcje informacyjne, promujące dbanie o zdrowie i kondycję fizyczną. Planowane są także programy profilaktyki z zakresu zdrowego odżywiania się, dbania o kondycję fizyczną, przeciwdziałanie otyłości i innym chorobom cywilizacyjnym wśród społeczności lokalnej. Akcje profilaktyczne będą realizowane m.in. w placówkach edukacyjnych, zdrowotnych, przy współpracy z samorządami gminnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Niezbędne są również programy w zakresie rehabilitacji zdrowotnej, które ułatwiałyby rekonwalescentom powrót na rynek pracy, zapobiegając wykluczeniu osób zagrożonym wyłączeniem z aktywności społecznej czy zawodowej z powodu wieku, stanu zdrowia, czy też poszkodowanych w wypadkach przy pracy.

Kierunek ten realizują m.in.: Szpital Powiatowy Sp. z o.o. we Wrześni, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

4. Rozwój opieki paliatywnej i rehabilitacji.

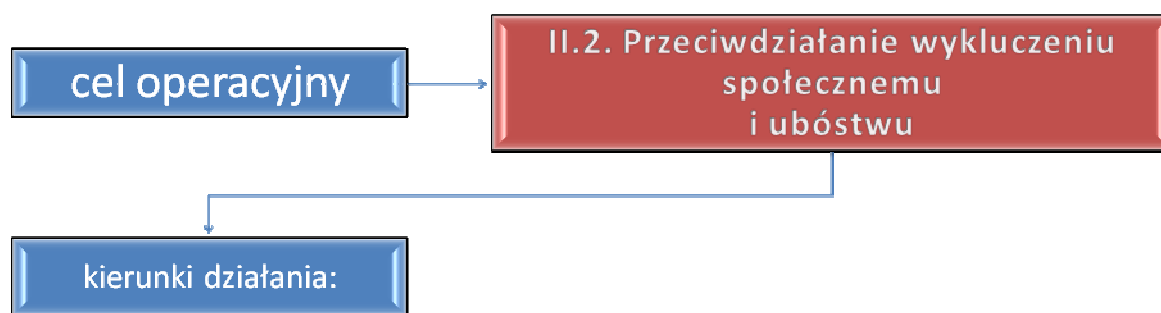
Celem jest wspieranie rozwoju usług w zakresie opieki paliatywnej (zarówno osób dorosłych jak i dzieci), a także rehabilitacji.

Kierunek ten realizują m.in.: Szpital Powiatowy we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

5. Ochrona zdrowia psychicznego.

Celem jest wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego wśród społeczności lokalnej. Ważny jest rozwój systemu kompleksowej opieki na rzecz osób z zaburzeniami

psychicznymi oraz rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze pomocy i integracji społecznej na rzecz tych osób. Ważne będzie inicjowanie przedsięwzięć umożliwiających osobom chorym uczestnictwo w życiu społeczno-gospodarczym, szczególnie w miejscu zamieszkania lub pobytu. Wyzwaniem jest stworzenie dobrej opieki psychiatrycznej, psychologicznej i pomocy społecznej oraz wysokiej jakości świadczeń opiekuńczo-leczniczych. Kierunek ten realizują m.in.: Szpital Powiatowy we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

1. Wspieranie rodziny jako podstawowej komórki społecznej.

Celem jest wspieranie działań na rzecz tworzenia warunków rodzinom z dysfunkcjami do wychodzenia z sytuacji kryzysowej. Zła sytuacja materialno-ekonomiczna czy brak lub niewielkie wsparcie wśród społeczności lokalnej, instytucji publicznych mogą prowadzić do powstawania problemów i dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin. Potrzebna jest także kontynuacja działań w zakresie m.in. wspierania rodzin wielodzietnych. Szczególnie istotny jest rozwój współpracy i wymiany informacji pomiędzy przedstawicielami pomocy społecznej, edukacji, służb bezpieczeństwa, urzędów pracy i innych podmiotów wspierających rodziny.

Kierunek ten realizują m.in. ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe.

2. Wspieranie działań mających na celu wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem.

Celem jest przeciwdziałanie marginalizacji dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Niezbędne jest wzmocnienie funkcji socjalnych szkół oraz wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży.

Kierunek ten realizują m.in. ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe.

3. Modernizacja infrastruktury instytucji świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej.

Ze względu na wysoki odsetek ludności powiatu wrzeńskiego korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej, a także ogólny zły stan techniczny obiektów, w których świadczone są usługi

z zakresu pomocy społecznej, należy podejmować działania w zakresie podniesienia standardów infrastruktury technicznej w tych instytucjach. Należy zadbać m.in. o komfort mieszkańców Domu Pomocy Społecznej.

W odpowiedzi na zmiany struktury demograficznej, konieczne jest podjęcie szerokich działań dostosowawczych w zakresie usług publicznych, adresowanych do seniorów. Poza rozwojem usług dla seniorów, priorytetem będzie rozbudowa bazy instytucjonalnej nastawionej na opiekę nad osobami starszymi. Planowane jest utworzenie Dziennego Domu Opieki dla Osób Starszych. Niezbędna jest także modernizacja budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, a także dostosowanie do ustawowych parametrów infrastruktury Ośrodka Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczkowie. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

4. Rozwój form opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi w celu umożliwienia im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Celem jest zwiększenie oferty w zakresie opieki skierowanej do osób starszych, a także niesamodzielnych czy też przewlekle chorych. Zmiany w strukturze demograficznej powiatu wrzeńskiego wymuszają dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. Niezbędny staje się rozwój pomocy społecznej, a także dostępność do opieki paliatywnej czy geriatricznej. Ważnym elementem jest zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Potrzebne jest utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, ułatwiającego opiekę i pielęgnację.

Kierunek ten realizują m.in. ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe.

5. Wspieranie kształcenia dzieci z niepełnosprawnościami.

Celem jest poprawa dostępności do edukacji dla dzieci z niepełnosprawnościami na terenie powiatu wrzeńskiego. Kluczowa jest indywidualizacja procesu kształcenia, pomoc asystenta na zajęciach. Ponadto niezbędna jest poprawa bazy technicznej placówek edukacyjnych oraz likwidacja barier architektonicznych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, placówki edukacyjne, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe.

6. Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki społecznej

Celem jest wzmocnienie profilaktyki społecznej oraz wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (m.in. niepełnosprawni, osoby starsze, bezrobotni, osoby niesamodzielne).

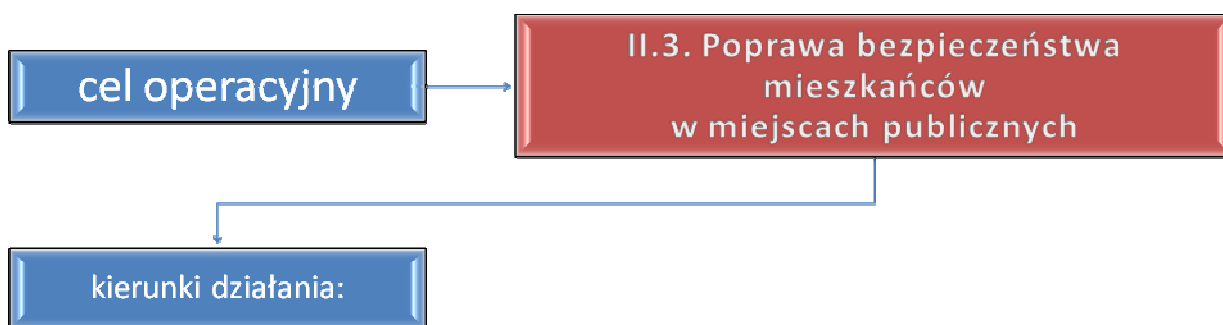
Realizowane zadania powinny dążyć do realizacji celów określonych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim na lata 2004-2015*.

Kierunek ten realizują m.in. Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne oraz kulturalne.

7. Wspieranie, integracja i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Celem jest wspieranie, integracja i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych z terenu powiatu wrzesińskiego. Potrzebne są działania, które będą wspierały te osoby i umożliwiały im pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej.

Kierunek ten realizują m.in. Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe.

1. Rozwój wyposażenia oraz doskonalenie umiejętności służb bezpieczeństwa publicznego.

Celem jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego, które wymaga ciągłego doskonalenia wiedzy i umiejętności właściwych służb oraz zakupu, modernizacji sprzętu i urządzeń, który jest wykorzystywany w ich pracy – unowocześnienie istniejącego monitoringu i jego rozwój w placówkach publicznych. Ponadto należy wspierać organizację szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego na terenie powiatu.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Ochotnicze Straże Pożarne, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, organizacje pozarządowe.

2. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych, w tym w zakresie rozwoju monitoringu.

Celem tego kierunku jest rozwój systemu monitoringu miejsc potencjalnie niebezpiecznych na terenie powiatu, który będzie działał prewencyjnie, a także będzie pomocny przy wykrywaniu sprawców wykroczeń.

Wskazany jest rozwój monitoringu w przestrzeni publicznej na terenie powiatu wrzesińskiego.

Kierunek ten realizuje m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Komenda Powiatowa Policji, organizacje pozarządowe.

3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego m.in. poprzez poprawę systemu monitoringu i alarmowania, polepszenia zaopatrzenia wodnego do celów przeciwpożarowych.

Celem jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Zagrożenia pożarowe są związane przede wszystkim z istniejącym przemysłem, infrastrukturą techniczną, a także występowaniem sporych obszarów kompleksów leśnych.

Szczególnie ważne jest doposażenie w sprzęt ratowniczy i wyposażenie osobiste strażaków, a także wsparcie szkoleniowe czynnych strażaków, oraz działania prewencyjne i edukacyjne dla społeczności, prowadzone przez służby straży pożarnej oraz policję.

Planowane jest utworzenie zintegrowanego systemu łączności radiowej dla potrzeb ostrzegania i alarmowania ludności oraz prowadzenia działań ratowniczych w sytuacjach zagrożeń naturalnych, awarii technicznych i klęsk żywiołowych. W celu lepszego przepływu informacji wśród społeczności niezbędne jest promowanie bezpłatnego SMS-owego systemu ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach.

Kierunek ten realizuje m.in. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policji, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

4. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, w tym m.in. modernizacja i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych.

Z uwagi na zagrożenie powodziowe występujące na terenie powiatu wrzesińskiego spowodowane m.in. niską zdolnością retencyjną zbiornika Września oraz złym stanem technicznym niektórych odcinków wałów powodziowych lub ich brakiem, konieczne stają się działania w obszarze poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na terenie powiatu wrzesińskiego m.in. poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym wałów przeciwpowodziowych oraz zbiornika retencyjnego we Wrześni. Konieczny jest rozwój wyposażenia powiatowego magazynu przeciwpowodziowego oraz służb ratowniczych w sprzęt ratowniczy.

Istotny jest rozwój współpracy z innymi samorządami i podmiotami w zakresie identyfikacji zagrożeń, budowy i modernizacji odpowiedniej infrastruktury, a także w ramach systemów

informowania oraz koordynacji działań antykrzysowych.

Kierunek ten realizuje m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, organizacje pozarządowe, Bank Ochrony Środowiska.

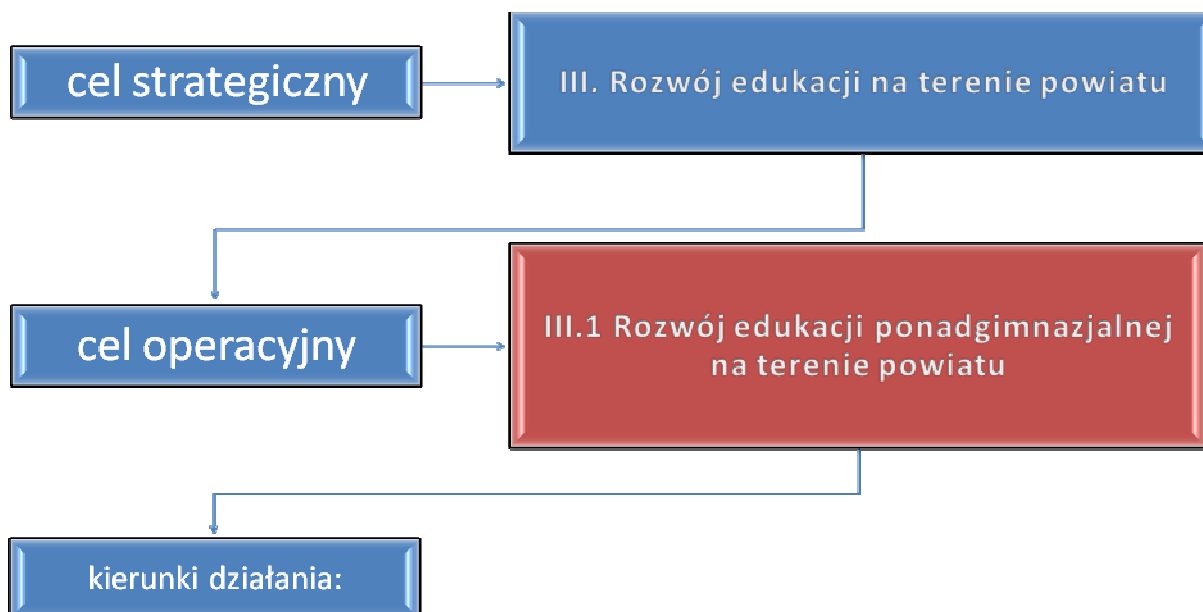
5. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Zły stan techniczny i użytkowy wielu dróg powiatowych i chodników (lub ich brak) oraz niedostatki w zakresie infrastruktury bezpieczeństwa w ruchu drogowym przyczyniają się do wzrostu zagrożenia w ruchu drogowym. W związku z powyższym konieczne są działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. poprzez budowę i rozwój odpowiedniej infrastruktury, rozbudowę monitoringu, doposażenie służb ratowniczych (w szczególności do likwidacji skutków wypadków drogowych), budowa sygnalizacji świetlnej, budowa urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Istotne jest wspieranie działań w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa nie tylko na drogach powiatowych.

Kierunek ten realizuje m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policji, organizacje pozarządowe.

CEL STRATEGICZNY:

III. ROZWÓJ EDUKACJI NA TERENIE POWIATU

1. Rozwój placówek edukacyjnych w zakresie modernizacji ich stanu technicznego oraz wyposażenie w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie.

Zadania zawarte w ramach niniejszego kierunku koncentrują się na utrzymaniu wysokiego poziomu edukacji ponadgimnazjalnej na terenie powiatu wrzesińskiego poprzez zapewnienie nowoczesnej i efektywnej bazy placówek edukacyjnych wyposażonych w odpowiednie pomoce dydaktyczne.

Celem jest rozwój standardu bazy technicznej i wyposażenia szkół ponadgimnazjalnych, w tym zwłaszcza w zakresie technologii informatycznych. O jakości kształcenia, poza programem edukacyjnym, kompetencjami kadry, decydują warunki, w jakich ma miejsce proces nauczania.

Zakłada się ciągłe doskonalenie stanu technicznego infrastruktury placówek edukacyjnych oraz ich doposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Planowana jest poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych poprzez zakończenie procesu termomodernizacji oraz wymianę punktów świetlnych w szkołach.

Planowane są następujące zadania w zakresie poprawy infrastruktury technicznej oraz wyposażenia placówek oświatowych:

- Budowa/rozbudowa/modernizacja placówek oświatowych: Zespołu Szkół Zawodowych nr 2, Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Zespołu Szkół Politechnicznych, Liceum Ogólnokształcącego, Zespołu Szkół Specjalnych;
- Budowa/rozbudowa/modernizacja przyszkolnych obiektów sportowo-rekreacyjnych: boisko wielofunkcyjne dla Zespołu Szkół Zawodowych nr 2, sala gimnastyczna Zespołu Szkół Zawodowych nr 2, sala gimnastyczna Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, sala gimnastyczna Liceum Ogólnokształcącego,
- Wyposażenie szkół i placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne: nowe pracownie (w tym komputerowe);
- Rozwój oferty edukacyjnej szkół: Utworzenie przy Zespole Szkół Specjalnych Szkoły Przesposabiającej do pracy uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym; stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do współpracy szkół powiatowych z innymi o podobnych profilach; wsparcie działań innowacyjnych szkół (innowacje, eksperymenty).

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

2. Przeniesienie siedziby Zespołu Szkół Specjalnych.

Celem jest podniesienie standardu nauczania, poprawa warunków kształcenia i rozwój Zespołu Szkół Specjalnych. Planowane jest przeniesienie siedziby placówki. W tym celu niezbędna jest

adaptacja pomieszczeń nowej siedziby na cele dydaktyczne, jej nowoczesne wyposażenie, a także budowa przy obiekcie infrastruktury sportowej. Ponadto przy Zespole Szkół Specjalnych powołana zostanie Szkoła Przystosowująca do pracy uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Kierunek ten realizują m.in. Zespół Szkół Specjalnych, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe.

3. Rozwój cyfryzacji i informatyzacji w ramach procesów kształcenia.

Celem jest rozwój procesów cyfryzacji i informatyzacji w ramach kształcenia. Niezbędne jest powszechne korzystanie z programów e-edukacji w szkołach, wspieranie zadań „Cyfrowa szkoła”, a także rozpowszechnienie sieci Internet bezprzewodowej (wi-fi) oraz elektronicznych dzienników oraz dokumentacji szkolnej.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

4. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb uczniów.

Celem jest rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych skierowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym zarówno tych z problemami w nauce, jak i szczególnie uzdolnionych. Planowane są działania w zakresie przyznawania szkołom grantów edukacyjnych, pomocy materialnej dla uczniów (stypendiów socjalnych) oraz stypendiów motywacyjnych dla uczniów. Ponadto zamierzone jest utworzenie Ośrodka Rozwoju Edukacji, który będzie wspierał prace szkoły i nauczycieli.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje pozarządowe.

5. Promocja i rozwój szkolnictwa zawodowego.

Celem jest promowanie i rozwój oferty szkolnictwa i kursów zawodowych na terenie powiatu wrzeńskiego. Niezbędna jest kontynuacja współpracy z przedsiębiorstwami, a także rozwój wyposażenia pracowni kształcenia praktycznego.

Należy wspierać deficytowe kierunki kształcenia zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy, stymulować współpracę między szkołami zawodowymi a pracodawcami, w tym wspieranie szkolnictwa modułowego, systemu staży i praktyk zawodowych.

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

6. Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych, pracodawców i instytucji rynku pracy.

Rozwój edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym, a w szczególności kształcenie techniczne oraz zawodowe jest ściśle powiązane ze współpracą z przedsiębiorstwami i instytucjami rynku pracy z terenu powiatu. Niezbędny jest rozwój współpracy, który pozwoli na lepsze przygotowywanie

uczniów do wejścia na rynek pracy. Planowane są działania w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni, przedsiębiorcy.

7. Współpraca placówek edukacyjnych oraz uczelni wyższych.

Niezbędny jest rozwój współpracy placówek edukacyjnych i uczelni wyższych, który pozwoli na poprawę efektywności i jakości kształcenia.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni, przedsiębiorcy.

8. Rozwój współpracy szkół o podobnym profilu kształcenia.

Celem kierunku jest rozwój współpracy szkół, które kształcą uczniów w podobnych profilach nauczania. Takie działania służą przede wszystkim poprawie efektów kształcenia, wymianie doświadczeń, a także rozwojowi oferty edukacyjnej.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne.

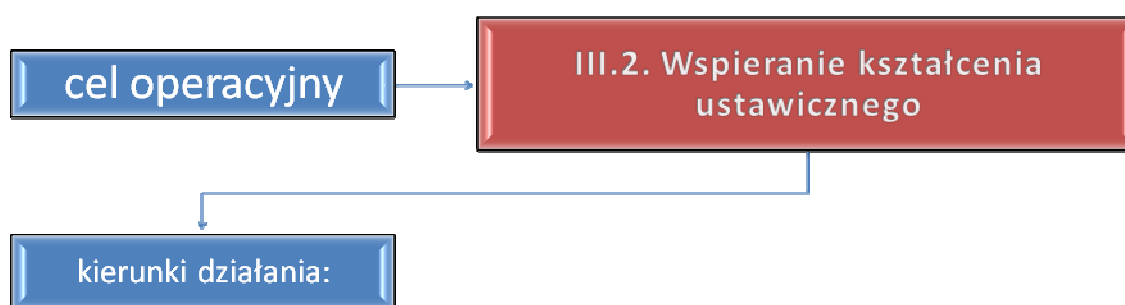
9. Wspieranie rozwoju warsztatu pracy nauczyciela.

Efektywny rozwój edukacji ponadgimnazjalnej na obszarze powiatu wrzesińskiego wymaga rozwoju kompetencji kadr nauczycielskich. Celem jest zatem wspieranie rozwoju warsztatu pracy kadry nauczycielskiej zarówno w zakresie metod pracy, jak i m.in. stosowania w procesie dydaktycznym nowoczesnych technologii, technik cyfrowych w programach nauczania czy e-learningu.

10. Kreowanie marki „Oświata Powiatu Wrzesińskiego”.

Celem jest współpraca w szczególności Starostwa Powiatowego we Wrześni oraz placówek edukacyjnych prowadząca do wypracowania marki „Oświata Powiatu Wrzesińskiego”, która jest identyfikowana z szeroką ofertą edukacyjną, charakteryzującą się wysokimi standardami nauczania.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

1. Tworzenie warunków do kształcenia ustawicznego w tym na odległość.

Celem jest zwiększenie dostępu do usług edukacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego. Planowane są działania wspierające działalność istniejących placówek edukacyjnych, jak i rozwój programów e-learningowych oraz kształcenia na odległość.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje

pozarządowe.

2. Wspieranie procesu zdobywania kwalifikacji zawodowych, przekwalifikowania się w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego, nowe technologie, dynamicznie zmieniająca się sytuacja na rynku pracy, większa mobilność edukacyjna i zarobkowa, powodują konieczność ciągłego dostosowywania wiedzy i umiejętności do zmieniających się oczekiwań i potrzeb współczesnego świata. Ważne jest zatem budowanie świadomości mieszkańców powiatu wrzesińskiego w zakresie potrzeby ciągłej edukacji i podnoszenia umiejętności szczególnie w przypadku istotnych zmian strukturalnych na rynku pracy. Celem jest rozwój form edukacji i wspierania procesu zdobywania kwalifikacji zawodowych, uprawnień, przekwalifikowania się i nauki nowego zawodu mieszkańców powiatu wrzesińskiego.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, przedsiębiorstwa, Starostwo Powiatowe we Wrześni, Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni, organizacje pozarządowe.

3. Wspieranie edukacji osób po 50. roku życia.

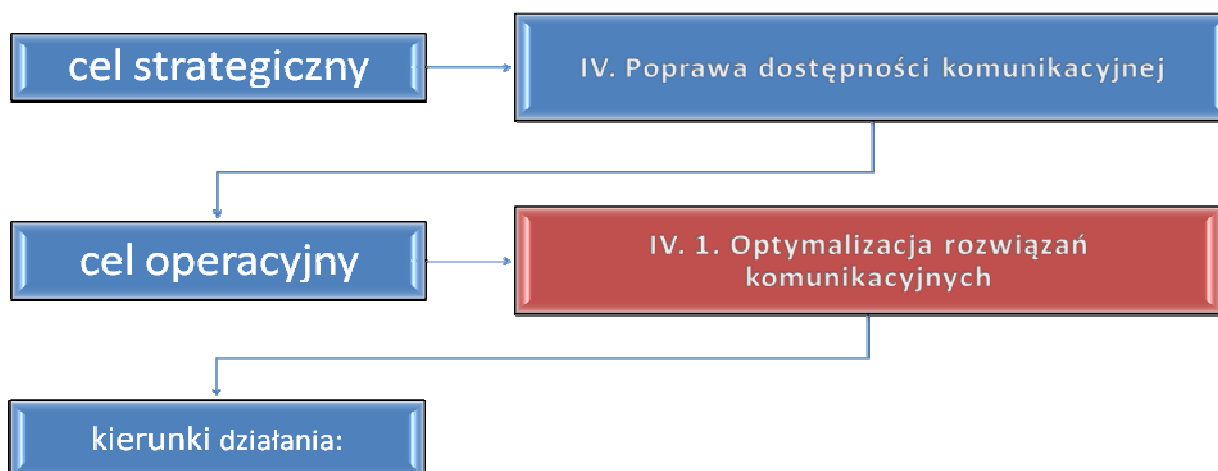
Potrzeba specjalistycznego wsparcia dostosowanego do specyficznych potrzeb osób w wieku powyżej 50. roku życia, szczególnie w zakresie łączenia przemyślanych instrumentów wsparcia dostosowanych do możliwości intelektualnych i zdrowotnych oraz naturalnych zainteresowań i realnych szans zawodowych osób starszych. Brak oferty skierowanej do tej grupy może prowadzić do jej wykluczenia, na rzecz osób młodszych z lepszym i kierunkowym wykształceniem.

Celem jest wsparcie osób po 50. roku życia w zakresie edukacji, dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Są to rozwiązania w zakresie wspomaganie aktywnego i zdrowego starzenia się społeczeństwa. Wsparcie dla osób po 50. roku życia obejmują usługi o charakterze edukacyjnym, aktywizacyjno-zawodowym i społeczno-integracyjnym.

Kierunek ten realizują m.in. placówki edukacyjne, przedsiębiorstwa, Starostwo Powiatowe we Wrześni, Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni, organizacje pozarządowe.

CEL STRATEGICZNY:

IV. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

1. Poprawa dostępności transportowej powiatu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne).

Położenie geograficzne i komunikacyjne powiatu wrzesińskiego ma kluczowe znaczenie dla jego rozwoju. Odległość ok. 50 km od Poznania pozwala na rozwój osadnictwa dla osób pracujących i/lub uczących się w stolicy województwa wielkopolskiego. Ważnymi interesariuszami są także graniczące z nim powiaty tj. gnieźnieński, poznański, średzki, słupecki, pleszewski i jarociński ze względu na miejsca pracy, edukacji i wypoczynku.

Istotny jest także rozwój dostępności transportowej wewnątrz powiatu, aby mieszkańcy nieposiadający własnego środka transportu, byli mobilni, w szczególności w kierunku Wrześni jako ważnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i edukacyjnego.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni, gminy powiatu wrzesińskiego.

2. Realizacja inwestycji zwiększających płynność ruchu i bezpieczeństwo.

Barierą rozwoju powiatu wrzesińskiego jest niedrożność układu komunikacyjnego. Priorytetowe jest zarządzanie infrastrukturą drogową, która w sposób efektywny przyczyni się do poprawy mobilności mieszkańców wewnątrz i na zewnątrz powiatu, zwiększy przepustowość sieci transportowej, skróci czas przejazdu m. in. we Wrześni oraz poza jej obszarem, a także zwiększy komfort podróży oraz bezpieczeństwo, zmniejszy emisję spalin i hałasu na terenie powiatu. Efektem realizacji działań w ramach poprawy dostępności transportowej miast powiatu będzie m.in. poprawa dojazdu do miejsc pracy, edukacji i wypoczynku.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, przedsiębiorstwa.

3. Wspieranie budowy i modernizacji infrastruktury drogowej na terenie powiatu.

Niekorzystny jest ogólny stan techniczny dróg przebiegających przez powiat oraz brak obwodnicy Wrześni oraz Miłosławia, co utrudnia komunikację. Infrastrukturę drogową należy dostosować do obowiązujących warunków technicznych, parametrów funkcjonalno-użytkowych oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Planowane są w szczególności następujące zadania do realizacji:

Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej na terenie powiatu wrzesińskiego:

- 47,3 km dróg na terenie gminy Września (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2948, 2159, 2162, 2159, 2938, 2926, 2942, 2939, 2937, 2131, 2925, 2163, 2262, 2929, 2943),
- 11,9 km dróg na terenie gminy Nekla (w ciągu dróg powiatowych o nr : 2932, 3665, 2935, 2933, 3662, 2153),
- 11,3 km dróg na terenie gminy Miłosław (w ciągu dróg powiatowych o nr: 3666, 2908, 2924, 2927, 2905),
- 29,4 km dróg na terenie gminy Kończkowo (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2917, 2922, 2919, 2909, 2915, 2912, 2911, 3070),
- 10,0 km dróg na terenie gminy Pызdry (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2901, 3090, 3011).

Konieczne jest także wspieranie modernizacji obiektów inżynierskich w tym m.in. mostów, przepustów drogowych, zlokalizowanych w ciągach dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni.

4. Wspieranie budowy obwodnicy Wrześni oraz obwodnicy Miłosławia.

Kluczowe jest wspieranie budowy obwodnicy we Wrześni oraz obwodnicy Miłosławia, co przyczyni się do zmniejszenia degradacji infrastruktury drogowej na terenie tych miast oraz odciążenia ruchu komunikacyjnego, a także wpłynie na zmniejszenie poziomu hałasu.

Kierunek ten realizują m.in. Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni.

5. Remont i budowa infrastruktury okołodrogowej, w tym chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, przystanków.

W celu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz komfortu życia należy podjąć działania w zakresie rozwoju infrastruktury towarzyszącej obejmującej m.in. chodniki, ścieżki pieszo-rowerowe, zatoki autobusowe, parkingi. Istnieje wyraźna potrzeba rozwoju ścieżek pieszo-rowerowych oraz wytyczania nowych.

Planowane są w szczególności następujące zadania do realizacji:

I. Budowa, przebudowa, modernizacja chodników oraz ścieżek pieszo-rowerowych przy następujących drogach powiatowych:

- Droga nr 2159 Września – Psary – Nowy Folwark,

- Droga nr 2162 Gutowo Małe – Kleparz – Grzybowo,
- Droga nr 2948 Września – Gozdowo,
- Droga nr 2917 Kończakowo ul. Krakowska,
- Droga nr 2933 Stępcin,
- Droga nr 4181 Ruda Komorska,
- Droga nr 4180 Lisewo,
- Droga nr 3666 Pałczyn.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni.

6. Rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku i niskoemisyjnych systemów transportu.

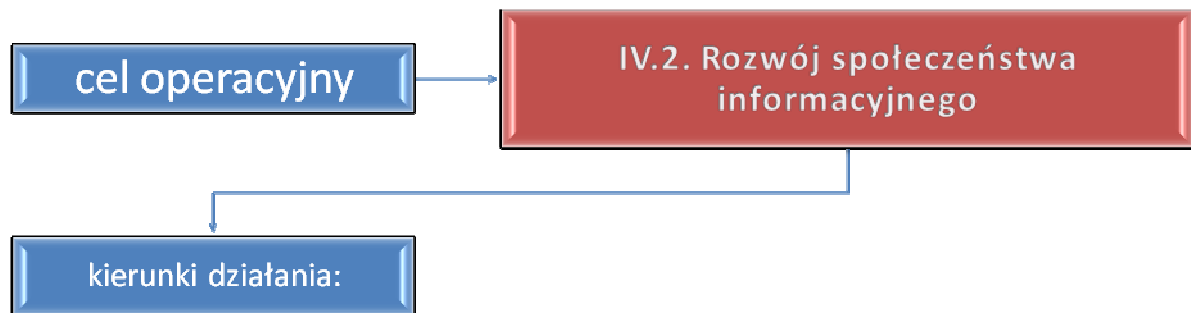
Celem jest rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku i niskoemisyjnych systemów transportu w tym poprzez wspieranie wymiany taboru autobusowego komunikacji prywatnej (przewoźnicy lokalni).

Kierunek ten realizują m.in. przewoźnicy prywatni, Starostwo Powiatowe we Wrześni.

7. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Niezbędny jest rozwój infrastruktury w zakresie urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (sygnalizacji świetlnej, barier ochronnych, ogrodzeń), a także innych rozwiązań infrastrukturalnych pozwalających zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni.

1. Rozwój szerokopasmowego internetu oraz sieci teleinformatycznej na terenie powiatu.

W XXI wieku niezbędny jest ciągły rozwój infrastruktury teleinformatycznej, w tym zapewnienie dostępu do sieci w budynkach użyteczności publicznej. Istotne jest wsparcie i intensywny rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez zwiększanie standardów dostępu do sieci internet.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni.

2. Rozwój e-usług.

Celem jest usprawnienie komunikacji i przekazywania informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami oraz ułatwienie dostępu do usług publicznych poprzez wdrażanie nowoczesnych

technologii. Planowane jest m.in. wsparcie wdrożenia systemu informatycznego w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych, a także informatyzacja zasobów geodezyjnych oraz rozwój innych gałęzi e-administracji (m.in. e-zdrowie, e-edukacja, e-kultura).

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy prywatni.

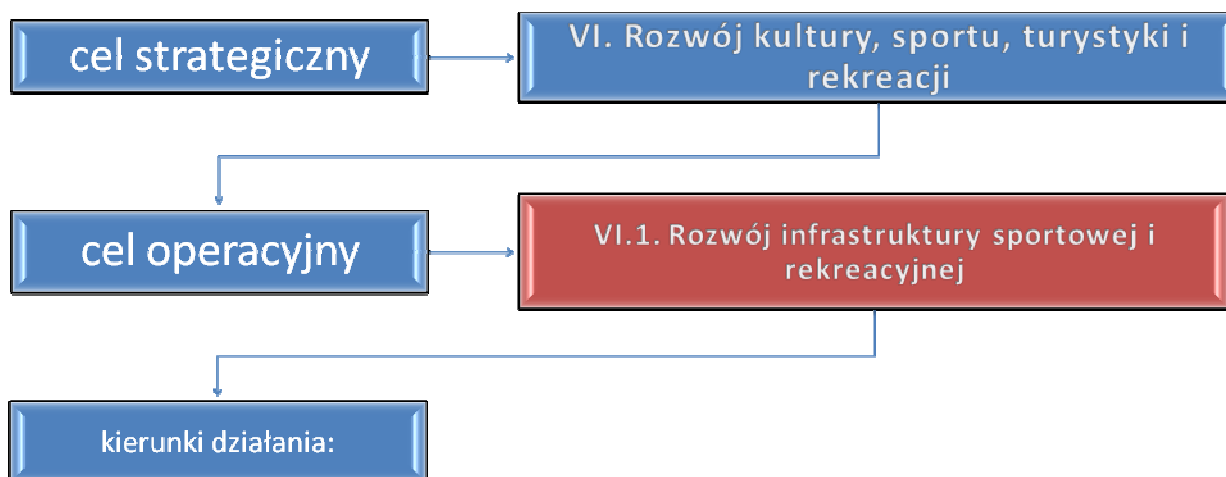
3. Podnoszenie kompetencji w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii.

Celem jest wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców. Rozwój e-usług jest powiązany bezpośrednio z podnoszeniem umiejętności w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii.

Kierunek ten realizują m.in. Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, partnerzy prywatni, placówki edukacyjne, firmy szkoleniowe.

CEL STRATEGICZNY:

V. ROZWÓJ KULTURY, SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI

1. Promowanie oraz rozszerzenie oferty obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie powiatu.

Celem jest rozwój oferty sportowej i rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców powiatu wrzeńskiego. Wspieranie rozwoju talentów, zainteresowań mieszkańców ma duże znaczenie dla standardów życia na terenie powiatu wrzeńskiego. Podejmowane zadania powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców, a także na rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną. Planowane jest m.in. zwiększenie dostępności obiektów sportowych i pomieszczeń szkolnych dla mieszkańców powiatu, a także powołanie animatorów sportu, których zadaniem będzie organizacja zajęć oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, partnerzy społeczni i gospodarczy.

2. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie powiatu.

Celem jest rozwój infrastruktury rekreacyjnej dostępnej na terenie powiatu wrzesińskiego. Planowana jest rozbudowa infrastruktury w tym ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych. Ponadto zamierzona jest modernizacja już istniejących obiektów rekreacyjnych i sportowych w tym ośrodka rekreacyjnego w Orzechowie. Planowane jest także utworzenie Punktu Informacji Turystycznej we Wrześni.

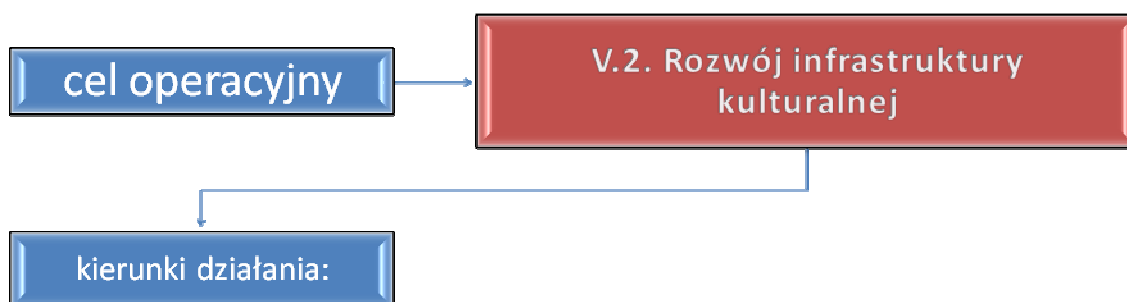
Korzystne dla powiatu wrzesińskiego będzie wytyczanie szlaków turystycznych w partnerstwie z innymi samorządami, w tym gminami wchodzącymi w skład powiatu. Jest to szansa na wykorzystanie i promowanie atrakcyjnych miejsc rekreacyjnych na terenie powiatu oraz poza jego granicami.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe i rekreacyjne.

3. Wspieranie organizacji, inicjowanie imprez sportowych i rekreacyjnych, w tym skierowanych do dzieci i młodzieży.

Celem jest wspieranie i inicjowanie organizacji imprez sportowych, rekreacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców (w tym dzieci i młodzieży). Będą kontynuowane działania cykliczne, w tym w szczególności te o znaczeniu ponadlokalnym. Kontynuowana będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizacji imprez, a także będą wspierane zadania w zakresie spójności i utworzenia wspólnego kalendarza imprez powiatowych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe, kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne.

1. Utworzenie Powiatowego Centrum Kultury na terenie powiatu.

Celem jest poprawa dostępności do oferty kulturalnej oraz jej zróżnicowania na terenie powiatu wrzesińskiego. Planowane jest utworzenie Powiatowego Centrum Kultury (PCK) jako instytucji kultury powiatu wrzesińskiego, służącej zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców oraz upowszechnianiu i promocji kultury. Powiatowe Centrum Kultury realizować będzie zadania polegające na wspieraniu i promocji: twórczości, edukacji i oświaty kulturalnych oraz na ochronie

dziedzictwa kultury.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, organizacje sportowe, kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne.

2. Rozwój i promocja oferty kulturalnej na terenie powiatu.

Celem jest rozwój i promowanie oferty kulturalnej dostępnej na terenie powiatu w tym we współpracy z innymi samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami gospodarczymi. Będą kontynuowane działania cykliczne, w tym w szczególności te o znaczeniu ponadlokalnym. Będą wspierane zadania w zakresie spójności i utworzenia wspólnego kalendarza imprez powiatowych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe, kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne.

3. Inicjowanie imprez kulturalnych organizowanych na terenie powiatu, w tym o znaczeniu ponadregionalnym.

Celem jest wspieranie i inicjowanie organizacji imprez kulturalnych w szczególności o znaczeniu ponadlokalnym. Kontynuowana będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizacji imprez.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki kulturalne, edukacyjne, organizacje pozarządowe.

4. Rozwój patronatu Starostwa Powiatowego we Wrześni w zakresie kultury.

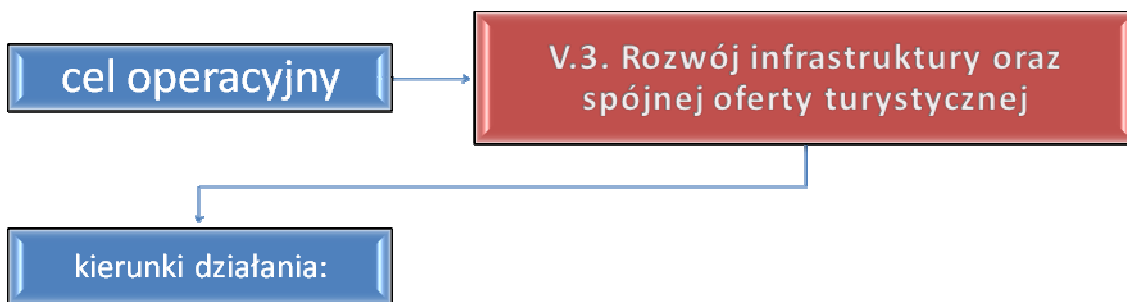
Powiat wrzeșiński będzie kontynuował dotychczasowe działania w zakresie patronatu Starosty Wrzeșińskiego nad kulturą. Honorowy patronat starosty jest wyróżnieniem dla przedsięwzięć i uroczystości o zróżnicowanym zasięgu, o dużym znaczeniu dla rozwoju i promocji powiatu, w szczególności przyczyniającym się do: promocji powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem promocji kultury, edukacji, turystyki oraz sportu; rozwoju aktywności gospodarczej; promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej; działań na rzecz ochrony środowiska; rozwoju inicjatyw służących integracji społeczności lokalnej.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni.

5. Zwiększenie liczby zadań zleczanych organizacjom pozarządowym w zakresie kultury, sportu i rekreacji.

Celem jest zwiększenie liczby zadań zleczanych organizacjom pozarządowym w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Ważne jest wspieranie oddolnych inicjatyw na rzecz rozwoju tzw. przemysłu czasu wolnego, co ma duże znaczenie dla standardu życia mieszkańców na terenie powiatu.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe, artyści, koła zainteresowań, koła gospodyń wiejskich.

1. Rozwój i modernizacja szlaków turystycznych

Celem jest poprawa atrakcyjności szlaków turystycznych przebiegających przez teren powiatu wrzesińskiego. Należy podjąć działania na rzecz spójności szlaków, ich oznakowania, aktualizacji trasy, a także wytyczyć nowe.

Rekomendowane są działania w zakresie tworzenia i rozwoju tras biegowych, szlaków konnych, edukacyjnych, tematycznych, kajakowych, przebiegających przez najatrakcyjniejsze miejsca powiatu wrzesińskiego. Poza funkcją komunikacyjną, mają stanowić także narzędzie promocji i marketingu terytorialnego.

Działaniem komplementarnym do rozwoju szlaków turystycznych winna być budowa na terenie powiatu wrzesińskiego obiektów małej architektury turystycznej (miejsca odpoczynku, ławki, parkingi rowerowe, miejsca biwakowe), w miejscach szczególnie atrakcyjnych pod względem turystyczno-rekreacyjnym np. przy szlakach turystycznych.

Działania w ramach kierunku rozwoju i modernizacji szlaków turystycznych winny być prowadzone we współpracy z innymi samorządami.

Powiat wrzesiński będzie także realizował zadania zgodnie z zapisami *Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014–2017*.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe i rekreacyjne, inwestorzy prywatni.

2. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej.

Powiat wrzesiński jest miejscem o atrakcyjnych walorach przyrodniczych i kulturowych. Występujące na terenie powiatu wrzesińskiego unikalne tereny starorzeczy, łąki nadwarciańskie, lasy łąkowe, kompleksy leśne predysponują ten obszar do rozwoju turystyki, w tym turystyki kwalifikowanej, krajoznawczej, agroturystyki, turystyki uzdrowskiej oraz takich form turystyki jak, turystyka piesza, konna, wodna, rowerowa.

Dla pełnego wykorzystania walorów turystyczno-rekreacyjnych powiatu wrzesińskiego niezbędne jest rozwój infrastruktury turystycznej, w tym bazy noclegowej i gastronomicznej o zróżnicowanym standardzie. Działania z zakresu rozwoju infrastruktury turystycznej są domeną kapitału prywatnego, który znajdując odpowiednie warunki oraz wykorzystując potencjał danego obszaru

inwestuje w atrakcje turystyczne, bazę hotelową czy gastronomiczną. Rolą władz samorządowych jest tworzenie warunków prawnych, infrastrukturalnych i administracyjnych, które mogą znacząco wesprzeć działania inwestycyjne kapitału prywatnego.

Kierunek ten realizują m.in. inwestorzy prywatni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne.

3. Utworzenie punktu informacji turystycznej.

Istotnym elementem turystyki XXI wieku jest niewątpliwie cyfryzacja zasobów oraz zwiększenie dostępności informacji turystycznej poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii. W celu poprawy systemu informacji turystycznej na terenie powiatu wrzesińskiego, planowane jest utworzenie punktu informacji turystycznej.

Atrakcje powiatu wrzesińskiego będą promowane także poprzez kanały elektroniczne (informacje w sieci Internet, mapy internetowe itp.), a także formy tradycyjne – mapy, informatory, foldery oraz dobre oznakowanie na trasie dojazdowej oraz przy obiektach w celu zwiększenia dostępności informacji turystycznej.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe, kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne.

4. Wspieranie, inicjowanie działań dla powstania produktów lokalnych i turystycznych.

Celem jest wykreowanie marki produktów powiatu wrzesińskiego poprzez wspieranie, inicjowanie działań na rzecz powstania produktów lokalnych i turystycznych, czyli zespołu kompleksowych dóbr i usług nabywanych przez turystę w danym miejscu, cieszących się uznaniem i marką. Produktem turystycznym może być obiekt turystyczny, szlak, obszar z atrakcjami, wydarzenie, impreza, itp.

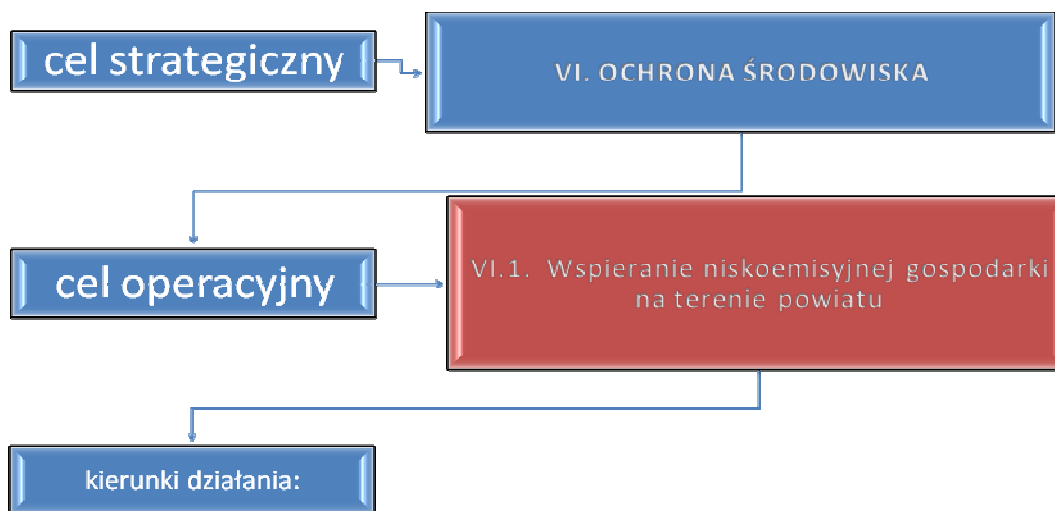
Obecnie występuje kilka produktów niszowych, które są identyfikowalne z powiatem wrzesińskim wśród stosunkowo niewielkiej grupy osób w skali ogólnopolskiej m.in. Browar Fortuna w Miłosławiu.

Działania w ramach niniejszego kierunku powinny obejmować promowanie istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych i lokalnych na terenie powiatu wrzesińskiego.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki sportowe i rekreacyjne.

CEL STRATEGICZNY:

VI. OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Celem jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu wrzesińskiego poprzez prace termomodernizacyjne.

Planowane są działania w zakresie termomodernizacji wybranych budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła, w tym przy zastosowaniu odnawialnych źródeł energii.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki organizacyjne.

2. Wspieranie rozwoju efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych.

Celem jest wspieranie poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, zakładów przemysłowych oraz usługowych m.in. poprzez promocję i informację skierowaną do mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Należy wskazywać na potrzebę przebudowy systemów grzewczych, wentylacji, oświetlenia oraz klimatyzacji w budynkach mieszkalnych, zakładach przemysłowych i usługowych.

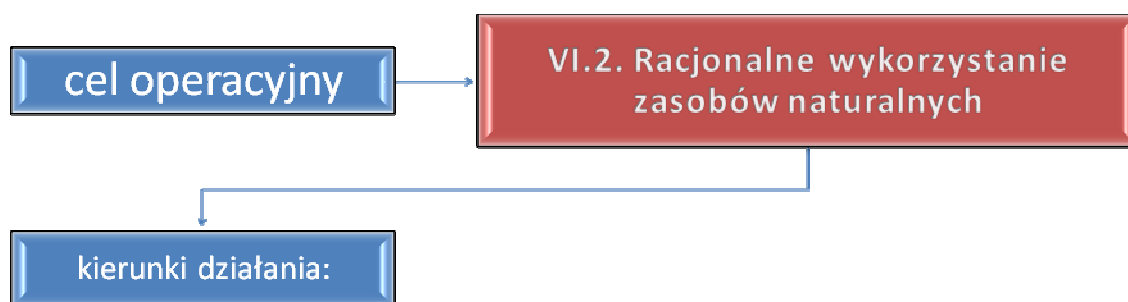
Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, właściciele obiektów mieszkalnych, zakłady przemysłowe, usługowe, spółdzielnie mieszkaniowe, inni partnerzy społeczni i gospodarczy.

3. Rozwój i promowanie niskoemisyjnych źródeł energii.

Celem jest ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych, które przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego. Należy wzmocnić promowanie wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu wrzesińskiego.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki organizacyjne, właściciele

obiektów mieszkalnych, zakłady przemysłowe, usługowe, spółdzielnie mieszkaniowe, inni partnerzy społeczni i gospodarczy.

1. Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców.

Celem jest podniesienie poziomu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu wrzesińskiego. Stanowi to podstawę racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych oraz ochrony środowiska. Powiat będzie wspierał inicjatywy proekologiczne, w tym edukację ekologiczną m.in. w szkołach, czy też tworzenie ścieżek dydaktycznych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, placówki edukacyjne, kulturalne, organizacje pozarządowe.

2. Poprawa jakości powietrza na terenie powiatu.

W celu zrównoważonego rozwoju powiatu należy kontynuować działania dotyczące ochrony zasobów naturalnych w szczególności jakości powietrza. Niezbędne są działania w zakresie zmniejszenia emisji, a także obniżenie spalin na terenie powiatu wrzesińskiego oraz ograniczanie uciążliwości systemu komunikacyjnego. Na jakość powietrza mają wpływ także systemy energetyczne budynków mieszkalnych, przemysłowych, usługowych, a także działalność gospodarcza (w szczególności przemysł). Należy kontynuować działania w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu wrzesińskiego.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

3. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych na terenie powiatu.

Konieczne są działania ograniczające zanieczyszczenia przedostające się do wód podziemnych, powierzchniowych, gleb, a także na rzecz poprawy jakości wód. Niezbędne są dalsze prace podejmowane przez gminy powiatu wrzesińskiego w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej, budowy i modernizacji infrastruktury wodociągowej oraz wspierania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Istotne jest także ograniczenie wytwarzania i uciążliwości odpadów m.in. poprzez realizację założeń *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru powiatu wrzesińskiego na lata 2013–2032.*

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, samorządy gminne, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

4. Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczych powiatu.

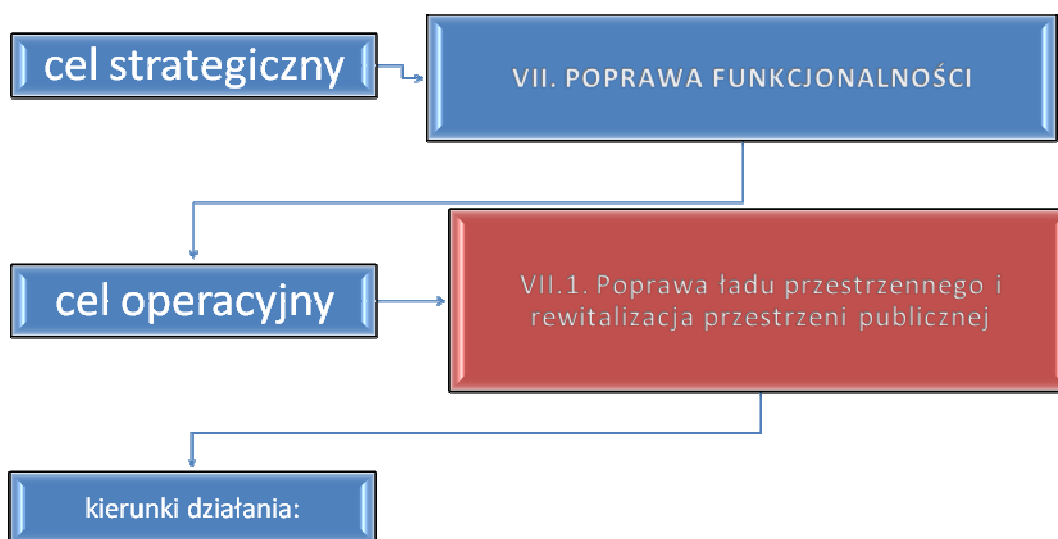
Znaczącym zagadnieniem dla powiatu wrzeńskiego jest ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczych powiatu. Łączna powierzchnia powiatu o szczególnym znaczeniu krajobrazowym stanowi ok. 23% jego ogólnej powierzchni, w tym parki krajobrazowe 15%, a rezerваты przyrody 0,33%. Na terenie powiatu znajdują się dwa parki krajobrazowe: Nadwarciański Park Krajobrazowy oraz Żerkowsko- Czeszewski Park Krajobrazowy. Ogromną rolę odgrywa zachowanie i ochrona bioróżnorodności przyrodniczej oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i gospodarowania zasobami dla rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu wrzeńskiego. Planowanie rozwoju przestrzeni urbanistycznej oraz ruralistycznej powinno mieć na uwadze przede wszystkim tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu i jakości życia oraz atrakcyjności terenu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Kontynuowane będą przedsięwzięcia na terenach objętych ochroną przyrody mające na celu ochronę ekosystemów, siedlisk i gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

CEL STRATEGICZNY:

VII. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI

1. Racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego.

Celem jest rozwój polityki przestrzennej powiatu wrzesińskiego w oparciu o racjonalne przekształcenia i zagospodarowanie z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz zasad organizowania ładu przestrzennego.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe.

2. Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Celem jest ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu wrzesińskiego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z *Powiatowym Programem Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014–2017*.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe, kościoły.

3. Wspieranie prac konserwatorskich i remontowych na obiektach zabytkowych.

Jednym z kluczowych problemów, które dotyczą opieki nad zabytkami na terenie powiatu wrzesińskiego, jest kwestia własności nieruchomości lub wyposażenia ruchomego. Z tym związane są przede wszystkim problemy dotyczące konserwacji, pozyskiwania dofinansowania, odpowiedzialności za stan techniczny oraz dostępności obiektu. Zadania dotyczące prac konserwatorskich i remontowych na obiektach zabytkowych powinny być spójne z celami „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014–2017”. Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz ustalenia stosunków własnościowych, odpowiedzialności za stan obiektów, co jest istotne przy wdrażaniu wyżej wymienionego programu opieki nad zabytkami.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe, właściciele obiektów zabytkowych.

4. Promowanie dziedzictwa kulturowego w tym ich oznakowanie i informacja.

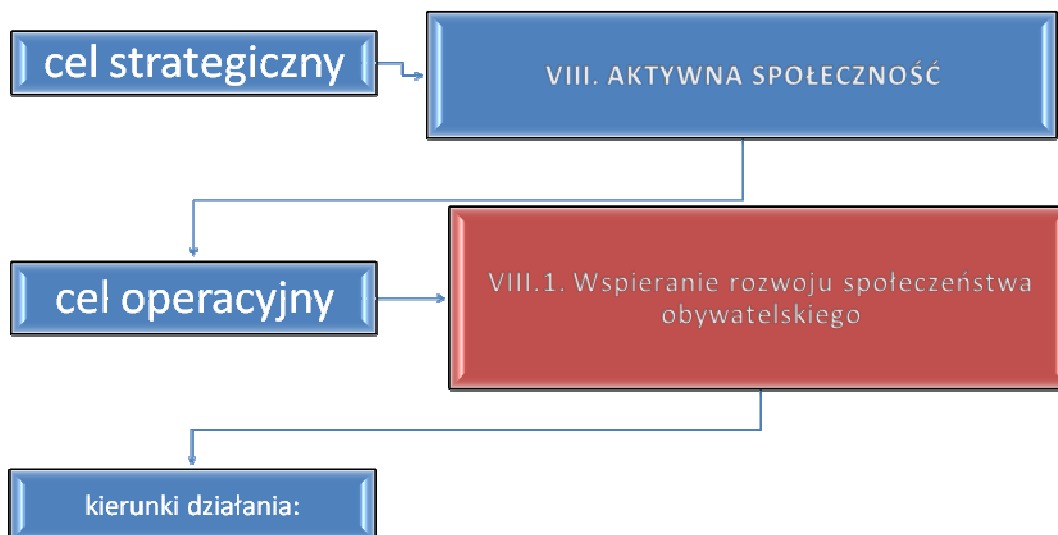
Celem jest efektywne promowanie dziedzictwa kulturowego z terenu powiatu wrzesińskiego. Do istotnych zadań należy m.in. odpowiednie oznakowanie oraz informacja o obiektach zabytkowych i szlakach kulturowych. Na chwilę obecną brakuje odpowiedniego oznaczenia obiektów na drogach dojazdowych do zabytków, przy nich, a także jest niewystarczająca informacja o dziedzictwie kulturowym powiatu wrzesińskiego. Kluczowym zadaniem w tym zakresie będzie utworzenie punktu informacji turystycznej, który będzie dysponował atrakcyjnym zestawem materiałów informacyjno-promocyjnych, a także będzie miał za zadanie informować zainteresowanych o szlakach turystycznych i zabytkach powiatu.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje

pozarządowe.

CEL STRATEGICZNY:

VIII. AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ

1. Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich, w tym współpracy pomiędzy sektorem społecznym i publicznym.

Jednym z fundamentalnych założeń niniejszej strategii rozwoju jest szeroko zakrojona współpraca wszystkich środowisk lokalnych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu wrzesińskiego. Podstawą aktywności publicznej mieszkańców (tj. m.in. zaangażowania w działalność organizacji pozarządowych, aktywnego udziału w debacie publicznej) jest świadomość obywatelska i rozwój kapitału społecznego.

Celem jest wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich na terenie powiatu wrzesińskiego, w tym zarówno partycypacji społecznej w pracach administracji i władz lokalnych jak i wzmocnienie roli partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym.

Ważnym elementem jest wspieranie działań organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu. Wskazane jest utworzenie centrum dla organizacji pozarządowych z możliwością rejestracji siedziby, a także korzystania z wyposażenia obiektu.

Potrzebne jest stworzenie i rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną m.in. instytucji kulturalnych i rekreacyjnych (np. Powiatowe Centrum Kultury).

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe.

2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych na terenie powiatu.

Nawiązywanie współpracy między samorządem a organizacjami pozarządowymi jest nie tylko obowiązkiem ustawowym, ale również rekomendowaną praktyką zarządczą. Organizacje pozarządowe odgrywają niezwykle istotną rolę w środowiskach lokalnych poprzez m.in. sprzyjanie integracji społecznej, rozwijanie oferty oświatowo-kulturowej, promocję sportu i rekreacji, pomoc osobom potrzebującym.

Zakłada się zatem rozwój współpracy międzysektorowej w szczególności poprzez wsparcie działalności organizacji pozarządowych na terenie powiatu wrzesińskiego. Będą kontynuowane dotychczasowe zadania określone we właściwym, corocznie uchwalanym programie współpracy powiatu wrzesińskiego z organizacjami pozarządowymi.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe.

3. Rozwój wolontariatu.

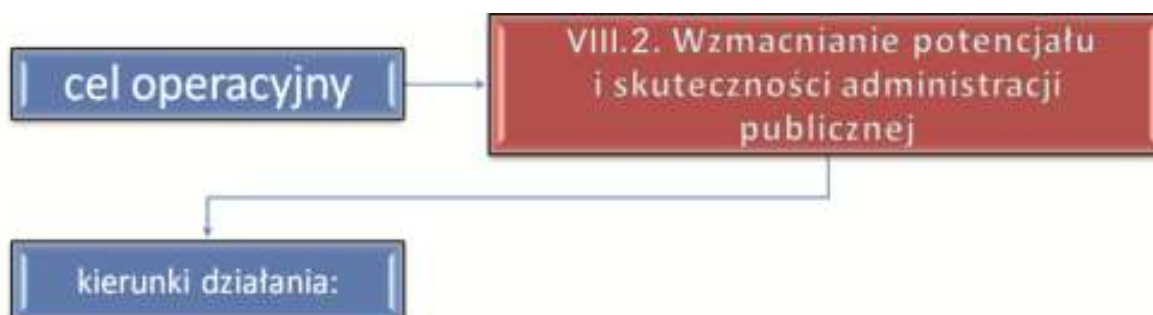
Celem jest podniesienie świadomości mieszkańców powiatu wrzesińskiego na temat znaczenia wolontariatu, popularyzowanie wolontariatu jako formy samorozwoju i zwiększania kompetencji społecznych oraz zawodowych, a także jako wartościowej i atrakcyjnej formy aktywności oraz narzędzia integracji społecznej.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe.

4. Wspieranie rozwoju zaufania społecznego i więzi międzypokoleniowych.

Celem jest wspieranie rozwoju zaufania społecznego oraz więzi międzypokoleniowych wśród społeczności lokalnej na terenie powiatu wrzesińskiego. Należy dążyć do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne poprzez efektywne i skuteczne narzędzia komunikacji i współpracy międzysektorowej. Istotna jest rola wspierania lokalnych liderów w środowiskach lokalnych, a także zachęcania do aktywności społecznej uczniów szkół i seniorów.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe.

1. Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej.

Podejmowane będą inicjatywy mające na celu zwiększenie potencjału samorządu do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób. Działania realizowane w tym obszarze powinny dotyczyć:

- Usprawnienia procesów oraz jakości stanowienia prawa miejscowego i aktów administracyjnych;
- Doskonalenia kadr samorządowych;
- Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności;
- Rozwoju systemów informatycznych oraz udostępniania cyfrowych baz danych;
- Rozwoju nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej i doposażenia budynków użyteczności publicznej;
- Wykorzystywania nowoczesnych narzędzi celem podnoszenia jakości obsługi petenta;
- Organizacji szkoleń, odczytów, warsztatów.

Działania i przedsięwzięcia w ramach niniejszego kierunku interwencji nawiązują m.in. do zapisów *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejski*, strategii *Sprawne Państwo 2020*, która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami, jak również Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020. (cel operacyjny 1.3. Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego).

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki organizacyjne.

3. Rozwój współpracy powiatu wrzesińskiego z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządami.

Powiat wrzesiński jest jednostką samorządu terytorialnego, która legitymuje się znacznym potencjałem kooperacyjnym. Ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju powiatu, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań kooperacyjnych i współpraca między podmiotami.

Z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych oraz planowanych na najbliższe lata inwestycją celową jest współpraca samorządu powiatowego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem gospodarczym i społecznym. Kooperacja samorządowa pozwoli przede wszystkim na synergiczne wykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru, jak i opracowanie branżowych strategii marki powiatu. Istotne jest stymulowanie współpracy samorządowej w obszarach związanych z przedsiębiorczością, rynkiem pracy, edukacją, kulturą, turystyką, promocją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną oraz bezpieczeństwem publicznym.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje

pozarządowe, podmioty gospodarcze.

4. Rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.

Celem jest rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą. Należy kontynuować inicjatywy w szczególności w obszarze kulturalno-sportowym oraz edukacyjnym. Kontynuowane będą działania w zakresie współpracy zagranicznej szkół, placówek oświatowych i młodzieży w ramach wymian międzynarodowych. Ważny jest także rozwój międzynarodowych kontaktów gospodarczych.

Kierunek ten realizują m.in. Starostwo Powiatowe we Wrześni, inne samorządy, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze.

5. FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa **cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania** powiatu wrzesińskiego w okresie 2014–2020. Przed samorządem stoi perspektywa **pozyskiwania i zabezpieczenia** odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet powiatu wrzesińskiego — z uwagi na stale rosnącą liczbę zadań własnych — niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych rezultatów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe:
 - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Funduszu Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich);
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe.
- Komercyjne instrumenty finansowe:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;

- inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym podmiotów społecznych i gospodarczych.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z **funduszy unijnych** (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności).

6. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii są zatem wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im wskaźniki, a dalej zadania. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania, ewaluacji i aktualizacji jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efekty prowadzonych działań.

Zatem **monitoring, ewaluacja i aktualizacja** będą skutecznym systemem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będą kierowały się następującymi zasadami:

- a) **zasada wiarygodności** — informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- b) **zasada aktualności** — informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwi podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii;
- c) **zasada obiektywności** — monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- d) **zasada koncentracji na punktach strategicznych** — monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;

- e) **zasada realizmu** — monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; dana jednostka wdrażając strategię powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- f) **zasada koordynacji informacji** — monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań; informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;
- g) **zasada elastyczności** — proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian oraz korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

W celu monitorowania i ewaluacji strategii wskazana została propozycja zestawu wskaźników realizacji celów. Zaznacza się, że katalog ten nie jest zamknięty.

TABELA 3. ZESTAW WSKAŹNIKÓW ILOŚCIOWYCH

Proponowane wskaźniki monitorowania celu strategicznego	Źródło
Cel strategiczny I. Konkurencyjna gospodarka i stabilny rynek pracy	
Powierzchnia terenów wydzielonych pod strefy aktywności gospodarczej na terenie powiatu	Gminy, <i>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego</i>
Liczba pracujących w strefach aktywności gospodarczej na terenie powiatu	WSSE, Gminy (dane własne)
Powierzchnia zagospodarowana w strefach aktywności gospodarczej	WSSE, Gminy (dane własne)
Liczba inwestorów działających w strefach aktywności gospodarczej na terenie powiatu	WSSE, Gminy (dane własne)
Liczba nowych podmiotów gospodarczych rejestrowanych na terenie powiatu	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (Ewidencja CEiDG)
Stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie powiatu do podmiotów wyrejestrowanych	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (Ewidencja CEiDG)
Stopa bezrobocia na terenie powiatu	Powiatowy Urząd Pracy (Ewidencja PUP)
Liczba osób, która wzięła udział w programach aktywizacji realizowanych przez PUP [stan na	Powiatowy Urząd Pracy (Ewidencja PUP)

poszczególne lata w okresie 2014–2020]	
Liczba imprez wystawienniczo – targowych z udziałem powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Liczba funkcjonujących na terenie powiatu inkubatorów przedsiębiorczości	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Liczba porozumień o współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami	Starostwo Powiatowe we Wrześni (umowy o współpracy)
Cel strategiczny II. Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego	
Udział osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej	PCPR, OPS-y (dane własne)
Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze wsparcia placówek pomocy społecznej	PCPR, OPS-y (dane własne)
Liczba miejsc dziennych form wsparcia w zakresie pomocy społecznej	PCPR, OPS-y (dane własne)
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej objętych działaniami z zakresu aktywizacji i rehabilitacji społecznej i zawodowej	PCPR, OPS-y, PUP
Liczba mieszkań socjalnych i chronionych	Gminy na terenie powiatu wrzeńskiego (dane OPS-ów)
Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych, organizowanych dla mieszkańców na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Wskaźnik przyrostu naturalnego	GUS (Bank Danych Lokalnych)
Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej przypadająca na 1 mieszkańca	GUS (Bank Danych Lokalnych)
Długość zmodernizowanych wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu	dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Poznaniu
Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Cel strategiczny III. Rozwój edukacji na terenie powiatu	
Zdawalność egzaminu maturalnego	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Zdawalność egzaminu zawodowego	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	GUS
Liczba osób dorosłych uczestniczących w kształceniu i szkoleniu	Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni/ Starostwo Powiatowe we Wrześni
Suma środków publicznych przeznaczonych na rozwój bazy oraz modernizację i uzupełnienie pomocy dydaktycznych w placówkach edukacyjnych	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych	GUS, Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni
Cel strategiczny IV. Poprawa dostępności komunikacyjnej	
Długość nowych dróg różnych kategorii wybudowanych i zmodernizowanych na terenie powiatu [km]	Zarządcy dróg (ewidencje zarządców dróg)
Drogi publiczne o nawierzchni twardej na 10 tys. ludności [km]	Zarządcy dróg (ewidencje zarządców dróg)
Długość nowych i zmodernizowanych ciągów pieszych i pieszo- rowerowych na terenie powiatu [km]	Zarządcy dróg (ewidencja zarządców dróg)
Cel strategiczny V. Rozwój kultury, sportu, turystyki i rekreacji	
Długość urządzonych i oznakowanych tras turystycznych na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy (dane własne)
Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa w budżecie powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Korzystający z noclegów na terenie powiatu w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego – w tym turyści zagraniczni	GUS (Bank Danych Lokalnych)
Liczba produktów turystycznych z terenu powiatu	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (rejestr UMWW)
Liczba funkcjonujących na terenie powiatu punktów informacji turystycznej	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy
Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i sportowych, zorganizowanych na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy (kalendarz imprez, dane własne)

Cel strategiczny VI. Ochrona środowiska	
Liczba projektów wdrażających technologie OZE w budynkach użyteczności publicznej	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy
Liczba zutylizowanego azbestu na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej pod kątem efektywności energetycznej	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy
Cel VII. Poprawa funkcjonalności	
Liczba projektów zrealizowanych w obszarze oznakowania obiektów zabytkowych i szlaków kulturowych	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy
Liczba projektów zrealizowanych w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu wrzesińskiego	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy, organizacje pozarządowe, kościoły
Wysokość środków zewnętrznych pozyskanych na prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkach na terenie powiatu wrzesińskiego	Starostwo Powiatowe we Wrześni, Gminy, organizacje pozarządowe, kościoły
Cel VIII. Aktywna społeczność	
Liczba zadań zleczonych organizacjom pozarządowym	Starostwo Powiatowe we Wrześni
Liczba projektów zrealizowanych we współpracy lub w partnerstwie z innymi samorządami w kraju lub zagranicą	Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki podległe
Liczba usług w powiecie świadczonych za pomocą sieci internet	Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki podległe
Liczba projektów zrealizowanych w obszarze doskonalenia kadr samorządowych i podnoszenia jakości obsługi petenta	Starostwo Powiatowe we Wrześni, jednostki podległe

Źródło: Opracowanie własne

Na proces monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii składa się szereg czynności związanych z jego przygotowaniem, prowadzeniem oraz wykorzystaniem pozyskanych informacji. Proces monitoringu prezentuje poniższy schemat.

RYSUNEK 1. SCHEMAT PROCESU MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne

Proces weryfikacji stopnia osiągnięcia założeń, uwzględnionych w niniejszej strategii, będzie odbywał się na podstawie **wewnętrznej** procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020*, opracowanej przez Starostwo Powiatowe we Wrześni w postaci wypracowanego osobnego dokumentu.

7. ZAKOŃCZENIE

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 jest długoplanowym dokumentem (przyjętym na okres siedmiu lat), który określa **najważniejsze priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego** do realizacji na obszarze jednostki w okresie 2014–2020. Dokument ten stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju lokalnego w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich i krajowych.

Nowo zaprojektowana strategia rozwoju prezentuje zatem określoną propozycję dla powiatu wrzesińskiego w postaci celów strategicznych i operacyjnych oraz głównych kierunków działania realizowanych na rzecz tworzenia jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz widocznego wzrostu poziomu życia mieszkańców, zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego w okresie 2014–2020. W ramach dokumentu opracowano otwarty katalog kierunków działania, do których zmierzać powinien powiat wrzesiński we wskazanym okresie czasu. Nie zamyka to oczywiście drogi do wypracowania i realizowania innych kierunków działań i rozwiązań. Niemniej jednak podstawą zmian, korekt i modyfikacji powinny być wyłącznie względy merytoryczne, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych (szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu powiatu — prawnych, finansowych, społecznych, gospodarczych, międzynarodowych) oraz wewnętrznych (silnych i słabych stron) rozwoju powiatu.

Strategia, oprócz swojego zasadniczego celu, jakim jest planowanie rozwoju, jest również doskonałą płaszczyzną integrującą władze i społeczność powiatu wrzesińskiego wokół jego najważniejszych problemów i szans rozwojowych, które niesie współczesny świat. Dokument ten nie ogranicza się jednak w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach powiatu wrzesińskiego, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście nadchodzącego okresu programowania 2014–2020, gdzie nacisk położony jest na realizowanie wspólnej polityki rozwoju lokalnego w kontekście terytorialnym, mającej na celu współpracę samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych obszarów danego województwa.

1. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO

1.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

Powiat wrzesiński położony jest w centralnej części województwa wielkopolskiego. Znajduje się w odległości ok. 50 km od Poznania, który stanowi stolicę województwa, a ponadto ważny ośrodek gospodarczy, edukacyjny i administracyjny.

RYСУNEK 2. POŁOŻENIE POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO NA TLE POLSKI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.wrzesnia.pl

Powiat wrzesiński graniczy z następującymi powiatami:

- od strony północnej z powiatem gnieźnieńskim,
- od strony zachodniej z powiatem poznańskim i powiatem średzkim,
- od strony wschodniej z powiatem słupeckim,
- od strony południowej z powiatem pleszewskim i powiatem jarocińskim.

MAPA 3. POŁOŻENIE POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Źródło: http://poznan.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/poznan/ASSETS_powiaty2013w1.pdf

Powiat wrześiński swoim zasięgiem obejmuje 5 gmin, w tym cztery gminy o charakterze miejsko-wiejskim (Miłosław, Nekla, Pyzdry i Września) oraz jedną gminę wiejską (Kotaczkowo).

MAPA 4. PODZIAŁ TERENU POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO NA GMINY

Źródło: www.gminy.pl

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMIN NALEŻĄCYCH DO POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO

GINA WRZEŚNIA

Gmina Września jest położona ok. 50 km na wschód od Poznania nad rzeką Wrześnicą. Gmina zajmuje powierzchnię 222 km², a zamieszkiwana jest przez 45 547 osób, co sprawia, że ma najwyższą gęstość zaludnienia wśród gmin powiatu wrzeńskiego (205 os./km²). Gmina Września podzielona jest na 33 sołectwa. Stanowi ważny węzeł komunikacji drogowej i kolejowej. Znajduje się przy autostradzie A2 na odcinku Poznań – Warszawa.

GINA NEKLA

Gmina Nekla obejmuje obszar 96 km², a zamieszkiwana jest przez 7 264 osoby. Gęstość zaludnienia wynosi 76 os./km². Gmina Nekla podzielona jest na 16 sołectw.

GINA MIŁOSŁAW

Gmina Miłosław obejmuje obszar 132 km², a zamieszkiwana jest przez 10 350 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 78 os./km². Gmina Miłosław podzielona jest na 16 sołectw.

GMINA KOŁACZKOWO

Gmina Kołaczkowo obejmuje obszar 116 km², a zamieszkiwana jest przez 6 102 osoby. Gęstość zaludnienia wynosi 53 os./km². Gmina Kołaczkowo podzielona jest na 17 sołectw.

GMINA PYZDRY

Gmina Pyzdry zajmuje powierzchnię 138 km², a zamieszkiwana jest przez 7 218 osób, przez co charakteryzuje się najniższą gęstością zaludnienia (52 os./km²). Gmina Pyzdry podzielona jest na 20 sołectw.

POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ

Powiat wrzesiński zajmuje powierzchnię 70 357 ha (704 km²). Stanowi to 2,36% powierzchni województwa wielkopolskiego oraz 0,23% powierzchni Polski.

TABELA 4. POWIERZCHNIA POWIATU WRZESIŃSKIEGO ORAZ GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD POWIATU [STAN NA ROK 2013]

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Procent powierzchni powiatu wrzesińskiego [%]	Ludność [os.]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
gmina Września	222	31%	45 547	205
gmina Nekla	96	14%	7 264	76
gmina Miłosław	132	19%	10 350	78
gmina Kołaczkowo	116	16%	6 102	53
gmina Pyzdry	138	20%	7 218	52
powiat wrzesiński	704	—	76 481	109
województwo wielkopolskie	29 826	—	3 467 016	116
Polska	312 679	—	38 495 659	123

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Największą powierzchnię wśród gmin powiatu zajmuje gmina Września (31% powierzchni powiatu), natomiast najmniejszą gmina Nekla (14%). Mieszkańcy powiatu mieszkają w czterech miastach (52,3% ludności powiatu) oraz 146 miejscowościach wiejskich.

Analizując strukturę własności gruntów powiatu wrzesińskiego, należy zauważyć, że prawie 60% gruntów należy do osób fizycznych. Na drugim miejscu pod względem udziału w strukturze własności mają grunty Skarbu Państwa, ale z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste. Pozostałe kategorie gruntów zostały przedstawione w poniższej tabeli. Struktura własności gruntów (stan na dzień 01.01.2014 r.).

TABELA 5. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW [STAN NA DZIEŃ 01.01.2014 R.]

Kategorie gruntów	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	22 141	31,47
grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	278	0,4
grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	4	0,01
grunty gmin i związków międzygminnych państwowych i innych państwowych osób prawnych	1 929	2,74
grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	189	0,27
grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	b.d.	b.d.
grunty osób fizycznych	42 195	59,97
grunty spółdzielni	813	1,16
grunty kościołów i związków wyznaniowych	1 020	1,45
wspólnoty gruntowe	412	0,59
grunty powiatu z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	232	0,33
grunty powiatu przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00
grunty województwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	42	0,06
grunty województwa przekazane w użytkowanie wieczyste	—	—
grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pozostałych punktach	982	1,40
powierzchnia wyrównawcza	119	0,17
łącznie powierzchnia	70 357	100

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Największą powierzchnię w podziale na strukturę użytkowania gruntów mają użytki rolne, które stanowią łącznie 73% ogólnej powierzchni powiatu wrzesińskiego. Z tego najwięcej jest gruntów ornych, które stanowią 61,6% powierzchni. Na drugim miejscu są grunty leśne, których udział w ogólnej strukturze użytkowania gruntów wynosi 19,4%. Należy zwrócić uwagę na niski odsetek terenów zabudowanych i zurbanizowanych na terenie powiatu, który wynosi 5,7%.

TABELA 6. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW [STAN NA DZIEŃ 01.01.2014 R.]

Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)	Udział procentowy [%]
grunty orne	43 329	61,6%
sady	495	0,7%
łąki trwałe	3259	4,6%
pastwiska	2683	3,8%
użytki rolne		
grunty rolne zabudowane	1000	1,4%
grunty pod stawami	267	0,3%
grunty pod rowami	444	0,6%
łącznie użytki rolne	51 477	73%
lasy i grunty leśne	13 579	19,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane	3991	5,7%
grunty pod wodami	337	0,5%
pozostałe	973	1,4%
łączna powierzchnia gruntów	70 357	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Ze wszystkich gmin występujących w powiecie wrzesińskim największy udział użytków rolnych ma gmina Kołaczkowo (88%), która posiada rolniczy, wiejski charakter. Na drugim miejscu wśród gmin, które posiadają najwyższy udział użytków rolnych w ogólnej strukturze użytkowania gruntów, jest gmina Września (82,2%). Najmniej z kolei użytków rolnych posiada gmina Miłosław (62,1%) oraz gmina Pyzdry (63%). Należy zwrócić uwagę, że we wszystkich gminach w powiecie wrzesińskim udział użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów jest wyższy niż 50%, co wskazuje na duże znaczenie rolnictwa w strukturze gospodarczej powiatu.

Największy udział lasów i gruntów leśnych ma gmina Miłosław oraz gmina Pyzdry (po 31%), następnie gmina Nekla (27,8%). Najmniejszy udział lasów jest w gminie Kołaczkowo (7,2%).

TABELA 7. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W PODZIALE NA GMINY [STAN NA 01.2014 R.]

Nazwa gminy	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne		Lasy i grunty leśne		Pozostałe grunty	
		[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%
gmina Września	22 185	18 255	82,2%	1 790	8%	2140	9,8%
gmina Nekla	9 586	6 163	64,3%	2 670	27,8%	753	7,9%
gmina Miłosław	13 212	8 206	62,1%	4 074	31%	932	6,9%
gmina Pызdry	13 782	8 674	63%	4 207	31%	901	6%
gmina Kołaczkowo	11 592	10 179	88%	838	7,2%	575	4,8%
powiat wrzesiński	70 357	51 477	73,2%	13 579	19,3%	5 301	7,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

1.2. ŚRODOWISKO NATURALNE

Terytorium powiatu wrzesińskiego leży w pasie Wielkich Dolin, w zachodnio-środkowej części Pojezierza Wielkopolskiego. Łączna powierzchnia powiatu o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych wynosi 16 269 ha, co stanowi 23% ogólnej powierzchni. Parki krajobrazowe zajmują powierzchnię 10 800 ha (15% powierzchni powiatu), a rezerwy przyrody 232 ha (0,33%).

Na terenie powiatu znajdują się dwa parki krajobrazowe:

- Nadwarciański Park Krajobrazowy,
- Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy,

oraz dwa rezerwy przyrody:

- Dwunastak,
- Czeszewski Las.

Nadwarciański Park Krajobrazowy utworzony został w celu ochrony środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu dolinnego, zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc lęgowych ptaków, a także zabezpieczenia wartości historycznych i kulturowych. Park znajduje się w obrębie gmin: Pызdry, Łądek (powiat słupecki), Rzgów (powiat koniński) i Zagórw (powiat słupecki). Nadwarciański Park Krajobrazowy jest częścią Doliny Środkowej Warty, uznanej za ostoję ptaków wodno-błotnych o randze międzynarodowej („BirdLife International”). Na terenie parku stwierdzono ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych, z czego ok. 100 znajduje się na listach roślin zagrożonych wyginięciem, tworzących ok. 230 zbiorowisk roślinnych.

Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy obejmuje swoim zasięgiem tereny gmin: Miłosław, Żerków (powiat jarociński) i Nowe Miasto nad Wartą (powiat średzki). Leży w dorzeczu Warty i jej dopływów: Miłosławki i Lutyni. Część południowa parku powszechnie nazywana jest *Szwajcarią Żerkowską*. Na terenie parku wytyczono ścieżki przyrodnicze i rezerваты przyrody. Ponadto przebiegają tędy szlaki turystyczne piesze i rowerowe.

Rezerwat przyrody Dwunastak jest to wydzielony obszar znajdujący się w Nadleśnictwie Jarocin, w okolicy Miłosławia. Rezerwat został utworzony w celu zachowania fragmentu grądu niskiego, łągu i lasu mieszanego o cechach naturalnych.

Rezerwat Czeszewski Las powstał z połączenia dwóch rezerwatów *Czeszewo* i *Lutynia*. Teren rezerwatu znajduje się w obrębie gmin: Miłosław i Żerków (powiat jarociński). Celem utworzenia tego rezerwatu jest zachowanie kompleksu naturalnego lasu i starorzeczy na terenie zalewowym Warty wraz z ich typową dla lasów łągowych florą i fauną.

Poza parkami krajobrazowymi i rezerwatami przyrody na terenie powiatu wrzesińskiego występują również obszary Natura 2000, tj.:

- Dolina Środkowej Warty,
- Grądy w Czarniejewie,
- Lasy Żerkowsko-Czeszewskie,
- Ostoja Nadwarciańska.

Cenne przyrodniczo są także m.in.:

- obszary chronionego krajobrazu Dolina Cybiny w Nekielce i Obszar Pызdrski o powierzchni 5 469 ha,
- użytek ekologiczny Pasieka w gminie Miłosław (20 ha),
- 43 pomniki przyrody.

W gminach Miłosław, Pызdry i Kołaczkowo występują Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk. Są to strefy ochrony różnych gatunków ptaków, ich ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Przez gminę Nekla przebiega korytarz ekologiczny o randze krajowej oznaczony jako obszar Pojezierza Gnieźnieńskiego.

LASY

Powierzchnia lasów stanowi 19,3% ogólnej powierzchni powiatu, co wynosi 13 579 ha. Z kolei wskaźnik lesistości dla województwa wielkopolskiego wynosi 25,7%, a dla Polski 29,3%. Udział procentowy lasów na terenie powiatu wrzesińskiego jest mniejszy niż uśredniony dla województwa wielkopolskiego. Zdecydowaną większość lasów na terenie powiatu stanowią lasy państwowe (89,8%).

Duże obszary kompleksów leśnych zlokalizowane są w północnej i południowej oraz południowo-wschodniej części powiatu. Największą powierzchnię lasów mają gminy:

- Miłosław (29,8%),
- Pyzdry (31%).

Z kolei najmniejszą powierzchnię lasów mają gminy:

- Kończkowo (6,8%),
- Września (7,6%).

SUROWCE NATURALNE

Na terenie powiatu wrzesińskiego znajduje się 29 rodzajów złóż surowców naturalnych. Są to głównie piaski, żwiry oraz torf. Ponadto można wyodrębnić dwa miejsca, gdzie występują złoża gazu ziemnego, które nie są eksploatowane. Działalność wydobywczą surowców naturalnych, w tym przede wszystkim piasków i żwirów, prowadzi się na terenie gminy Kończkowo oraz Nekla.

KLIMAT

Powiat wrzesiński położony jest w strefie klimatycznej pn. *Kraina Wielkich Dolin*¹. Jest to klimat obszarów nizinnych występujących na Mazowszu oraz w Wielkopolsce. Ma on charakter łagodny. Warunki klimatyczne powiatu wrzesińskiego sprzyjają rozwojowi produkcji rolnej. Okres wegetacyjny roślin trwa od 210 do 220 dni.

Należy wyszczególnić następujące cechy charakterystyczne dla klimatu na terenie powiatu wrzesińskiego:

- niewielkie opady, których średnia w skali rocznej wynosi 450-500 mm,
- nieznaczne zróżnicowanie temperatur na terenie powiatu,
- średnia roczna temperatura wynosi 9,4°C,
- średnie miesięczne temperatury wahają się od 0,0°C (styczeń) do +19,9°C (lipiec).

Na terenie powiatu wrzesińskiego przeważa kierunek wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich.

GLEBY

Gleby na terenie powiatu wrzesińskiego charakteryzują się dużym zróżnicowaniem². Przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne wykorzystywane głównie jako grunty orne. Na terenie powiatu wrzesińskiego przeważają gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej, a zatem przeciętnej dla rozwoju rolnictwa. Najśłabsze gleby występują w gminie Nekla i Pyzdry. Są to gleby wytworzone

¹ Dane do rozdziału pn. *Środowisko naturalne* zostały opracowane na podstawie dokumentu pod redakcją Siudak R., Lemańska K., Lekowska K., *Program ochrony środowiska dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020*, Września 2013.

² Jw.

na piaskach luźnych. Zdecydowanie lepsze, bardziej zwarte oraz mocniejsze gleby występują na terenie gmin: Września, Miłosław i Kołaczkowo. W gminie Września wśród użytków rolnych dominują gleby orne zaliczane do IIIa klasy bonitacyjnej, a zatem dobrej dla rozwoju produkcji rolnej. Zalicza się do nich w szczególności gleby brunatne i pyłowe oraz czarnoziemy leśno-stepowe i leśno-łąkowe. W gminie Kołaczkowo i Nekła dominują gleby IV klasy bonitacyjnej, natomiast w gminie Pызdry gleby VI klasy bonitacyjnej. Z kolei gleby gminy Miłosław zaliczają się w większości do klasy III i IV.

**TABELA 8. KLASY BONITACYJNE GRUNTÓW ORNYCH GMIN POWIATU WRZESIŃSKIEGO W %
[STAN NA ROK 2004]**

Wyszczególnienie	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
gmina Kołaczkowo	0	0	7	15	30	16	23	9	0
gmina Miłosław	0	0	11	17	26	13	22	11	0
gmina Nekła	0	0	2	13	27	10	27	21	0
gmina Pызdry	0	0	0	2	20	10	23	43	2
gmina Września	0	4	27	19	21	9	15	5	0
powiat wrzesiński	0	2	14	15	24	11	20	14	0

Źródło: Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski. Stan na rok 2004.

WODY

WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat wrzesiński należy do dorzecza rzeki Odry, w regionie wodnym Warty³. Przez teren powiatu płynie rzeka Warta na odcinku o długości 22,5 km, z kolei długość rzeki Proсны wynosi 11,25 km. Wyróżnia się także cieki podstawowe, tj.: Lutynia, Wrześnica, Kanał Kołaczkowski, Miłosławka, Moskawa. Większość rzek na terenie powiatu zaliczana jest do III klasy jakości biologicznej, II klasy jakości fizykochemicznej.

Na terenie powiatu występuje łącznie 57 zbiorników naturalnych i sztucznych, w tym 46 stawów. Część z nich to stawy hodowlane. Ponadto Zbiornik Września został wybudowany dla potrzeb rolnictwa, a także spełnia funkcję rekreacyjną.

WODY PODZIEMNE

Źródła, które stanowią zaopatrzenie ludności powiatu wrzesińskiego w wodę, znajdują się na poziomach wodonośnych w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych. Na terenie powiatu występują następujące fragmenty Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

³ Jw.

- Pradolina Warszawa – Berlin (Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 150);
- Zbiornik rzeki Proсны (Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 311);
- Subzbiornik Inowrocław – Gniezno (Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 143).

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Na terenie powiatu wrzesińskiego istnieją korzystne warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym:

- energii wiatru — teren powiatu należy do II strefy wietrzności;
- energii geotermalnej — powiat położony jest w szczecińsko-łódzkim okręgu geotermalnym;
- biomasy — ze względu na znaczny udział użytków rolnych i produkcji rolniczej;
- energii słonecznej — powiat należy do II strefy promieniowania słonecznego;
- energii wody — oparta m.in. o potencjał rzeki Warty i jej dopływów.

Obecnie na terenie powiatu wrzesińskiego korzysta się z energii odnawialnej pochodzącej z elektrowni wiatrowych. Na obszarze powiatu znajduje się 11 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 17,75 MW.

Liczba turbin wiatrowych wynosi na terenie:

- gminy Nekla 4 turbiny,
- gminy Miłosław 2 turbiny,
- gminy Września 5 turbin.

Zgodnie ze stanem na dzień 30.12.2013 r. wydano pozwolenia na budowę kolejnych elektrowni wiatrowych w:

- gminie Miłosław – 7 turbin,
- gminie Września – 5 turbin,
- gminie Nekla – 8 turbin,
- gminie Pызdry – 1 turbina,
- gminie Kołaczkowo – 1 turbina.

Na terenie powiatu wrzesińskiego nie jest prowadzona działalność w zakresie wykorzystywania energii z promieniowania słonecznego. Kolektory słoneczne występują na prywatnych budynkach, ale brakuje ich ewidencji. Nie występują instalacje energetyki wodnej, geotermalnej, ani elektrownie wykorzystujące biomasę.

1.3. TRANSPORT

INFRASTRUKTURA DROGOWA

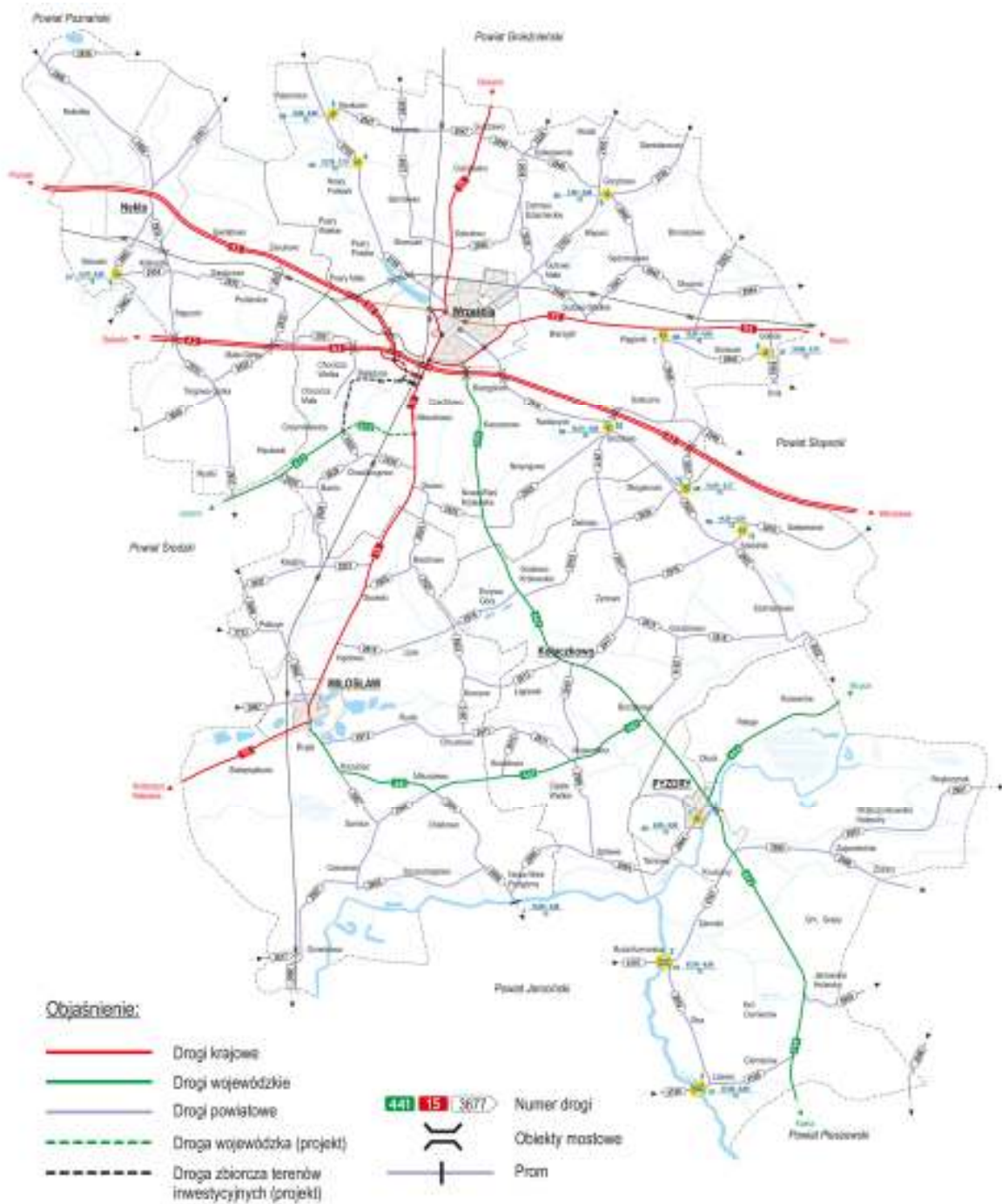
Powiat wrzesiński jest położony na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Atutem powiatu jest jego dobra dostępność komunikacyjna — zarówno drogowa, jak i kolejowa. Ponadto jest on usytuowany w odległości ok. 75 km z Wrześni do Portu Lotniczego Poznań-Ławica. Układ komunikacyjny stwarza dobre warunki do przewozu osobowego i towarowego. Bliskość autostrady A2 zwiększa potencjał obszaru dla tworzenia konkurencyjnej oferty inwestycyjnej oraz rozwoju wielu branż gospodarki.

Powiat wrzesiński posiada gęstą sieć dróg — do najważniejszych należą:

- krajowe:
 - DK 15 Trzebnica – Ostróda
 - Autostrada A2 Świecko – Kukuryki
- wojewódzkie:
 - DW 432 Leszno – Września,
 - DW 441 Miłosław – Borzykowo,
 - DW 442 Września – Kalisz,
 - DW 466 Słupca – Pызdry,
- powiatowe, w tym główne połączenia:
 - DP 2907 Kozubiec – granica powiatu Dębno,
 - DP 3677 Pięczkowo – Orzechowo,
 - DP 2162 Witkowo – Września,
 - DP 2159 Czarniejewo – Września,
 - DP 2948 Września – Strzałkowo,
 - DP 2922 Gozdowo – Samarzewo,
 - DP 3662 Środa Wlkp. – Nekla,
 - DP 2900 Pызdry – Sporne,
- drogi gminne.

Drogi krajowe w powiecie wrzesińskim mają łączną długość 38,7 km, autostrady 22,0 km, drogi wojewódzkie 56,7 km, natomiast drogi gminne 613,1 km. Na terenie powiatu wrzesińskiego istnieją 82 drogi powiatowe o łącznej długości 321 km. Ponadto występuje tu 8,2 km ścieżek rowerowych (stan na 2013 r.).

MAPA 5. SIEĆ DRÓG NA TERENIE POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Największa sieć dróg powiatowych znajduje się na terenie gminy Września (35%), natomiast najmniejsza na terenie gminy Pyzdry (13%). Podobna sytuacja jest przy analizowaniu sieci dróg z podziałem na tereny miejskie i wiejskie. W gminie Września na terenach wiejskich jest łącznie najwięcej dróg powiatowych, z kolei w gminie Pyzdry najmniej. Należy zwrócić uwagę, że najwięcej dróg powiatowych na terenach miejskich jest w gminie Pyzdry, a najmniej w gminie Miłosław.

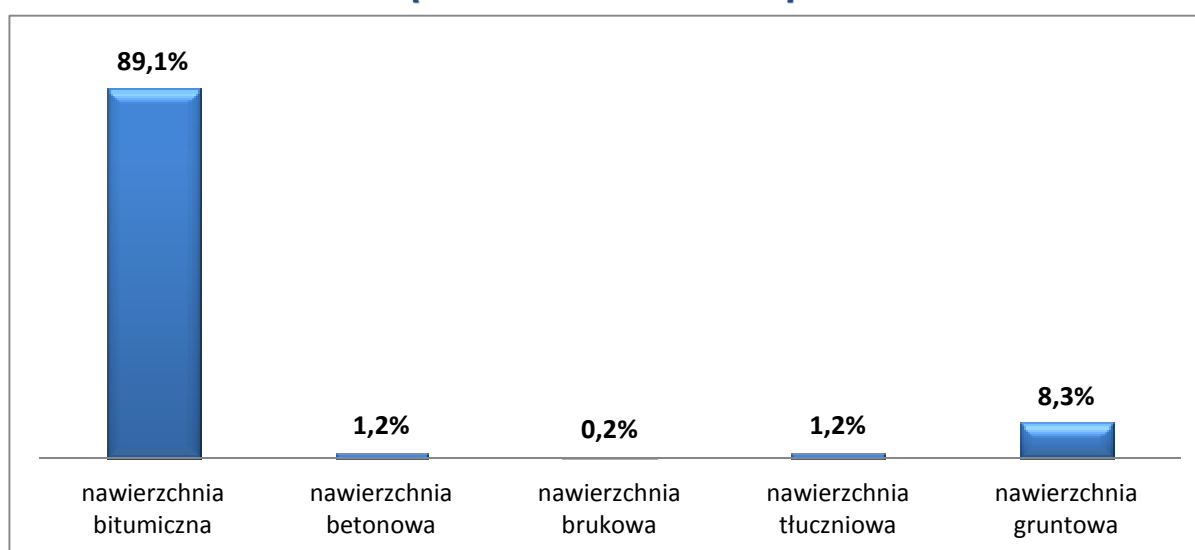
TABELA 9. DŁUGOŚĆ DRÓG POWIATOWYCH NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W PODZIALE NA GMINY [STAN NA DZIEŃ 30.06.2014 R.]

Nazwa gminy	Długość dróg powiatowych		Z tego na obszarach	
	w km	w %	miejskich	wiejskich
gmina Kołaczkowo	65,458	20,4	—	65,458
gmina Miłosław	60,153	18,7	2,725	57,428
gmina Nekla	42,305	13,2	8,317	33,988
gmina Pyzdry	40,602	12,7	9,747	30,855
gmina Września	112,414	35,0	4,369	108,045
powiat wrzesiński	320,932	100,0	25,158	295,774

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Zdecydowana większość dróg powiatowych (89,1% ogółu dróg powiatowych) posiada nawierzchnię bitumiczną. Pozostała część dróg posiada nawierzchnię gruntową (8,3%), betonową (1,2%), tłuczniową (1,2%) lub brukową (0,2%).

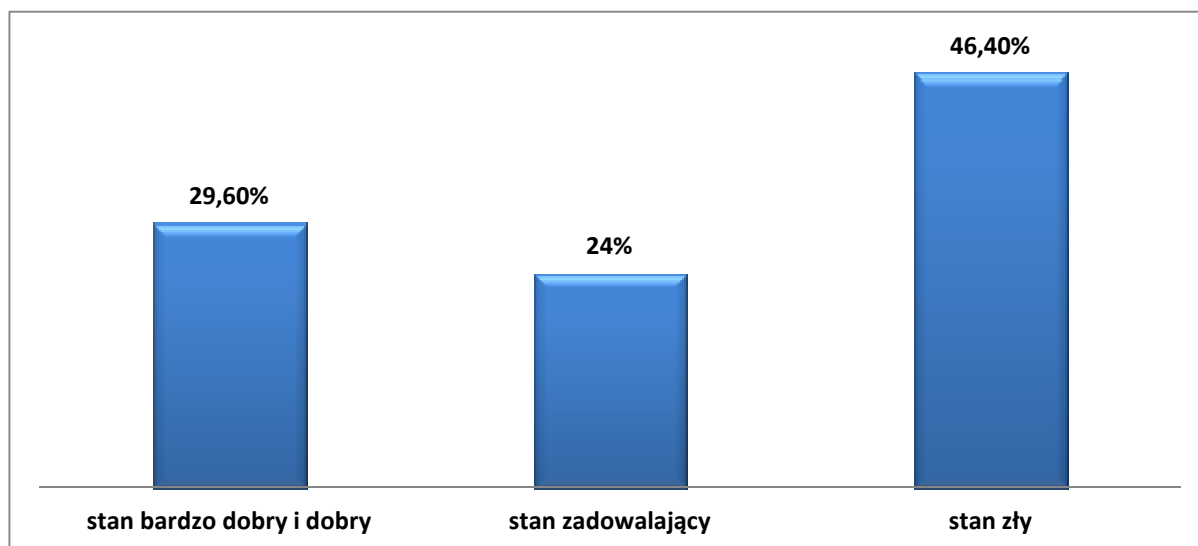
WYKRES 1. UDZIAŁ PROCENTOWY POSZCZEGÓLNYCH NAWIERZCHNI DRÓG POWIATOWYCH [STAN NA DZIEŃ 30.06.2014 R.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Prawie połowa dróg powiatowych charakteryzuje się złym stanem technicznym. Starostwo Powiatowe we Wrześni podaje, że łącznie 46,4% dróg należy sklasyfikować jako drogi powiatowe o złym stanie technicznym, co stanowi łącznie 133 km. Z kolei 29,6% dróg powiatowych ma bardzo dobry lub dobry stan techniczny (tj. 85 km), a stan zadowalający ma 24% dróg (tj. 69 km).

**WYKRES 2. STAN TECHNICZNY DRÓG POWIATOWYCH — UDZIAŁ PROCENTOWY
[STAN NA DZIEŃ 30.06.2014 R.]**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Ważną kwestią jest także niezadowalający stan techniczny czterech mostów w ciągu dróg powiatowych, co stanowi 1/3 ogólnej liczby mostów (stan na dzień 30.06.2014). Na terenie powiatu występują również braki w zakresie infrastruktury okołodrogowej, w tym chodników, ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych.

TRANSPORT PUBLICZNY

Transport pasażerski zdominowany jest przez PKS Sp. z o.o. w Gnieźnie. Na terenie powiatu wrzeńskiego funkcjonują 22-ie linie na wykonywanie regularnych przewozów osób. Usługi transportowe w zakresie przewozów pasażerskich specjalnych na trasie relacji Września - Starczanowo (Matex) świadczy Wrzeńskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. Na terenie powiatu wrzeńskiego usługi transportowe w zakresie przewozu osób i rzeczy wykonują 133 podmioty gospodarcze. I tak: usługi w zakresie przewozu rzeczy świadczy 119 podmiotów a w zakresie przewozu osób 14 podmiotów. Powiat wydaje również zaświadczenia na przewozy drogowe na potrzeby własne, które to usługi transportowe wykonywane są przez 127 podmiotów gospodarczych.

TRANSPORT KOLEJOWY

Organizowanie kolejowych przewozów pasażerskich na terenie całego województwa wielkopolskiego należy do zadań Marszałka Województwa Wielkopolskiego, który zarządza liniami kolejowymi.

We Wrześni (w mieście) krzyżują się linie kolejowe Poznań - Warszawa oraz Gniezno-Jarocin (połączenia pasażerskie na tej linii zostały zlikwidowane). Stacja Września posiada bezpośrednie połączenia kolejowe z: Warszawą, Łodzią, Białymstokiem, Lublinem, Kłodawą, Koninem, Kutnem, Szczecinem, Świnoujściem, Krakowem oraz Zieloną Górą. Dużą zaletą jest czas podróży do stolicy, średni czas połączenia z Wrześni do Warszawy to 2 godz. 56 min; z kolei do Poznania średni czas podróży to 42 min. Obsługą pasażerską oraz zarządzaniem liniami kolejowymi zajmują się m.in.: Polskie Koleje Państwowe Intercity S.A., Przewozy Regionalne Sp. z o.o. oraz Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o. Należy podkreślić także dobry dostęp do połączeń międzynarodowych (z Poznania), w tym w szczególności z Berlinem. Ponadto został wymieniony skład taborów w Przewozach Regionalnych Sp. z o.o. oraz w Kolei Wielkopolskiej, co zdecydowanie wpłynęło na poprawę komfortu podróży.

Z perspektywy dostępności komunikacyjnej istotna jest komunikacja na linii Września - Gniezno. Linia kolejowa relacji Gniezno – Jarocin została zlikwidowana z przyczyn ekonomicznych. W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. jest zapis dotyczący przywrócenia tego połączenia.

POŁĄCZENIA LOTNICZE

Powiat wrzesiński ma dogodne położenie w pobliżu portu lotniczego Poznań Ławica, który jest dostępny z drogi krajowej autostrada A2 oraz S11. Odległość lotniska od miasta Września wynosi w przybliżeniu 75 km. Lotnisko w Poznaniu obsługuje wiele połączeń lotniczych, m.in. w kierunku Warszawy. Ponadto są tu realizowane połączenia międzynarodowe, w tym m.in. do:

- Hiszpanii (Barcelona),
- Anglii (Bristol, Doncaster, Liverpool, Londyn), Irlandii (Dublin), Szkocji (Edynburg),
- Niemiec (Düsseldorf, Frankfurt nad Menem, Monachium),
- Holandii (Eindhoven),
- Danii (Kopenhaga),
- Norwegii (Oslo),
- Francji (Paryż),
- Włoch (Rzym).

1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Powiat wrzesiński dysponuje czynną wodociągową siecią rozdzielczą o długości 761,7 km oraz kanalizacyjną o długości 194,7 km (stan na rok 2013). Spośród gmin na terenie powiatu najdłuższą sieć wodociągową posiada gmina Września (321 km), natomiast najkrótszą gmina Nekla (88,8 km). Gęstość sieci wodociągowej na terenie powiatu wynosi 1,07 km/km², zaś kanalizacyjnej 0,27 km/km². Dla porównania zostają podane wskaźniki dla województwa wielkopolskiego, które wynoszą odpowiednio 1,01 km/km² i 0,37 km/km², a dla Polski 0,91 km/km² i 0,40 km/km². Oznacza to, że gęstość sieci wodociągowej na terenie powiatu jest powyżej średniej dla województwa wielkopolskiego (+0,06 km/km²) i kraju (+0,16 km/km²), zaś gęstość sieci kanalizacyjnej jest niższa niż w województwie (-0,1 km/km²) i kraju (-0,13 km/km²). Biorąc pod uwagę czynniki takie jak stopień zurbanizowania powiatu oraz strukturę jego zabudowy, stopień skanalizowania i zwodociągowania powiatu można ocenić jako dobry.

TABELA 10. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	sieć kanalizacyjna	sieć wodociągowa
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	194,7	761,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	6 284	14 201

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Do sieci wodociągowej podłączone jest ogółem 14 201 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie z sieci wodociągowej na terenie powiatu wrzesińskiego korzysta 71 593 osób, co stanowi 93,6% mieszkańców powiatu (zgodnie ze stanem na 2012 r.).

Najdłuższą sieć wodociągową na terenie powiatu posiada gmina Września. Udział procentowy osób korzystających z sieci jest w tej gminie najwyższy w skali powiatu. Najmniej osób korzysta z sieci w gminie Pyzdry (83% mieszkańców).

TABELA 11. DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ ORAZ KORZYSTAJĄCY Z SIECI W PODZIALE NA GMINY POWIATU WRZESIŃSKIEGO

Wyszczególnienie	długość czynnej sieci rozdzielczej [km]		% korzystających z sieci
	2012	2013	2012
gmina Kołaczkowo	130,7	130,8	93,8
gmina Miłosław	109,9	109,9	89,2
gmina Nekla	88,6	88,8	93,6
gmina Pyzdry	111,2	111,2	83,0
gmina Września	316,8	321,0	96,3
powiat wrzesiński	757,2	761,7	93,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło w 2013 roku 6284 sztuk przyłączy. Z sieci kanalizacyjnej w 2012 roku korzystało 52,9% mieszkańców powiatu.

TABELA 12. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	141,4	152,5	182,9	187,9	194,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	5 108	5 171	5 704	6 173	6 284
korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	48,5	48,7	50,5	52,9	bd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Najdłuższą sieć kanalizacyjną posiada gmina Września (103,4 km), najkrótszą natomiast gmina Nekla (16,2 km). Największy stopień skanalizowania charakteryzuje gminę Września (62,4% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej), a najmniejszy gminę Kołaczkowo (28,4%).

TABELA 13. DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACYJNEJ ORAZ KORZYSTAJĄCY Z SIECI W PODZIALE NA GMINY POWIATU WRZESIŃSKIEGO

Wyszczególnienie	długość czynnej sieci rozdzielczej [km]		% korzystających z sieci
	2012	2013	2012
gmina Kołaczkowo	20,7	26,7	28,4
gmina Miłosław	29,1	29,1	49,5
gmina Nekla	16,2	16,2	29,4
gmina Pyzdry	19,3	19,3	41,5
gmina Września	102,6	103,4	62,4
powiat wrzesiński	187,9	194,7	52,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

SIEĆ GAZOWA

Powiat wrzesiński dysponuje słabo rozwiniętą gazociągową siecią rozdzielczą. Łączna długość sieci wynosi 173,76 km. W latach 2009–2013 nastąpił przyrost sieci gazowej o 17,2% w stosunku do roku 2009. Gęstość sieci gazociągowej wynosi 0,22 km/km². Analogiczny wskaźnik dla województwa i Polski wynosi 0,38 km/km².

Według stanu na rok 2012 udział procentowy ludności, która korzysta z instalacji gazowej na terenie powiatu wrzesińskiego wynosi 20,1%. Do rozdzielczej, czynnej sieci gazociągowej podłączonych jest ogółem 2 673 budynków, co stanowi 11% ogółu budynków mieszkalnych. Największy udział procentowy w ogólnej długości sieci gazowej na terenie powiatu ma gmina Września, co stanowi 65,9% łącznej długości sieci. Z kolei w ogóle nie ma rozdzielczej, czynnej sieci gazowej w gminach: Kołaczkowo oraz Pyzdry.

Poniższa tabela przedstawia ogólną charakterystykę sieci gazowej na terenie powiatu wrzesińskiego.

TABELA 14. CHARAKTERYSTYKA SIECI GAZOWEJ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2012

Wyszczególnienie	jednostka	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci ogółem w m	m	148 201	157 600	162 377	173 763
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	2 645	2 655	2 696	2 673
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	16,5	17,1	17,5	20,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

SIEĆ ENERGETYCZNA

Liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu w powiecie wrzesińskim wynosi 24 557, w tym 57,7% to odbiorcy z miast. Ponad 51% zużycia energii elektrycznej na niskim napięciu generują mieszkańcy miast. Średnie roczne zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca powiatu wynosi 778,5 kWh (stan na rok 2012).

TABELA 15. ENERGIA ELEKTRYCZNA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POWIECIE WRZESIŃSKIM WG LOKALIZACJI ODBIORCY [STAN NA ROK 2012]

Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	jednostka	2012
ogółem	szt.	24 557
na wsi	szt.	10 396
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu		
ogółem	MWh	59 484
na wsi	MWh	28 938
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca		
ogółem	kWh	778,5
na wsi	kWh	378,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Na terenie powiatu wrzesińskiego w 2012 roku istniało 27 kotłowni ciepłowniczych. Długość sieci ciepłej przesyłowej wynosiła 22,3 km. Sprzedaż energii ciepłej wynosiła 145 983 GJ. W centralne ogrzewanie wyposażonych było 18 872 mieszkań, co stanowiło 80% ogółu mieszkań na terenie powiatu. W większości z centralnego systemu ogrzewania korzystają mieszkańcy miast (62,4% mieszkań wyposażonych w instalację). Mieszkańcy miejscowości wiejskich w większości posiadają lokalne systemy grzewcze lub piece domowe.

SIEĆ TELEFONICZNA, INTERNETOWA

Na terenie powiatu wrzesińskiego sieć telefoniczna jest dobrze rozwinięta. Mieszkańcy mogą korzystać zarówno z usług operatorów telefonii stacjonarnej, jak i operatorów sieci komórkowych. Mieszkańcy mają również dostęp do sieci internetowej realizowany drogą radiową, za pośrednictwem linii bezpośrednich, łącza satelitarne lub sieci komórkowych. Na terenie powiatu

powstaje Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa mająca na celu zapewnienie szybkiego internetu na terenie każdej z pięciu gmin powiatu wrzesińskiego⁴.

GOSPODARKA ODPADAMI

Po wprowadzeniu 1 lipca 2013 r. zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi należy do gmin. Gminy mają obowiązek zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Wiąże się to z dodatkowym obciążeniem administracyjno-prawnym i finansowym gmin, związanym z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami. Niniejsza ustawa może przynieść samorządom terytorialnym wymierne korzyści. Dzięki niej możliwe stanie się uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wywiązanie się ze zobowiązań wynikających z prawa unijnego. Jej celem jest również dbanie o czyste i nieskażone środowisko naturalne.

Według stanu na rok 2012 na terenie powiatu wrzesińskiego zostały wytworzone ponad 23 tysiące ton odpadów, z czego 69,1% pochodziło z gospodarstw domowych. Spośród ogólnej liczby budynków mieszkalnych 51% objętych jest zbieraniem odpadów komunalnych. Dane statystyczne dotyczące ogólnej charakterystyki gospodarki odpadami w powiecie wrzesińskim prezentuje poniższa tabela.

TABELA 16. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2012]

Wyszczególnienie	ilość
odpady ogółem [t]	23 378,87
odpady z gospodarstw domowych [t]	16 168,57
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych [szt.]	12 229
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	211,6
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności [szt.]	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu wrzesińskiego istnieją 4 oczyszczalnie biologiczne:

- 1 w gminie Kołaczkowo,
- 1 w gminie Pyzdry,
- 2 w gminie Miłosław.

Ponadto występują 2 oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem miogenów:

- 1 w gminie Nekla,

⁴ Według stanu na wrzesień 2014

- 1 w gminie Września.

Ponadto istnieje 437 oczyszczalni przydomowych. Najwięcej jest zewidencjonowanych w gminie Września (25,1%), a najmniej w gminie Pызdry (3,2%). Z oczyszczalni ścieków korzysta łącznie 61,3% mieszkańców powiatu.

Na terenie powiatu nie ma spalarni odpadów ani kompostowni.

Powiat wrzesiński realizuje zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Posiada uchwalony dokument pn. *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru powiatu wrzesińskiego na lata 2013–2032*.

Poniższa tabela pokazuje dane obrazujące stan na 2013 r. w zakresie liczby wyrobów zawierających azbest, które zostały zinwentaryzowane, unieszkodliwione, a także pozostałe do unieszkodliwienia (podane w kg) na terenie powiatu wrzesińskiego. Z danych wynika, że pozostało do unieszkodliwienia ponad 97% wyrobów zawierających azbest, które zostały zinwentaryzowane. Najwięcej azbestu zostało zinwentaryzowanego oraz pozostaje do unieszkodliwienia w gminie Września. Na terenie tej gminy pozostaje do usunięcia ponad 5,4 mln kg azbestu, co stanowi 38% ogólnej liczby azbestu na terenie powiatu wrzesińskiego. Ponadto należy zauważyć, że najwięcej azbestu pozostaje do usunięcia na terenie nieruchomości należących do osób fizycznych, co stanowi 85% łącznej liczby wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu wrzesińskiego.

Najwięcej azbestu (według stanu na rok 2013) usunięto w gminie Nekla tj. 130 tys kg azbestu, co stanowi 32,6% łącznej liczby usuniętego azbestu. Najmniej unieszkodliwiono go w gminie Pызdry.

TABELA 17. MASA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA 2013 R.]

Powiat/gmina	Zinwentaryzowane [kg]			Unieszkodliwione [kg]	Pozostałe do unieszkodliwienia [kg]		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne		razem	osoby fizyczne	osoby prawne
powiat wrzesiński	14 807 608	13 245 286	1 562 324	397 874	14 409 735	12 210 586	1 243 086
gmina Kołaczkowo	3 519 728	2 694 318	825 410	55 341	3 464 387	2 641 166	823 221
gmina Miłosław	1 799 053	1 622 570	176 484	70 895	1 728 158	1 554 095	174 064
gmina Nekla	1 086 064	835 121	250 943	130 000	956 064	bd	bd
gmina Pызdry	2 861 407	2 826 383	35 024	36 249	2 825 158	2 796 034	29 124
gmina Września	5 541 356	5 266 894	274 463	105 389	5 435 968	5 219 291	216 677

Źródło: http://bip.wrzesnia.powiat.pl/zasoby/files/uchwaly_rady_2013/uchwala_nr_222_zalacznik.pdf

MIESZKALNICTWO

Na zasoby mieszkaniowe powiatu wrzesińskiego składa się łącznie 24 000 mieszkań (dane GUS z 2013 r.). Średnia powierzchnia mieszkania wynosi 79,8 m². Analogiczny wskaźnik dla

województwa wielkopolskiego wynosi 80,4 m², dla Polski 73,1 m². Standardy wielkości powierzchni mieszkania są porównywalne do województwa, a lepsze niż w skali ogólnokrajowej.

Ponad połowa mieszkań (58%) znajduje się w miastach na terenie powiatu wrzesińskiego. Ich średnia powierzchnia wynosi 72,8 m². Na terenach wiejskich znajdują się 10 072 mieszkania o średniej powierzchni 89,4 m², a zatem są większe o 16,6 m² od mieszkań na terenach miejskich.

TABELA 18. LICZBA MIESZKAŃ ORAZ ICH ŚREDNIA POWIERZCHNIA NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO Z PODZIAŁEM NA MIASTO I WIEŚ [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań [szt.]	Średnia powierzchnia [m ²]
Miasto	13 928	72,8
Wieś	10 072	89,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Spośród ogólnej liczby mieszkań najwięcej z nich zlokalizowanych jest na terenie gminy Września (64%), natomiast najmniej na terenie gminy Kołczkowo (7%). Średnia powierzchnia mieszkań jest najwyższa na terenie gminy Nekla (97,3 m²), z kolei najmniejsza na terenie gminy Września (75,4 m²).

TABELA 19. PODZIAŁ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH WEDŁUG GMIN NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań ogółem [szt.]	Średnia powierzchnia [m ²]
gmina Kołczkowo	1 639	92,3
gmina Miłosław	3 105	80,5
gmina Nekla	1 941	97,3
gmina Pyzdry	1 970	85,8
gmina Września	15 345	75,4
powiat wrzesiński	24 000	79,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na przestrzeni lat 2009–2013 liczba mieszkań na terenie powiatu wrzesińskiego wzrosła o 4,3%. Największy wzrost liczby mieszkań miał miejsce w gminie Września (6,2%).

TABELA 20. LICZBA MIESZKAŃ W GMINACH NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009 I 2013

Wyszczególnienie	2009	2013	Dynamika 2009-2013 (%)
gmina Kołczkowo	1 579	1 639	3,8%
gmina Miłosław	2 936	3 105	5,8%

gmina Nekla	1 904	1 941	1,9%
gmina Pyzdry	2 142	1 970	-8%
gmina Września	14 451	15 345	6,2%
powiat wrzesiński	23 012	24 000	4,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

O standardzie i komforcie życia decyduje m.in. podłączenie mieszkania do mediów (gaz, wodociągi), czy też wyposażenie w łazienkę, posiadanie centralnego ogrzewania. Poniżej przedstawione zostały dane statystyczne prezentujące warunki mieszkania na terenie powiatu.

Budynki są wyposażone w:

- ustęp spłukiwany — 96% ogółu mieszkań,
- łazienkę — 93% ogółu mieszkań,
- centralne ogrzewanie — 80% ogółu mieszkań,
- gaz sieciowy — 22% ogółu mieszkań.

Obowiązkiem samorządu gminnego jest zapewnienie dostępu do mieszkań socjalnych. W roku 2012 powiat wrzesiński dysponował 115 mieszkaniami socjalnymi o średniej powierzchni 35 m². Mieszkania socjalne prowadzą dwie gminy: gmina Września oraz gmina Miłosław.

TABELA 21. MIESZKANIA SOCJALNE WEDŁUG LOKALIZACJI [STAN NA ROK 2012]

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań socjalnych [szt.]	Średnia powierzchnia [m²]
gmina Kołczkowo	-	-
gmina Miłosław	15	38
gmina Nekla	-	-
gmina Pyzdry	-	-
gmina Września	100	34,6
powiat wrzesiński	115	35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

1.5. KULTURA

Samorząd powiatowy nie posiada własnej instytucji kultury. Sprawuje natomiast mecenat nad działalnością kulturalną i artystyczną poprzez wspieranie (również finansowe) oraz promocję twórczości, działań i inicjatyw kulturalnych realizowanych przez gminne instytucje kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w zakresie kultury. Bezpośrednio w Starostwie Powiatowym zadaniami z zakresu kultury zajmuje się Wydział Promocji i Kultury.

Powiat wrzesiński wspiera działalność kulturalną w ramach konkursów ofert na zadania publiczne. Ponadto samorząd powiatu podejmuje współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz wspiera lokalnych twórców i artystów. Przez starostę przyznawany jest patronat honorowy nad przedsięwzięciami i uroczystościami o zasięgu gminnym, powiatowym, wojewódzkim lub krajowym, o dużym znaczeniu dla m.in. promocji kultury. Patronat jest wyróżnieniem honorowym, podkreślającym szczególny charakter imprezy. Mecenatem nad działalnością kulturalną i artystyczną zostały objęte działania takie jak: Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny, Międzynarodowy Zjazd Wojowników Słowiańskich, cykl wrzesińskich spotkań międzykulturalnych, prowadzenie zespołu folklorystycznego „Ziemia Wrzesińska” i chóru „Camerata”, publikacje wydawane przez Wrzesiński Uniwersytet Trzeciego Wieku. Samorząd powiatu podejmuje współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz wspiera lokalnych twórców i artystów. Współorganizowane są takie projekty jak: Festiwal Piosenki Obcojęzycznej, Święto Teatru na Prowincji, Wojewódzki Konkurs Recytatorski, Grand Prix Polski Dance, Wielkopolskie Warsztaty Malarsko-Fotograficzne Służb Mundurowych i wiele innych. Ponadto w ramach mecenatu przyznawane są przez starostę wyróżnienia oraz patronat honorowy m.in. za działalność kulturalną i artystyczną w postaci „Lauru starosty wrzesińskiego” i „Lidera powiatu wrzesińskiego”.

Mieszkańcy powiatu wrzesińskiego mogą korzystać z bogatej infrastruktury kultury, do której należą:

I. Gmina Wrzeźnia

- Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich we Wrzeźni,
- Wrzeźniński Ośrodek Kultury,
- Kino „Trójka” we Wrzeźni,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, w skład której wchodzi: Biblioteka Główna, Filia nr 1 we Wrzeźni, Oddział Dziecięcy w Grzybowie, Kaczanowie, Otocznej i Nowym Folwarku,
- Filia we Wrzeźni Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu,
- Rezerwat Archeologiczny „Gród w Grzybowie” – Oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy,

II. Gmina Pyzdry

- Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej w Pyzdrach,
- Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach,
- Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach (filia w Ratajach),

III. Gmina Nekla

- Nekielski Ośrodek Kultury,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Nekli (filia w Targowej Górcie),

IV. Gmina Kołaczkowo

- Gminny Ośrodek Kultury,
- Izba Pamięci im. Władysława Reymonta w Kołaczkanie,
- Izba Pamięci Banku Spółdzielczego w Kołaczkanie,
- Zbiory regionalne w Żydowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kołaczkanie (filie w Borzykowie, Grabowie Królewskim i Sokolnikach),

V. Gmina Miłosław

- Miłosławskie Centrum Kultury w Miłosławiu,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Miłosław (filia w Orzechowie, Czeszewie, Skotnikach, Pałczynie i Mikuszewie).

Łącznie na terenie powiatu wrzesińskiego występuje 21 bibliotek i filii. W latach 2009–2013 biblioteki na terenie powiatu wrzesińskiego odnotowały wzrost liczby zarejestrowanych czytelników o 15,1% w stosunku do roku 2009. Ponadto w tym samym okresie wystąpił wzrost liczby odwiedzin w bibliotekach o 14,6%. Tendencją spadkową charakteryzowała się liczba wypożyczeń księgozbioru – spadek w latach 2009-2013 o 14,2%. Na tle województwa i Polski powiat wrzesiński ma niższy wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika w woluminach książek oraz niższą liczbę czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności. Poniższa tabela prezentuje wskaźniki biblioteczne dla powiatu wrzesińskiego, a także w porównaniu do województwa wielkopolskiego i Polski (według danych GUS na rok 2013).

TABELA 22. WSKAŹNIKI BIBLIOTECZNE DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO, WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO I POLSKI [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
powiat wrzesiński	134	17,8
województwo wielkopolskie	155	20,3
Polska	167	18,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wyróżnia się wiele cyklicznych imprez kulturalnych o zasięgu powiatowym lub ponadlokalnym. Do najważniejszych z nich zaliczyć można m.in.:

- Koncert kolęd w kościele poewangelickim w Miłosławiu,
- Kaziuki Wileńskie – impreza, na której prezentują się zespoły pieśni i tańca z Wilna i okolic,
- Dożynki Powiatowe,

- uroczystość wręczenia Ogólnopolskiej Literackiej Nagrody Kościelskich w Miłosławiu – impreza organizowana wspólnie z gminą Miłosław, Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego i Fundacją im. Kościelskich,
- Kino Konesera, Muzyka Konesera,
- Ogólnopolski Festiwal Filmowy Prowincjalia,
- Wrzesiński Weekend Muzyczny,
- Wianki w gminach: Nekla i Pyzdry,
- Zgrzytowisko – festiwal dźwięków wszelakich,
- Alternatywny Bash w gminie Nekla,
- Grzybowski Turniej Wojów – impreza dotycząca życia w słowiańskim grodzie,
- Wrzesiński Kalejdoskop Literacki – spotkania z pisarzami, aktorami organizowane przez Bibliotekę Publiczną we Wrześni,
- Festiwal Piosenki Obcojęzycznej we Wrześni,
- Festiwal Piosenki Miłosnej we Wrześni,
- Święto Teatru na Prowincji w Psarach Polskich,
- Wojewódzki Konkurs Recytatorski,
- Grand Prix Polski Dance,
- Wielkopolskie Warsztaty Malarsko- Fotograficzne Służb Mundurowych,
- Wrzesiński Kalejdoskop Literacki,
- Koncerty i wystawy w kościele poewangelickim w Nekielsce.

1.6. TURYSTYKA

Powiat wrzesiński jest miejscem o atrakcyjnych walorach przyrodniczych i kulturowych. Występują tu unikalne tereny starorzeczy, łąki nadwarciańskie, lasy łęgowe, kompleksy leśne. Szlaki turystyczne przebiegające przez teren powiatu wrzesińskiego wymagają inwentaryzacji oraz aktualizacji oznakowania. Do głównych szlaków turystycznych należy zaliczyć:

I. Szlaki rowerowe:

- Żerkowsko-Czeszewska „Ósemka”,
- Nadwarciański Szlak Rowerowy,
- Transwielkopolska Trasa Rowerowa,
- Szlak rowerowy osadnictwa olęderskiego,
- Szlak zielony Września – Pызdry,
- Szlak zielony Września – Grzybowo,
- Szlak żółty Września – Nowa Wieś Podgórna,
- Szlak czarny Bardo – Września – Graby,
- Szlak czerwony Żerków – Czeszewo – Żerków,
- Szlak czarny Miłosław – Czeszewo – Żerków.

Do projektowanych szlaków rowerowych należy zaliczyć przede wszystkim Pierścień powiatu wrzesińskiego.

II. Szlaki piesze:

- Szlak czarny przebiegający przez miejscowość Miłosław – od stacji PKP do parku,
- Szlak czarny biegnący z miejscowości Nekla do Rajmundowa,
- Szlak niebieski z miejscowości Miłosław do Czeszewa,
- Szlak niebieski biegnący z Podstolic do Marzenina,
- Szlak zielony z Wrześni do grodziska koło Nekiłki,
- Szlak czarny biegnący przez miejscowość Podstolice,
- Szlak żółty biegnący z Orzechowa do Nowej Wsi Podgórnej,
- Szlak niebieski Gułtowy – Wierzyce,
- Szlak żółty Pierzyska – Iwno,
- Szlak czerwony Miłosław – Winna Góra – dolina Miłosławki – Miłosław,
- Nadwarciańska droga świętego Jakuba.

III. Szlaki samochodowe:

- Szlak piastowski z Gniezna do grodu w Gieczu.

IV. Szlaki kajakowe:

- Szlak Dłusk – ujście Lutyni;

- Na trasie Wielkiej Pętli Wielkopolski: Pызdry- Czeszewo - Orzechowo.

V. Ścieżki dydaktyczne:

- Pызdry – Białobrzeg,
- Przyrodniczo-edukacyjna *Starorzecze*,
- Nowy Folwark – leśniczówka Słomówko,
- Przyrodniczo-edukacyjna *Nad Lutynią* w Czeszewie.

Do głównych atrakcji turystycznych powiatu wrzesińskiego należy zaliczyć m.in.:

- Rezerwat archeologiczny Gród w Grzybowie (gmina Września), który stanowi obecnie Oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. To wczesnośredniowieczny gród z początków X wieku,
- Ośrodek Edukacji Leśnej *Centrum Zarządzania Łęgami* w Czeszewie (gmina Miłosław), pełniący funkcję muzealną oraz edukacyjną,
- Muzeum im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, upamiętniające walki z zaborem pruskim,
- Muzeum Ziemi Pызdrskiej w Pызdrach (gmina Pызdry),
- Zabytkową kuźnię w miejscowości Żydowo (gmina Kołaczkowo),
- Izbę Pamięci Władysława Reymonta — w muzeum jest prezentowane wyposażenie i przedmioty, które były własnością pisarza,
- Przystań nadwarciańską (gmina Pызdry),
- Chatka Ornitologa PTTK.

Na terenie powiatu wrzesińskiego jest możliwość odbycia m.in. spływu kajakowego na trasie Dłusk – ujście Lutyni. Trasa ta jest częścią szlaku kajakowego Warty.

Ponadto popularnym szlakiem kajakowym wśród mieszkańców i turystów jest Wielka Pętla Wielkopolski, która przebiega m.in. przez Pызdry- Czeszewo. Innowacyjność całej trasy opiera się na wykorzystaniu równoleżnikowego przepływu rzek: Warty i Noteci oraz południkowego położenia kanału Warta – Gopło. Szlak ma długość ok. 690 km i łączy miejscowości województwa wielkopolskiego takie jak: Ślesin, Konin, Pызdry, Śrem, Poznań, Oborniki, Wronki, Sieraków, Międzychód, Krzyż Wielkopolski, Wieleń, Drawsko, Czarnków, Ujście. Przebiega również przez teren województw lubuskiego i kujawsko-pomorskiego.

W Białobrzegu turyści mogą odwiedzić Chatkę Ornitologa PTTK (baza turystyki kwalifikowanej w Białobrzegu) oferującą organizację ognisk, spacerów po Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym, obserwację ptactwa, grzybobrania, spływy kajakiem, wędkowanie oraz jazdy konne.

Na terenie powiatu wrzesińskiego odbywa się szereg rekreacyjnych imprez cyklicznych, m.in. Kajakowa Szkoła na rzece Warcie oraz Ogólnopolski Maraton Turystyczny „Nad Wartą Ziemi Wrzesińskiej”. Imprezy turystyczne są organizowane m.in. przez Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyki Kwalifikowanej we Wrześni.

Powiat Wrzesiński przystąpił również do wspólnej koordynacji Szlaku Piastowskiego na terenie województwa wielkopolskiego, którą realizują dwadzieścia dwa samorzady Wielkopolski. W powiecie wrzesińskim zlokalizowany jest jeden gwarantowany obiekt Szlaku Piastowskiego – w Grzybowie ekspozycja grodu z częściową rekonstrukcją in situ oraz jeden obiekt aspirujący – Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej. Wspólna koordynacja opiera się m.in. na współpracy z obiektami, przygotowaniu oferty dla turystów poprzez sieciowanie i pakietyzację, tworzeniu i rozwoju lokalnych tematycznych tras turystycznych o profilu kulturowym, tworzeniu tematycznej oferty kulinarnej, współpracy z istniejącymi ośrodkami informacji turystycznej, zarządzaniu informacją na www.szlakpiastowski.pl, integracji samodzielnych i autonomicznych portali obiektów z oficjalnym portalem szlaku oraz promocji Szlaku Piastowskiego poprzez przygotowanie wspólnych opracowań i publikacji oraz kalendarza wydarzeń.

W badanym okresie (lata 2010–2013) zanotowano wzrost liczby osób z zagranicy korzystających z infrastruktury noclegowej na terenie powiatu wrzesińskiego o 46%. Wśród nich najwięcej było Niemców, którzy stanowili 32,2% ogólnej liczby gości zagranicznych. Z kolei spadła ogólna liczba osób korzystających z noclegów o 10%. Należy zatem wnioskować, że dostępna oferta turystyczna, a także położenie powiatu wrzesińskiego w pobliżu aglomeracji poznańskiej, na trasie autostrady A2 w kierunku Warszawy, jest szczególnie interesująca dla turystów zagranicznych.

TABELA 23. CHARAKTERYSTYKA NOCLEGÓW W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH 2010–2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
korzystający z noclegów ogółem	29 357	30 791	28 488	27 534
korzystający z noclegów turyści zagraniczni	2 801	3 056	3 872	4 101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Baza noclegowa składa się z 36 obiektów oferujących noclegi, w tym 13 hoteli (stan na 2013r.). Ponadto w sezonie dostępne jest pole campingowe nad Zalewem Wrzesińskim, które wyposażone jest w drewniane domki (9 szt.), pole namiotowe i stanowiska dla przyczep. Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Września. Według stanu z 2013 r. gmina Września posiada m.in. 6 hoteli. Najmniej podmiotów oferujących noclegi znajduje się w gminie Kołaczkowo (2 obiekty).

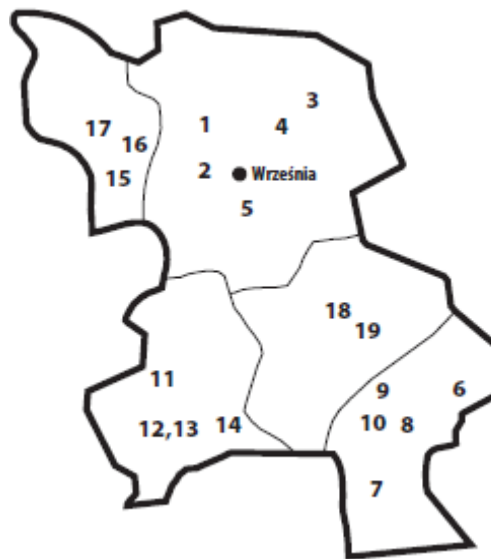
W powiecie wrzesińskim działa 19 gospodarstw agroturystycznych, z czego najwięcej w gminie Września oraz gminie Pyzdry:

- Gmina Miłosław – 4,
- Gmina Kołaczkowo – 2,
- Gmina Pyzdry – 5,

- Gmina Nekla – 3,
- Gmina Września – 5,

Gospodarstwa agroturystyczne oferują miejsca noclegowe, usługi gastronomiczne, a także szereg ciekawych atrakcji, jak na przykład jeździectwo, spływy kajakowe, grzybobranie, biesiady i pikniki.

RYSUNEK 6. ROZMIESZCZENIE GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH NA TERENIE POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni.

Powiat wrześciński podejmuje szereg działań promujących walory turystyczne poprzez:

- dystrybucję materiałów promocyjno-turystycznych (foldery, mapy turystyczne, pocztówki, ulotki),
- stronę internetową powiatu wrześcińskiego, strony gmin powiatu i instytucji kultury,
- biuletyn informacyjny „Przegląd Powiatowy”,
- imprezy regionalne,
- uczestnictwo w targach w kraju i za granicą,
- system informacji turystycznej,
- współpracę z mediami w zakresie rozpowszechniania informacji o powiecie wrześcińskim (Kronika Filmowa Powiatu Wrześcińskiego z Wielkopolską Telewizją Informacyjną oraz Telewizją Gniezno),
- rozbudowany system wizualnej identyfikacji powiatu (logo, banery, roll-up, teczki, torby papierowe, pisma, plakaty, zaproszenia),

- konferencje prasowe, wywiady z przedstawicielami władz i liderami społecznymi itp.

ZABYTKI

Powiat wrzesiński posiada wiele cennych kulturowo zabytków architektury sakralnej oraz dworskiej, a także założeń ogrodowych, parków oraz obiektów ruchomych. Jednym z kluczowych problemów, które dotyczą ochrony zabytków, jest kwestia własności nieruchomości lub wyposażenia ruchomego. Z tym związane są przede wszystkim kwestie dotyczące konserwacji, pozyskiwania dofinansowania, odpowiedzialności za stan techniczny oraz dostępności obiektu. Przykładem tego jest jeden z ważniejszych zabytków na terenie powiatu – kościół poewangelicki w Miłosławiu. Powiat wrzesiński realizuje cele związane z ochroną dziedzictwa kulturowego na podstawie opracowanego *Powiatowego programu opieki nad zabytkami dla powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2017*.

Poniżej przedstawione zostały dane statystyczne rozmieszczenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków z podziałem na gminy. Najwięcej obiektów zabytkowych znajduje się na terenie gminy Września – zarówno pod względem zabytków architektury, jak i parków oraz cmentarzy. Z kolei najmniej zabytków posiada gmina Nekla.

TABELA 24. ZABYTKI NIERUCHOME, RUCHOME ORAZ ARCHEOLOGICZNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW W PODZIALE NA GMINY

Jednostka	Zabytki budownictwa i architektury	Cmentarze	Parki i ogrody	Zabytki ruchome
gmina Kołaczkowo	22	2	7	1
gmina Miłosław	22	-	3	3
gmina Nekla	11	1	4	1
gmina Pyzdry	13	-	1	2
gmina Września	48	4	18	3
powiat wrzesiński	116	7	33	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Należy zauważyć, że najcenniejsze zabytki nieruchome znajdują się we Wrześni, Pyzdrach oraz Miłosławiu⁵. Układy urbanistyczne tych miast zostały wpisane do rejestru zabytków. Najbardziej wartościowe są:

- Kościół farny we Wrześni wraz z wyposażeniem,
- Kościół farny i klasztor w Pyzdrach wraz z wyposażeniem.

⁵ Na podstawie *Powiatowego programu opieki nad zabytkami dla powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2017*.

Do rejestru zabytków zostały wpisane obiekty sakralne murowane i drewniane. Cenne są także założenia dworskie (pałacowe) wraz z folwarkami i parkami. Do przykładów wzorcowych należy zaliczyć m.in. dwór w Wódkach. Dobrze zachowane są budynki użyteczności publicznej m.in. szkoła katolicka, ratusz, liceum, willa starosty, sąd, starostwo powiatowe, poczta, wieża ciśnień, szkoła powszechna we Wrześni. W dużej mierze reprezentatywne są kamienice ujęte w rejestrze zabytków lub gminnych ewidencjach zabytków (przede wszystkim we Wrześni). Ważnymi obiektami kulturowymi są także cmentarze katolickie, a także ewangelickie.

Pełny wykaz zabytków znajduje się w *Powiatowym programie opieki nad zabytkami dla powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2017*. Poniżej przedstawiona została lista wybranych zabytków nieruchomości z terenu powiatu wrzesińskiego, które zostały wpisane do rejestru zabytków⁶.

I. GMINA KOŁACZKOWO

1. Bieganowo:

- Kościół parafialny pw. Świętego Krzyża;
- Pałac w zespole dworsko- folwarcznym;

2. Gorazdowo:

- Dwór i oficyna w zespole dworsko- folwarcznym.

3. Grabowo Królewskie:

- Kościół parafialny pw. św. Jadwigi Śląskiej, kaplica pogrzebowa, dzwonnica, ogrodzenie, brama w zespole kościoła,
- Dwór, ogrodzenie, brama wjazdowa, brama parkowa w zespole dworskim.

4. Kołaczkowo:

- Kościół parafialny pw. św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza,
- Pałac, budynek dworski, stajnia w zespole dworskim.

5. Sokolniki:

- Kościół parafialny pw. św. Jakuba Większego Apostoła w zespole kościoła,
- Park krajobrazowy.

II. GMINA MIŁOSŁAW

1. Czeszewo:

- Kościół parafialny pw. św. Mikołaja,
- Karczma,
- Leśniczówka.

2. Biechowo:

⁶ Narodowy Instytut Dziedzictwa – Rejestr Zabytków Województwa Wielkopolskiego.

- Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny, klasztor, ogród klasztorny.
3. Mikuszewo:
 - Pałac.
 4. Miłostaw:
 - Założenie urbanistyczne,
 - Kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła,
 - Kościół ewangelicki ob. galeria i sala koncertowa,
 - Oficyna w zespole parkowo- pałacowym,
 - Szkoła ludowa.

III. GMINA NEKLA

1. Nekielka:
2. Nekla:
 - Dwór w zespole dworskim,
 - Kościół parafialny pw. św. Andrzeja Apostoła, kostnica, ogrodzenie w zespole kościoła parafialnego.
3. Targowa Górka:
 - Dzwonnica w zespole kościoła parafialnego,
 - Poczta konna, obecny dom mieszkalny.
4. Opatówko:
 - Kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej

IV. GMINA PYZDRY

1. Pyzdry:
 - Historyczny układ urbanistyczny miasta,
 - Kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny,
 - Klasztor franciszkanów obecne Muzeum Ziemi Pyzdrskiej, Biblioteka Publiczna, Plebania,
 - Kościół pw. Ścięcia głowy św. Jana Chrzciciela w zespole klasztoru franciszkanów,
 - Pozostałości zamku i muru miejskiego,
 - Wójtostwo, obecnie dom mieszkalny,
 - Wiatrak Holender.

V. GMINA WRZEŚNIA

1. Września:

- Historyczny układ urbanistyczny miasta,
- Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Stanisława,
- Kaplica św. Krzyża,
- Kościół ewangelicki, ob. Katolicki kościół parafialny pw. św. Ducha,
- Wozownia, obecnie pływalnia,
- Ratusz,
- Willa starosty w zespole landratury, obecnie Urząd Stanu Cywilnego,
- Wyższa Szkoła Miejska dla Chłopców i Dziewcząt, obecnie Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza,
- Katolicka Szkoła Ludowa, obecnie Biblioteka i Muzeum,
- Pałac w zespole pałacowym Opieszyn,
- Park Krajobrazowy w zespole pałacowym Opieszyn.

2. Węgierki:

- Kościół ewangelicki, obecnie katolicki kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Jezusa w zespole kościoła,
- Pastorówka w zespole kościoła,
- Pałac w zespole pałacowym.

3. Wódki:

- Kaplica grobowa, dwór w zespole dworsko- folwarcznym.

1.7. PODSUMOWANIE – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Jedną z metod analizy konkurencyjności powiatu wrzesińskiego jest analiza wskaźnikowa. Przeprowadzono ją w oparciu o dane powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego. Powiat gnieźnieński został porównany ze względu na swoje sąsiedztwo w stosunku do powiatu wrzesińskiego, analizę porównawczą (m.in. SWOT) w oparciu o projekt *Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014–2020*. Z kolei analiza porównawcza do wskaźników województwa wielkopolskiego była naturalną konsekwencją przynależności terytorialnej, a także spójności *Strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020* z programem polityki wojewódzkiej.

Ocena punktowa została ustalona w sposób następujący, zgodnie ze standardami metody wskaźnikowej:

- **sytuacja korzystna oznaczona jako + 1.** W przypadku wskaźnika o nacechowaniu pozytywnym wyższym niż dla powiatu gnieźnieńskiego lub województwa wielkopolskiego; odnośnie wskaźnika o nacechowaniu negatywnym niższym niż dla powiatu gnieźnieńskiego lub województwa wielkopolskiego;

- **sytuacja neutralna: 0.** W przypadku, gdy wskaźnik ma nacechowanie neutralne lub jest równy w stosunku do powiatu gnieźnieńskiego lub województwa wielkopolskiego;
- **sytuacja niekorzystna: – 1.** W przypadku, gdy wskaźnik o nacechowaniu pozytywnym jest niższy niż dla powiatu gnieźnieńskiego lub województwa wielkopolskiego; a także gdy wskaźnik o nacechowaniu negatywnym jest wyższy niż dla powiatu gnieźnieńskiego lub województwa wielkopolskiego.

TABELA 25. ANALIZA WSKAŹNIKOWA – PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Wskaźnik	powiat wrzesiński	powiat gnieźnieński	województwo wielkopolskie	ocena punktowa dla powiatu wrzesińskiego
Drogi powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² (stan na 2012 rok)	41,5	47,1	38	+1
Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	5,8%	5,9%	11,1%	0
Ścieżki rowerowe będące pod zarządem starostwa na 10 tys. km ²	17 km	39 km	69 km	-1
Miejsca noclegowe na 1000 osób	7,91	20,2	12,06	-1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Atutem powiatu wrzesińskiego pod kątem analizy przestrzeni, położenia, zasobów naturalnych, dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego są w szczególności:

- dobra gęstość sieci dróg przebiegających przez teren powiatu,
- dobre połączenia komunikacyjne — dostępność do autostrady A2 (okno na Europę),
- dogodne położenie względem stolicy regionu — Poznania,
- znaczne zasoby powiatu pod względem ilości zabytków i walorów historycznych Wrześni i powiatu,
- lokalizacja w rejonie atrakcyjnym turystycznie — atrakcje turystyczne oraz tereny rekreacyjne, edukacja ekologiczna,
- sprzyjające warunki glebowe w przeważającej części powiatu.

W celu zwiększenia stopnia konkurencyjności powinno się zadbać o dobry stan techniczny infrastruktury drogowej, okołodrogowej, a także wzmocnienie standardów, atrakcyjności i jakości infrastruktury turystycznej. Kluczowa jest również dostępność komunikacyjna, w tym wspieranie rozwoju transportu publicznego, a także budowanie marki powiatu wrzesińskiego oraz jego zasobów.

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. PROCESY DEMOGRAFICZNE

Teren powiatu wrzesińskiego zamieszkuje 76 481 osób, co stanowi 2,21% ludności województwa wielkopolskiego oraz 0,2% ludności Polski (stan na rok 2013).

TABELA 26. LICZBA LUDNOŚCI POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO I POLSKI [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	Liczba ludności	% udział ludności powiatu wrzesińskiego
powiat wrzesiński	76 481	—
województwo wielkopolskie	3 467 016	2,21%
Polska	38 495 659	0,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Najwięcej mieszkańców ma gmina Września, co stanowi 59,6% ludności powiatu wrzesińskiego. Najmniej osób mieszka w gminie Kołaczkowo, co wynosi 8% ogółu ludności powiatu.

Gęstość zaludnienia w powiecie wrzesińskim wynosi 109 os./km² (przy zestawieniu ze średnią gęstością zaludnienia w województwie wielkopolskim 116 os./km²). Największą gęstość zaludnienia w powiecie wrzesińskim ma gmina Września (205 os./km²), a najmniejszą gmina Pyzdry (52 os./km²). W poniższej tabeli został przedstawiony podział liczby ludności na poszczególne gminy należące do powiatu wrzesińskiego.

TABELA 27. LICZBA LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG GMIN POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Jednostka terytorialna	Liczba ludności	% ludności powiatu	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
gmina Kołaczkowo	6 102	8	53
gmina Miłosław	10 350	13,5	78
gmina Nekla	7 264	9,5	76
gmina Pyzdry	7 218	9,4	52
gmina Września	45 547	59,6	205
powiat wrzesiński	76 481	100	109

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na tle poszczególnych powiatów należących do województwa wielkopolskiego, powiat wrzesiński należy do średnio zaludnionych obszarów. Plasuje się na 13. miejscu w rankingu (na 31 możliwych), w których jedynym kryterium jest liczba ludności.

**TABELA 28. LICZBA LUDNOŚCI W WYBRANYCH POWIATACH W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
[STAN NA ROK 2013]**

powiat	liczba ludności
poznański	352 395
ostrowski	161 216
gnieźnieński	144 955
pilski	138 218
koniński	128 698
szamotulski	89 608
kolski	89 077
czarnkowsko-trzcianecki	88 081
turecki	84 420
kaliski	82 585
kościański	78 981
krotoszyński	77 958
wrzesiński	76 481

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2009–2013 liczba ludności wzrosła na terenie powiatu wrzesińskiego. W wartości bezwzględnej przyrost mieszkańców powiatu wynosi 1384 osób, co stanowi wzrost o 2,2 % ogólnej liczby ludności powiatu. Największą dynamiką zmian liczby ludności wśród gmin z terenu powiatu wrzesińskiego charakteryzuje się gmina Nekla (wzrost o 5,4%), z kolei najmniejszą gmina Kołaczkowo i gmina Miłosław (wzrost o 0,3%). Należy więc zauważyć, że na terenie powiatu wrzesińskiego nie wystąpił problem depopulacji, który jest powszechnym zjawiskiem w skali ogólnopolskiej. Wskaźnik feminizacji, czyli liczba kobiet na 100 mężczyzn, w 2013 roku wyniósł 104.

**TABELA 29. LICZBA LUDNOŚCI W PODZIALE NA PŁEĆ W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH
2009 -2013**

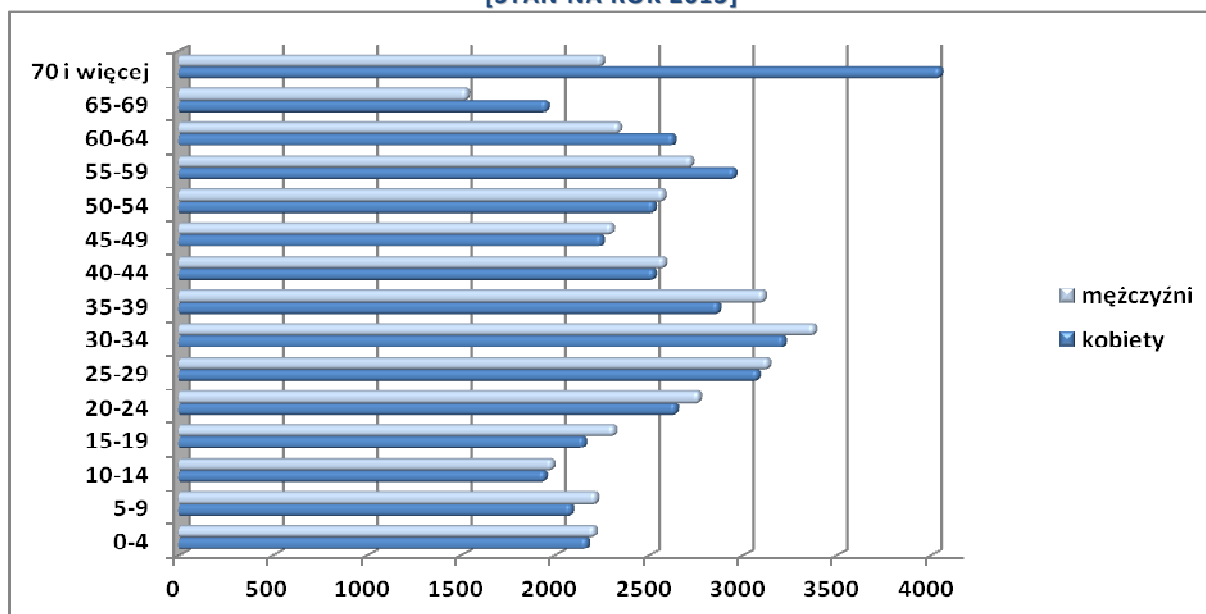
Płeć	Lata					Przyrost procentowy ludności w latach 2009-2013 [%]
	2009	2010	2011	2012	2013	
Kobiety	38 356	38 860	38 974	39 062	39 052	1,82%
Mężczyźni	36 500	37 189	37 354	37 391	37 429	2,55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W poszczególnych grupach wiekowych od 0 do 54 roku życia zauważalna jest przewaga liczebna mężczyzn. Z kolei wśród osób od 55 roku życia przeważają kobiety. Największa dysproporcja

kobiet w stosunku do liczby mężczyzn widoczna jest w grupie 70 lat i więcej. Największy udział w strukturze wiekowej ludności mają osoby w przedziale wiekowym 25–29 lat (6210 osób), 30–34 lat (6344 osób) oraz ponad 70 lat (6163 osób)⁷. Najmniej jest osób w przedziale wiekowym 10–14 lat (3829 osób) oraz 65–69 lat (3483). Niniejsze dane zostały przedstawione na wykresie z podziałem na kobiety i mężczyzn.

**WYKRES 3. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP WIEKU I PŁCI W POWIECIE WRZESIŃSKIM
[STAN NA ROK 2013]**

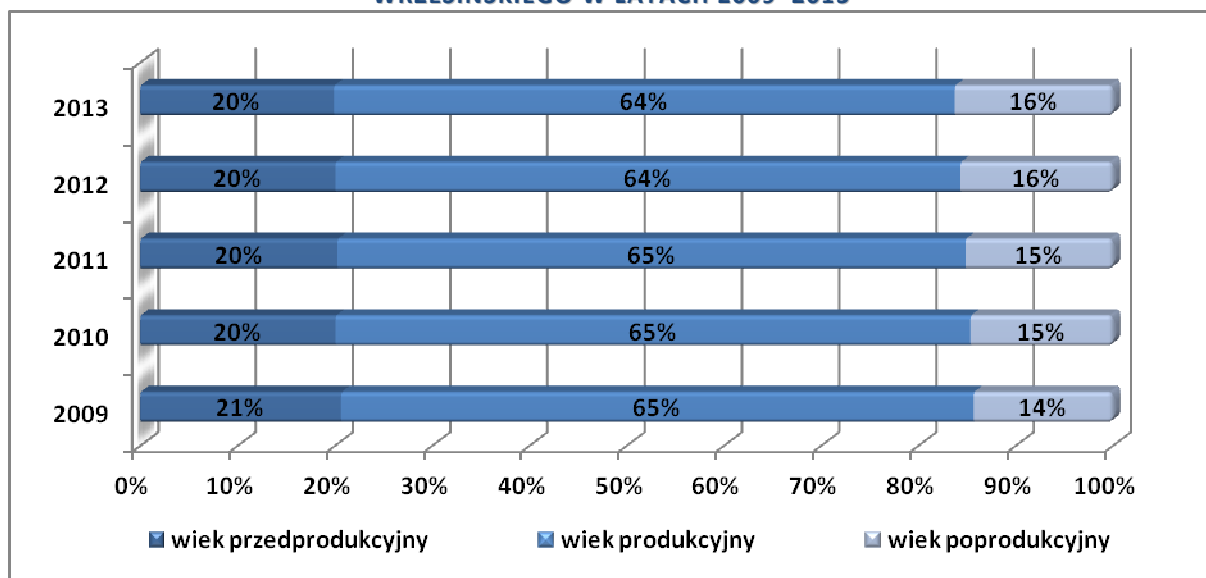

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza struktury wiekowej ludności powiatu wrzesińskiego jest wstępem do opracowania struktury grup ekonomicznych z podziałem na osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Od 2010 r. utrzymuje się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym na poziomie 20% ogółu społeczeństwa. Od 2012 r. zanotowano spadek o 1 punkt procentowy udziału osób w wieku produkcyjnym, który obecnie wynosi 64%. Od 2012 r. notuje się wzrost udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym o 1 punkt procentowy, który obecnie wynosi 16%. Porównując wartość udziału osób w wieku przedprodukcyjnym do poprodukcyjnego, należy zwrócić uwagę, że jest więcej osób w wieku przedprodukcyjnym o 4 punkty procentowe. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 56,6 osób w wieku nieprodukcyjnym (31,2 osoby w wieku przedprodukcyjnym i 25,4 osoby w wieku poprodukcyjnym). Jest to pozytywne zjawisko, gdyż większy jest udział ludności w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym (stan na 2013 r.).

⁷ Dane z GUS z 2013 r.

WYKRES 4. STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU LUDNOŚCI POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na przestrzeni lat 2009–2013 wskaźnik obciążenia demograficznego dla powiatu wrzesińskiego, czyli ludność w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) na 100 osób w wieku produkcyjnym, przyjmuje tendencje wzrostowe. Dla porównania poniżej przedstawiamy tabelę prezentującą wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2009–2013 dla powiatu wrzesińskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski. Wskaźnik dla powiatu wrzesińskiego jest niższy niż dla pozostałych analizowanych obszarów, co wskazuje na jego obecną lepszą sytuację demograficzną niż w województwie wielkopolskim i dla Polski. Im niższy wskaźnik obciążenia demograficznego, tym lepsza jest sytuacja demograficzna i statystycznie wyższy jest potencjał ludzki dla lokalnego rynku pracy.

TABELA 30. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO, WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO I POLSKI W LATACH 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
powiat wrzesiński	53,8	54,0	54,9	55,6	56,6
województwo wielkopolskie	53,9	54,2	55,1	56	57,1
Polska	55	55,2	55,8	56,6	57,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba urodzeń w powiecie wrzesińskim spada. W okresie 2009–2013 nastąpił spadek o 23%. Z kolei liczba zgonów rośnie. W latach 2009–2013 nastąpił wzrost o 6,9%.

Przyrost naturalny dla powiatu utrzymuje się na dodatnim poziomie. Jego wartość w okresie 2009–2013 zmniejszyła się o 274 punkty. W 2013 roku współczynnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie 0,4 na 1000 osób, co stanowiło znaczący spadek wskaźnika w stosunku

do roku 2009 o 3,6 na 1000 osób. Największy przyrost naturalny jest w gminie Nekla (4,2) i Kołaczkowo (2,1), natomiast najmniejszy w gminie Września (-0,7).

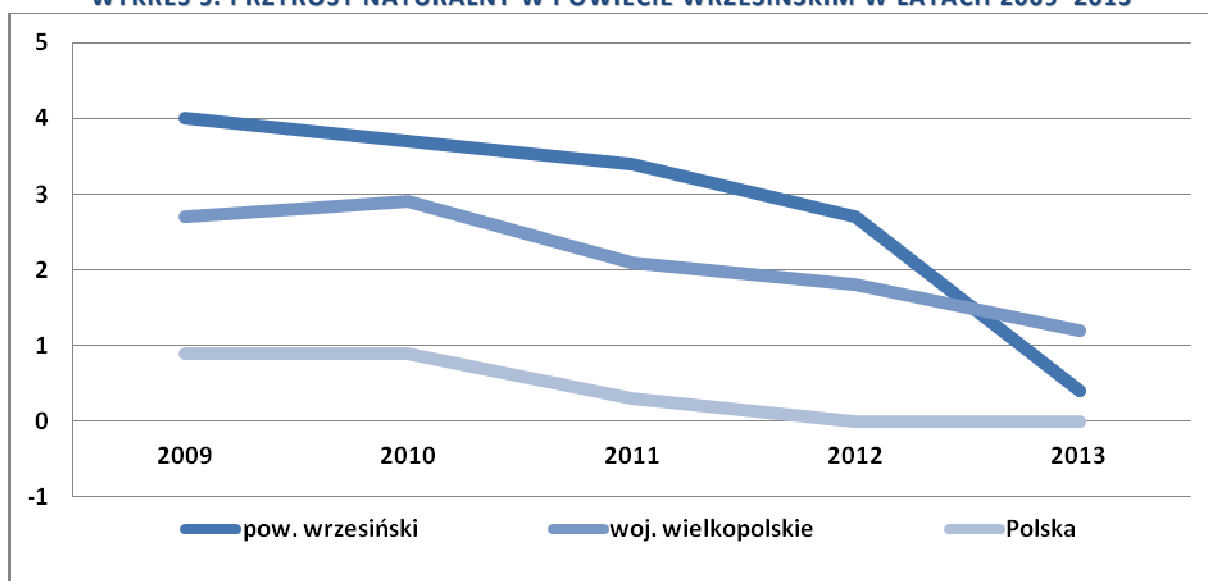
TABELA 31. URODZENIA, ZGONY I PRZYRÓST NATURALNY W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH 2009–2013

Wskaźniki	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe	980	943	880	848	753
Zgony	677	662	623	643	724
Przyrost naturalny	303	281	257	205	29
Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 os.)	4,0	3,7	3,4	2,7	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wg danych za rok 2013 współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie wrzesińskim (0,4) jest niższy niż jego wartość dla województwa wielkopolskiego (1,2), ale wyższy niż dla Polski (-0,5).

WYKRES 5. PRZYRÓST NATURALNY W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Z punktu widzenia dalszego rozwoju powiatu duże znaczenie ma saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. Ruch ludności (napływ i odpływ) powiatu wrzesińskiego jest dość znaczny.

W 2013 roku w powiecie wrzesińskim zameldowały się 433 osoby, a wymeldowały się 424 osoby. Saldo migracji wewnętrznych jest dodatnie, ale wskaźnik utrzymuje się na niskim poziomie (w roku 2013 wynosiło 9 osób). Przyrost rzeczywisty (suma przyrostu naturalnego i salda migracji) kształtował się na poziomie 38, co stanowi spadek w stosunku do roku 2009 (-89%).

TABELA 32. SALDO MIGRACJI NA POBYT STAŁY MIĘDZYPOWIATOWE W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH 2009–2013

Wskaźniki	2009	2010	2011	2012	2013
Zameldowania ogółem	418	377	428	395	433
Zameldowania z miast	239	205	218	230	239
Zameldowania ze wsi	179	172	210	165	194
Wymeldowania ogółem	359	381	391	405	424
Wymeldowania do miast	181	206	221	206	237
Wymeldowania na wieś	178	175	170	199	187
Saldo migracji	59	-4	37	-10	9
Przyrost rzeczywisty	362	277	294	195	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Saldo migracji zagranicznych od 2009 roku przyjmuje wartości ujemne i w 2013 roku wyniosło -45.

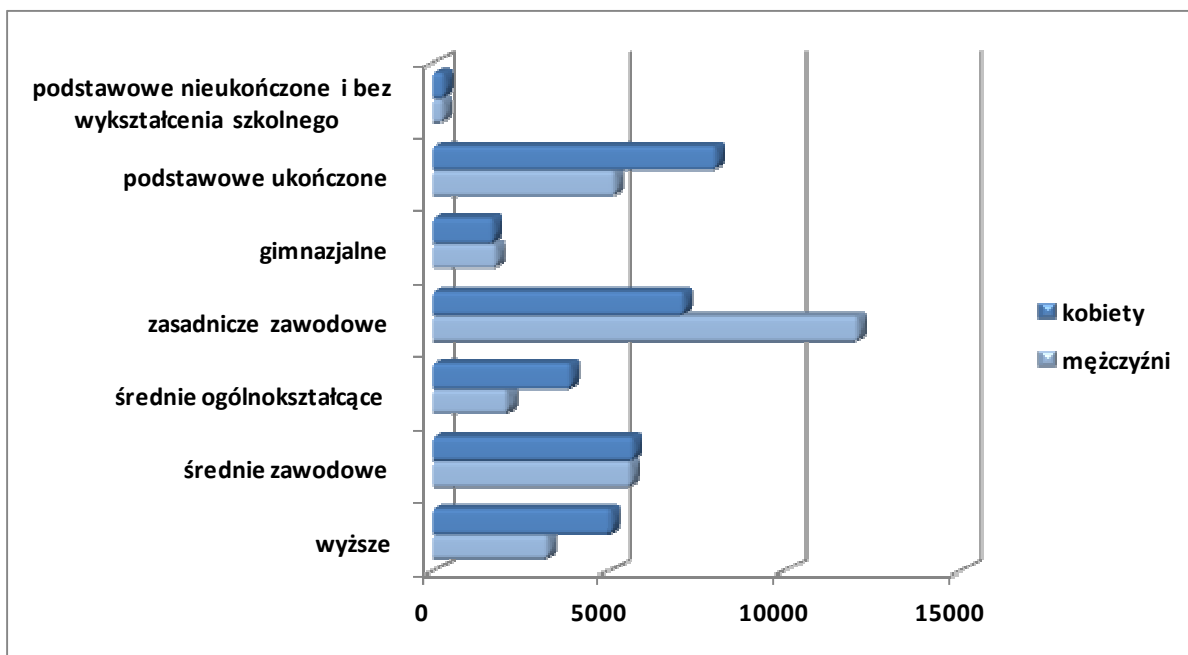
TABELA 33. SALDO MIGRACJI DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
saldo migracji wewnętrznych	59	-4	37	-10	9
saldo migracji zagranicznych	-20	-8	-15	-27	-45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując strukturę wykształcenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego, należy zauważyć, że największy odsetek mieszkańców (30%) posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz podstawowe ukończone (20%). Wykształcenie wyższe posiada 13% mieszkańców, zaś średnie ogólnokształcące 9%. Najmniej jest osób, które posiadają wykształcenie gimnazjalne (5%) oraz podstawowe nieukończone 1%. Największa grupa mężczyzn posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (19%) oraz średnie zawodowe (9%). Z kolei wśród kobiet najczęściej ma wykształcenie podstawowe ukończone (12%) oraz zasadnicze zawodowe (11%).

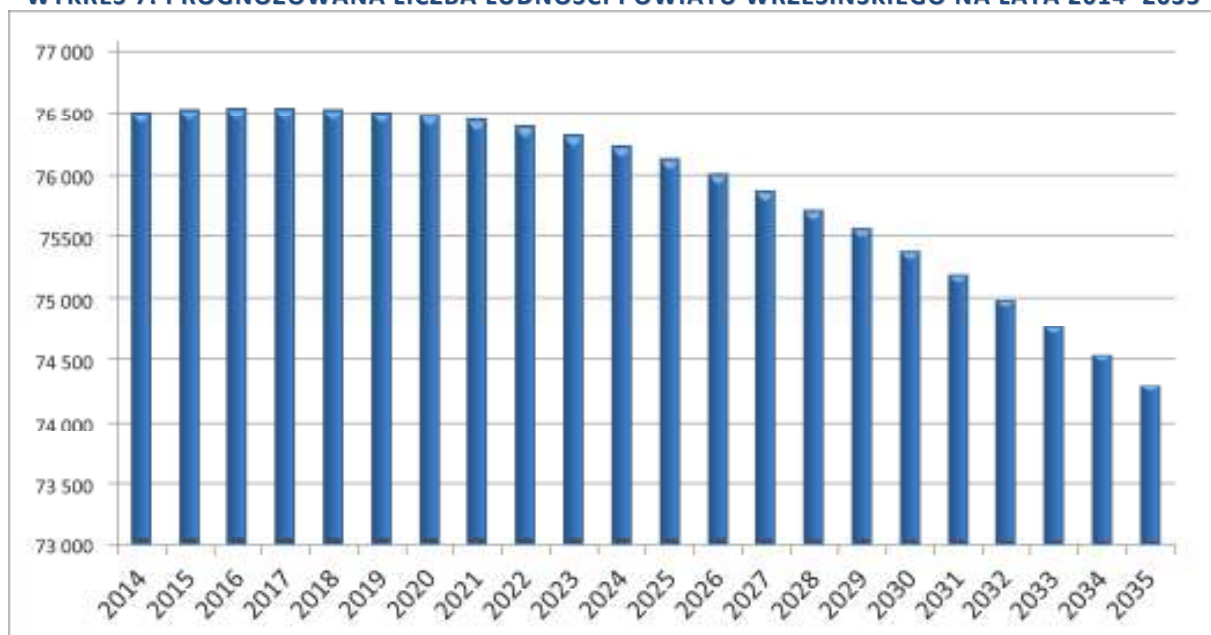
WYKRES 6. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WYKSZTAŁCENIA [STAN NA ROK 2011]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego (Narodowy Spis Powszechny 2011)

Kwestia liczby ludności powiatu wrzesińskiego jest ważnym zagadnieniem także jeśli chodzi o prognozowanie stanu w kolejnych latach, tj. 2014–2035, szacowane przez Główny Urząd Statystyczny. Według GUS liczba ludności powiatu wrzesińskiego będzie nieznacznie wzrastać do 2016 roku. W 2016 r. jej wartość wyniesie 76 569 osób. Zaś od 2017 r. do 2035 r. zauważalna będzie tendencja spadkowa z wartości 76 568 osób w 2019 r. do 74 273 osób w 2035 r. Prognozę liczby ludności przedstawia poniższa tabela.

WYKRES 7. PROGNOZOWANA LICZBA LUDNOŚCI POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014–2035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050, Główny Urząd Statystyczny

Na prognozowaną, ogólną liczbę ludności będzie miał wpływ zarówno przyrost naturalny, jak i migracje zagraniczne na pobyt stały (napływ oraz odpływ) oraz migracje wewnętrzne na pobyt stały (napływ oraz odpływ). Szacowany jest spadek liczby urodzeń z wartości 731 dzieci w 2014 r. do 586 dzieci w 2035 r. (dane GUS). Ponadto będzie rosła liczba zgonów od wartości 662 osoby w 2014 r. do 814 osób w 2035 r. Wzrost liczby zgonów jest prognozowaną wartością podawaną przez Główny Urząd Statystyczny. Odnośnie problematyki migracji wewnętrznych na pobyt stały — szacowany jest spadek napływu ludności z wartości 912 osób w 2014 r. do 688 osób w 2035 r. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące prognozy liczby urodzeń, zgonów, migracji wewnętrznych i zagranicznych.

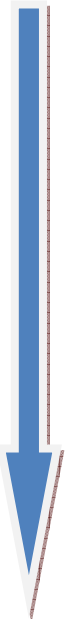
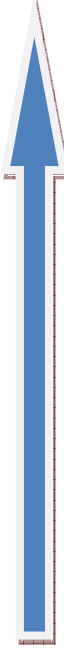
TABELA 34. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA SZACOWANIE PROGNOZY LICZBY LUDNOŚCI W POWIECIE WRZESIŃSKIM

Wyszczególnienie	2014	2035	% przyrost
liczba ludności w powiecie wrzesińskim			
	76 530 osób	74 273 osoby	-2,9%
ruch naturalny			
urodzenia	731 osób	586 osób	-19,8%
zgony	662 osoby	814 osób	23,0%
migracje wewnętrzne na pobyt stały			
napływ	912 osób	688 osób	-24,6%
odpływ	904 osoby	682 osoby	-24,6%
migracje zagraniczne na pobyt stały			
napływ	7 osób	11 osób	57,1%
odpływ	35 osób	35 osób	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050, Główny Urząd Statystyczny

Wraz ze spadkiem wartości przyrostu naturalnego wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, a także maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Szczegółowo prognozę liczby urodzeń oraz zgonów w latach 2014–2035 dla powiatu wrzesińskiego przedstawia poniższa tabela.

TABELA 35. PROGNOZA LICZBY URODZEŃ I ZGONÓW NA LATA 2014–2035 DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO

urodzenia		rok		zgony
731		2014		662
716		2015		668
706		2016		675
700		2017		682
698		2018		686
693		2019		693
686		2020		696
679		2021		702
669		2022		707
655		2023		711
648		2024		717
635		2025		723
625		2026		729
617		2027		736
609		2028		743
603		2029		753
597		2030		761
593		2031		773
591		2032		783
588		2033		793
587	2034	804		
586	2035	814		

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2035, Główny Urząd Statystyczny

2.2. EDUKACJA

Starostwo Powiatowe we Wrześni prowadzi następujące, ponadgimnazjalne placówki edukacyjne:

- Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza we Wrześni,
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama we Wrześni,
- Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino,
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich we Wrześni,
- Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka,
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną we Wrześni,
- Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni.

Na terenie powiatu funkcjonują także niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne:

- Szkoła Kosmetyczna Akademii Prentki we Wrześni,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miłosławiu,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miłosławiu (wygaszone w 2013),
- Niepaństwowe Policealne Studium Rolnicze we Wrześni (wygaszone w 2013),

- Niepaństwowe Policealne Studium BHP we Wrześni (wygaszone w 2014)
- Policealne Studium Zawodowe we Wrześni,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych we Wrześni,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych we Wrześni (wygaszone w 2013).

W 2013 r. w szkołach publicznych kształciło się łącznie 2 937 uczniów.

TABELA 36. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PONADGIMNAZJALNYCH SZKÓŁ PUBLICZNYCH [STAN NA 30.09.2013 R.]

Nazwa szkoły	Uczniowie według płci		Uczniowie z obszarów wiejskich	Uczniowie z dysfunkcją ruchową	Uczniowie z upośledzeniem umysłowym
	Kobiety	Mężczyźni			
Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama	501	236	393	2	1
Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza	359	144	166	0	0
Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino	223	652	391	1	0
Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich we Wrześni	312	346	443	0	8
Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	54	110	104	14	164
Liczba uczniów łącznie	1449	1488	1497	17	173

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy statystycznych szkół

Powiatowe szkoły publiczne odnotowują z roku na rok coraz mniejszą liczbę uczniów. W stosunku do roku 2009 największy spadek (-32,5%) liczby uczniów odnotował Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama. Było to głównie spowodowane zmniejszeniem liczby kierunków kształcenia byłego Zespołu Szkół nr 1, który został włączony w struktury Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama od 1 września 2003 roku. Z kolei Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino odnotował w 2013 r. większą liczbę uczniów niż w poprzednich latach.

Spadek liczby uczniów dotyczy również szkół niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych. Największy spadek liczby uczniów odnotowało Policealne Studium Zawodowe we Wrześni (-80,56%). Wzrost liczby uczniów odnotowały dwie szkoły: Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miłosławiu (wzrost o 55,36%) oraz Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych we Wrześni (wzrost o 116,95%).

TABELA 37. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

Szkoła	2009	2010	2011	2012	2013
Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama	1 092	973	847	752	737
Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza	618	589	546	508	503
Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino	820	822	840	845	875
Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich	910	888	818	714	658
Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	223	210	183	172	164
Suma uczniów w szkołach publicznych	3 663	3 482	3 234	2 991	2 937
Szkoła Kosmetyczna Akademii Prentki	27	32	15	23	9
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miłosławiu	56	49	47	36	87
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miłosławiu	73	55	17	50	-
Niepaństwowe Policealne Studium Rolnicze	13	10	4	16	-
Niepaństwowe Policealne Studium BHP	34	30	40	27	21
Policealne Studium Zawodowe	36	26	23	24	7
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych we Wrześni	59	68	80	40	128
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych we Wrześni	52	41	29	61	-
Suma uczniów w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych	350	311	255	277	252
łącznie liczba uczniów	4 013	3 793	3 489	3 268	3 189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy statystycznych placówek oświatowych

Poza placówkami szkolnymi w powiecie wrzesińskim funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni. Poradnia pomaga w planowaniu indywidualnej drogi kształcenia i kariery zawodowej, a także pomaga rozwiązać trudności w nauce szkolnej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące osób, które skorzystały z oferty poradni.

TABELA 38. LICZBA OSÓB, KTÓRE SKORZYSTAŁY Z OFERTY PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ WE WRZEŚNI

Placówka	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
Poradnia	1 227	1 398	1 366	1 669	1 597

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Kolejną placówką, która realizuje zadania z zakresu edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym jest Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej. Realizuje ono zadania w zakresie przygotowania praktycznego młodzieży, które wynika z programów nauczania zawodu. Ponadto prowadzi m.in. kształcenie ustawiczne oraz dokształcanie pracowników młodocianych.

W placówkach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu wrzesińskiego jest zatrudnionych 298 nauczycieli. Ponad połowę stanowią nauczyciele dyplomowani (51,7%), a nauczyciele mianowani 38,2%. Najmniej jest nauczycieli kontraktowych oraz stażystów, którzy stanowią odpowiednio 8,4% i 1,7%.

TABELA 39. KADRA PEDAGOGICZNA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Placówka	Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza	1	5	11	27
Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama	1	4	33	43
Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino	1	7	27	35
Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich	1	0	13	24
Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	0	4	23	20
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	1	4	2	4
Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej	0	1	5	1
łącznie liczba nauczycieli	5	25	114	154

Źródło: Opracowanie własne

Poziom edukacji ponadgimnazjalnej na terenie powiatu wrzesińskiego jest dobry, o czym świadczą m.in. wyniki egzaminów maturalnych i zawodowych. W roku 2012 zanotowano zdawalność egzaminu maturalnego na poziomie 95,3% oraz egzaminu zawodowego na poziomie 94,7%.

Zdawalność wyniku egzaminu maturalnego w powiecie wrzesińskim była wyższa o 14,3 punkta procentowego, a egzaminu zawodowego o 16,48% niż w województwie wielkopolskim⁸.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, które kończą się maturą, często wybierają dalszą ścieżkę edukacji, m.in. na uczelniach wyższych. Potrzebny jest system monitorowania losów absolwentów kształcących się na poziomie ponadgimnazjalnym. Można stwierdzić na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. i 2011 r., że liczba osób w powiecie wrzesińskim z wykształceniem wyższym wynosiła odpowiednio: 7% oraz 12,8%. Oznacza to, że w badanym okresie nastąpił wzrost osób z wykształceniem wyższym o 5,8%.

KIERUNKI KSZTAŁCENIA

W celu dostosowania oferty kształcenia ponadgimnazjalnego do potrzeb rynku pracy na terenie powiatu wrzesińskiego wprowadzane są różnorodne kierunki edukacji. Poszczególne profile edukacyjne przedstawiają poniższe tabele.

W 2013 roku w Liceum Ogólnokształcącym im. Henryka Sienkiewicza we Wrześni kształciły się 503 osoby. Spośród 9 profili nauczania najwięcej uczniów kształci się na profilu: biologia i chemia (24,9% uczniów) oraz język polski i historia (22,3% uczniów).

TABELA 40. KIERUNKI KSZTAŁCENIA W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. HENRYKA SIENKIEWICZA WE WRZEŚNI

Profile kształcenia	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
język polski, historia	87	89	93	113	112
historia, WOS	91	86	74	46	18
biologia, chemia	156	185	159	141	125
biologia, geografia	28	-	15	15	15
matematyka, fizyka	94	94	87	31	-
matematyka, geografia	119	116	57	71	40
matematyka, fizyka, informatyka	24	-	-	-	-
innowacje pedagogiczne	19	19	19	-	-
matematyka, fizyka i astronomia	-	-	42	58	81
polski, biologia	-	-	-	33	65
geografia, WOS	-	-	-	-	16

⁸ Nie są prowadzone analizy zdawalności egzaminów maturalnych i gimnazjalnych w skali ogólnopolskiej, a jedynie dla poziomu powiatu, województwa i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.

język angielski, matematyka	-	-	-	-	31
łątzna liczba uczniów	618	589	546	508	503

Źródło: Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza we Wrześni

W 2013 roku Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr. Romana Abrahama we Wrześni kształcił łątznie 737 uczniów, w tym 515 uczniów w Technikum nr 3 (69,9%) i 222 w II Liceum Ogólnokształcącym (30,1%). Najwięcej uczniów technikum kształciło się na kierunku technik weterynarii (30,5% uczniów Technikum).

TABELA 41. KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ZESPOLE SZKÓŁ TECHNICZNYCH I OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. GEN. DR. ROMANA ABRAHAMA WE WRZEŚNI

Kierunki i profile kształcenia	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
technik rolnik	109	111	106	91	93
technik technologii żywności	40	15	-	-	-
technik weterynarii	194	165	142	142	157
technik żywienia i gospodarstwa domowego	119	120	118	88	62
technik ekonomista	47	18	-	-	-
technik hotelarstwa	160	121	89	90	72
technik przetwórstwa mleczarskiego	21	22	21	-	-
technik obsługi turystycznej	-	17	32	50	68
technik żywienia i usług gastronomicznych	-	-	-	34	63
II Liceum Ogólnokształcące	402	384	339	257	222
łątzna liczba uczniów	1 092	973	847	752	737

Źródło: Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr Romana Abrahama we Wrześni

W 2013 roku w Zespole Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino we Wrześni kształciło się 875 uczniów. Najwięcej z nich wybrało kierunek technik informatyk (26,2% uczniów) oraz technik ekonomista (14,2%).

TABELA 42. KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ZESPOLE SZKÓŁ POLITECHNICZNYCH IM. BOHATERÓW MONTE CASSINO WE WRZEŚNI

Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
technik budownictwa	85	114	116	122	120
technik mechanik	102	105	109	103	110
technik telekomunikacji	51	30	11	-	-
technik informatyk	206	202	227	229	229
technik ekonomista	151	141	132	111	124
technik elektronik	139	118	89	91	93
technik architektury krajobrazu	33	57	70	80	72
technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	-	-	-	16	32
operator obrabiarek skrawających	16	29	44	49	49
elektromechanik	16	26	42	44	46
zarządzanie informacją	21	-	-	-	-
łącznie liczba uczniów	820	822	840	845	875

Źródło: Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino we Wrześni

W Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich kształciło się w 2013 roku 658 uczniów, w tym 439 uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej Rzemieślniczej nr 2 [dalej: ZSZ], 69 uczniów w technikum, 77 uczniów w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych oraz 73 uczniów w Gimnazjum z Oddziałami Przystosobiaczymi do Pracy. Uczniowie w ZSZ najczęściej wybierali kierunek: mechanik pojazdów samochodowych (18,7% uczniów) oraz fryzjer (17,8% uczniów). W ZSZ część kierunków kształcenia nie jest kontynuowanych od 2013 r., tj. kucharz małej gastronomii, malarz – tapingier, krawiec, operator obrabiarek skrawających, a także monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

TABELA 43. KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ZESPOLE SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2 IM. POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH WE WRZEŚNI

Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
Technikum - technik handlowiec	65	55	77	51	48
Technikum - kelner	16	26	23	35	21
ZSZ - kucharz małej gastronomii	49	59	57	20	-

ZSZ - kucharz	-	-	-	24	44
ZSZ - fryzjer	76	69	65	75	78
ZSZ - sprzedawca	136	132	104	69	69
ZSZ - rolnik	5	5	8	6	5
ZSZ - murarz	8	6	5	-	-
ZSZ - murarz-tylnkarz	-	-	-	3	6
ZSZ - monter instalacji i urządzeń sanitarnych	4	10	10	11	4
ZSZ - posadzkarz	8	9	4	2	-
ZSZ - malarz-tapeciarz	10	5	6	4	-
ZSZ - lakiernik	25	30	30	18	8
ZSZ - blacharz	1	2	1	1	2
ZSZ - blacharz samochodowy	23	14	19	13	11
ZSZ - ślusarz	23	17	6	6	4
ZSZ - mechanik - operator maszyn rolniczych	1	1	1	-	2
ZSZ - mechanik pojazdów samochodowych	87	89	96	96	82
ZSZ - elektryk	37	31	26	28	24
ZSZ - elektromechanik pojazdów samochodowych	22	30	32	28	19
ZSZ - elektromechanik	18	13	6	5	4
ZSZ - monter - elektronik	8	8	6	5	1
ZSZ - monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	2	1	-	-	1
ZSZ - złotnik - jubiler	1	1	-	1	1
ZSZ - cukiernik	21	20	22	22	25
ZSZ - piekarz	15	9	10	12	11
ZSZ - rzeźnik wędliniarz	3	3	3	2	1
ZSZ - stolarz	70	52	39	24	21
ZSZ - krawiec	3	3	-	-	-
ZSZ - tapicer	25	23	16	15	11
ZSZ - drukarz	1	-	1	1	1
ZSZ - operator obrabiarek skrawających	2	3	2	2	-

ZSZ - pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	-	1	2	2	1
ZSZ - monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	-	-	-	4	-
ZSZ - monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	-	-	-	-	1
ZSZ - wędliniarz	-	-	-	-	2
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-	-	-	55	77
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	57	61	56	-	-
Gimnazjum dla Dorosłych	88	100	85	34	-
Gimnazjum z Oddziałami Przystosobiaczącymi do Pracy	-	-	-	40	73
łącznie liczba uczniów	910	888	818	714	658

Źródło: Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich

W 2013 roku w Zespole Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka uczyło się 164 uczniów, w tym 70 w Szkole Podstawowej, 59 w Gimnazjum, 35 w Zasadniczej Szkole Zawodowej.

TABELA 44. KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ZESPOLE SZKÓŁ SPECJALNYCH IM. JANUSZA KORCZAKA

Kierunki kształcenia	Liczba uczniów				
	2009	2010	2011	2012	2013
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4	67	66	65	63	58
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4 — indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	12	13	13	13	12
Gimnazjum Specjalne nr 3	92	87	71	65	59
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 3:	-	-	-	-	-
Ogrodnik	1	1	-	-	-
Krawiec	1	1	-	-	-
Błacharz samochodowy	2	2	-	-	-
Ślusarz	1	1	-	-	-
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	1	1	-	-	-
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	2	3	2	-	-
Rzeźnik wędliniarz	1	1	1	-	-
Operator obrabiarek skrawających	-	-	1	-	-
Kucharz małej gastronomii	12	8	8	3	-

Lakiernik	2	2	1	1	-
Sprzedawca	6	8	6	5	8
Cukiernik	1	1	1	1	2
Piekarz	7	6	5	2	2
Stolarz	5	3	4	4	4
Tapicer	2	1	1	4	3
Rolnik	3	1	1	1	1
Mechanik pojazdów samochodowych	5	3	1	4	5
Elektryk	-	1	1	1	1
Fryzjer	-	-	1	1	1
Kucharz	-	-	-	2	2
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	-	-	-	1	3
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	-	-	-	1	1
Elektromechanik	-	-	-	-	1
Mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych	-	-	-	-	1
Łączna liczba uczniów	223	210	183	172	164

Źródło: Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka

Podsumowując w strukturze udziału uczniów na poszczególnych kierunkach kształcenia w powiecie wrzesińskim największy odsetek osób kształci się na kierunkach technicznych, co stanowi 53,3% wszystkich uczniów. W dalszej kolejności dużą popularnością cieszą się kierunki ogólnokształcące (29,3% uczniów) i zawodowe (17,4%). Ponadto należy zauważyć, że na przestrzeni lat 2009-2013 oferta edukacyjna placówek ponadgimnazjalnych uległa zmianom. Profil absolwenta jest stale dostosowywany do potrzeb gospodarki – rynku pracy, a także do preferowanych kierunków edukacji m.in. na poziomie szkolnictwa wyższego. Powstały także nowe kierunki kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych. Jest to m.in.: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

2.3. SPORT

W powiecie wrzesińskim istnieje rozbudowana baza sportowa sprzyjająca podejmowaniu przez mieszkańców powiatu aktywności sportowej. Wśród obiektów sportowych można wyróżnić m.in.:

- Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne, które wyposażone są w: basen otwarty, sztuczne lodowisko zimą, stadion miejski, boiska do siatkówki plażowej, tor kolarstwa górskiego, korty tenisowe,
- kompleks rekreacyjno-basenowy *Świat Wodny Cenos* we Wrześni,
- Ośrodek *Relax* w Orzechowie,
- hale widowiskowo-sportowe w Nekli, Pyzdrach i Wrześni,
- skatepark we Wrześni i Nekli,
- tor motocrossowy w Opatówku,
- strzelnica w Nekli oraz w Podstolicach,
- stadion lekkoatletyczny we Wrześni,
- liczne boiska piłkarskie,
- 9 boisk wielofunkcyjnych Orlik,
- sale sportowe na terenach szkolnych.

W roku 2013 w powiecie wrzesińskim istniało 16 klubów sportowych (KS) oraz 43 Uczniowskie Kluby Sportowe (UKS).

TABELA 45. KLUBY SPORTOWE ORAZ UCZNIOWSKIE KLUBY SPORTOWE ZAREJESTROWANE W STAROSTWIE POWIATOWYM WE WRZEŚNI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ W LATACH 2009 I 2013

gmina	2009		2013	
	UKS	KS	UKS	KS
gmina Września	22	6	22	8
gmina Nekla	5	3	5	3
gmina Miłośław	4	1	4	2
gmina Kołaczkowo	5	1	6	1
gmina Pyzdry	6	2	6	2
powiat wrzesiński	55		59	

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Kluby działające na terenie powiatu wrzesińskiego reprezentują różne dyscypliny sportowe m.in.: jeździectwo, karate, tenis, tenis stołowy, kolarstwo, hokej, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, siatkówka plażowa, koszykówka, szachy.

TABELA 46. ROZPOZNAWALNE KLUBY SPORTOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO

Kluby	dyscyplina	gmina
Progress Września	siatkówka halowa i plażowa chłopców	Gmina Września
LUKS Orkan Września	lekkoatletyka i siatkówka halowa/plażowa dziewcząt	Gmina Września
Miejski Klub Sportowy Warta Pызdry	piłka nożna, piłka ręczna	Gmina Pызdry
Miejski Ludowy Klub Sportowy "Orlik" Miłosław	piłka nożna	Gmina Miłosław
Międzyszkolny Klub Sportowy Września	koszykówka	Gmina Września
UKS Olimp Września	siatkówka halowa i plażowa	Gmina Września
GKS Płomień Nekła	Piłka nożna	Gmina Nekła
UKS Płomyk Nekła	szachy	Gmina Nekła
UKS Pызdrskie Centrum Taekwon-do	Taekwon-do	Gmina Pызdry
Victoria Września	piłka nożna	Gmina Września

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Na terenie powiatu wrzesińskiego odbywają się cykliczne imprezy sportowe. Są to m.in.:

- Międzynarodowy Festiwal Szachowy w Marzeninie (gmina Września),
- Grand Prix Polski w Siatkówce Plażowej (gmina Września),
- Turniej Siatkówki o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Miłosławiu (gmina Miłosław),
- Bieg Kazimierzowski w Pызdrach (gmina Pызdry),
- Bieg o Złoty Kłos (gmina Kołaczkowo),
- Zawody Szkolnego Związku Sportowego i Ludowych Związków Sportowych,
- Maraton Turystyczny *Nad Wartą Ziemi Wrzesińskiej*.

2.4. OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonuje 20 aptek i 3 punkty apteczne według stanu na rok 2013 r. Wskaźnik ludności przypadającej na 1 aptekę w powiecie wrzesińskim wynosi 3 824 osób.

Opiekę stacjonarną nad chorymi w powiecie wrzesińskim zapewnia Szpital Powiatowy we Wrześni Sp. z o.o., będący Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej. Posiada certyfikat ISO 9001: 2000 opisujący system zarządzania jakością, zgodnie z którym nadrzędnym celem Szpitala Powiatowego jest ciągłe doskonalenie jakości świadczeń medycznych w zakresie podstawowej,

specjalistycznej, stacjonarnej i wyjazdowej opieki medycznej. Podmiot jest na etapie rozbudowy i modernizacji w celu podniesienia standardu udzielanych świadczeń medycznych.

Podstawowym zadaniem szpitala jest zapewnienie wszechstronnych świadczeń zdrowotnych w zakresie specjalistycznym w oddziałach szpitalnych i poradniach. Wysoki poziom tych świadczeń jest zapewniany poprzez profesjonalną opiekę ze strony zespołu lekarzy, pielęgniarek i diagnostyków mających wieloletnie doświadczenie w swoich specjalnościach. Kadre lekarską stanowi zespół 72 lekarzy. Najwięcej z nich (22,2%) pracuje na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii, najmniej natomiast na oddziale hospicyjno-paliatywnym, rehabilitacji ogólnej oraz neurologicznej (1,4% lekarzy na każdym z wymienionych oddziałów). Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące poszczególnych oddziałów i zatrudnionych w nich lekarzy w Szpitalu Powiatowym we Wrześni.

TABELA 47. LICZBA ZATRUDNIONYCH LEKARZY WG ODDZIAŁU W SZPITALU POWIATOWYM WE WRZEŚNI

Oddział	Liczba zatrudnionych lekarzy
Oddział chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym	7
Oddział chirurgii ogólnej	7
Oddział położniczo-ginekologiczny z systemem rooming-in i z blokiem porodowym	8
Oddział pediatryczny	5
Oddział neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka	2
Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	16
Szpitalny oddział ratunkowy/ Izba przyjęć	12
Oddział ortopedii i traumatologii narządu ruchu	7
Oddział hospicyjno-paliatywny	1
Świadczenia w trybie leczenia jednodniowego: chirurgia urologiczna, chirurgia dziecięca, chirurgia naczyniowa, chirurgia laryngologiczna, okulistyka	2
Oddział neurologiczny	3
Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej	1
Oddział rehabilitacji neurologicznej	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o.

W szpitalu, poza lekarzami, zatrudnionych jest 149 osób należących do personelu medycznego. Najwięcej (17,4%) zatrudnionych jest na oddziale położniczo-ginekologicznym, natomiast najmniej (1,3%) świadczy usługi w trybie leczenia jednodniowego.

TABELA 48. LICZBA ZATRUDNIONEGO PERSONELU MEDYCZNEGO WG ODDZIAŁU W SZPITALU POWIATOWYM WE WRZEŚNI

Oddział	Liczba zatrudnionego personelu medycznego
Oddział chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym	11
Oddział chirurgii ogólnej	17
Oddział położniczo-ginekologiczny z systemem rooming-in i z blokiem porodowym	26
Oddział pediatryczny	11
Oddział neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka	12
Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	15
Szpitalny oddział ratunkowy	10
Oddział ortopedii i traumatologii narządu ruchu	7
Oddział hospicyjno-paliatywny	7
Świadczenia w trybie leczenia jednodniowego: chirurgia urologiczna, chirurgia dziecięca, chirurgia naczyniowa, chirurgia laryngologiczna, okulistyka	1
Oddział neurologiczny	12
Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej	3
Oddział rehabilitacji neurologicznej	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o.

W 2013 r. w szpitalu było hospitalizowanych 24 916 pacjentów. Pomoc lekarska udzielana jest najczęściej pacjentom w szpitalnej izbie przyjęć (16 376 pacjentów w 2013 r.), a najmniej na oddziale rehabilitacji ogólnoustrojowej i oddziale rehabilitacji neurologicznej (odpowiednio 99 i 98 pacjentów w 2013 r.). Należy zwrócić uwagę także na przyrost liczby udzielonych świadczeń, analizując rok 2009 i 2013. Największy wzrost udzielonych świadczeń odnotował szpitalny oddział ratunkowy / izba przyjęć, tj. o 78%. Z kolei największy spadek świadczeń w 2013 r. miał oddział chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym (o 6,4%). Odnośnie wszystkich udzielanych usług pacjentom w całym szpitalu notuje się wzrost ich liczby o 61%, co przede wszystkim jest związane ze zwiększeniem liczby pacjentów w szpitalnym oddziale ratunkowym / izbie przyjęć.

TABELA 49. LICZBA PACJENTÓW W SZPITALU POWIATOWYM WE WRZEŚNI SP. Z O.O. W LATACH 2009–2013

Oddziały	Liczba pacjentów	
	2009	2013
Oddział chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym	2 205	1 567
Oddział chirurgii ogólnej	1 318	1 014
Oddział położniczo-ginekologiczny z systemem rooming-in i z blokiem porodowym	2 373	1 984
Oddział pediatryczny	1 051	770
Oddział neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka	1 069	761
Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	154	140
Szpitalny oddział ratunkowy / Izba Przyjęć	8 573	16 376
Oddział ortopedii i traumatologii narządu ruchu	931	919
Oddział hospicyjno- paliatywny	121	134
Oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy	76	-
Świadczenia w trybie leczenia jednodniowego: chirurgia urologiczna, chirurgia dziecięca, chirurgia naczyniowa, chirurgia laryngologiczna, okulistyka	215	123
Oddział neurologiczny	287	760
Oddział udarowy	85	-
Ośrodek rehabilitacji dziennej	158	171
Pododdział reumatologiczny Oddział chorób wewnętrznych	-	-
Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej	199	99
Oddział rehabilitacji neurologicznej		98
Liczba pacjentów łącznie	18 815	24 916

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o.

Szczegółowe dane dotyczące liczby łóżek, a także ich obłożenia w 2013 r. przedstawia poniższa tabela. Łączna liczba łóżek w szpitalu wynosiła 199 sztuk, z tego najwięcej było na Oddziale chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym (33 sztuki), najmniej posiadają następujące oddziały: Oddział anestezjologii i intensywnej terapii, Oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy, Oddział neurologiczny, Pododdział reumatologiczny Oddział chorób wewnętrznych tj. po 4 łóżka. Z kolei największe obłożenie łóżek występuje na oddziałach: Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej, Oddział rehabilitacji neurologicznej.

**TABELA 50. LICZBA ŁÓŻEK I ICH OBŁOŻENIE W SZPITALU POWIATOWYM WE WRZEŚNI SP.Z O.O.
[STAN NA 2013]**

Oddział	Liczba łóżek	Obłożenie
Oddział chorób wewnętrznych z intensywnym nadzorem kardiologicznym	33	52%
Oddział chirurgii ogólnej	22	64%
Oddział położniczo-ginekologiczny z systemem rooming-in, i z blokiem porodowym	30	61%
Oddział pediatriczny	20	55%
Oddział neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka	15	49%
Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	4	76%
Szpitalny oddział ratunkowy / Izba Przyjęć	5	0%
Oddział ortopedii i traumatologii narządu ruchu	14	64%
Oddział hospicyjno-paliatywny	6	73%
Oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy	4	0%
Świadczenia w trybie leczenia jednodniowego:- chirurgia urologiczna, - chirurgia dziecięca, - chirurgia naczyniowa, -chirurgia laryngologiczna, -okulistyka	6	3,3%
Oddział neurologiczny	4	72%
Oddział udarowy	16	0%
Ośrodek rehabilitacji dziennej	0	0%
Pododdział reumatologiczny Oddział chorób wewnętrznych	4	0%
Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej	8	100%
Oddział rehabilitacji neurologicznej	8	100%
łącznie	199	66%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o.

Szpital Powiatowy we Wrześni Sp. z o.o. wyposażony jest w nową aparaturę diagnostyczną w tym m. in.:

- pracownię endoskopową (gastroskop, kolonoskop, duodenoskop),
- nowoczesny sprzęt medyczny do diagnostyki oraz przeprowadzania zabiegów (zespół chirurgii jednego dnia),
- pracownię USG wyposażoną w nowoczesny cyfrowy zestaw diagnostyczny, pracownię tomografii komputerowej.

Podstawową opiekę zdrowotną w powiecie wrzesińskim zapewniają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Poza jednostkami podległymi Starostwu Powiatowemu we Wrześni, na terenie powiatu działają przychodnie w każdej gminie. W roku 2013 łącznie udzielono 335 875 porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz 474 262 porad w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Na podstawie danych opublikowanych przez Wielkopolskie Centrum Zdrowia Publicznego wynika, że w latach 2009–2012 nastąpił wzrost zachorowalności wśród mieszkańców powiatu wrzesińskiego na choroby cywilizacyjne, nowotwory, choroby tarczycy i układu nerwowego. W stosunku do roku 2009 ogólna liczba zachorowań na terenie powiatu wrzesińskiego wzrosła ponad czterokrotnie wśród ogólnej populacji.

Na terenie powiatu wrzesińskiego najczęstszą przyczyną zgonów są choroby układu krążenia (w 2012 r. odnotowano ogólnie 277 zgonów z tej przyczyny). Drugim w kolejności powodem zgonów są nowotwory (185 zgonów ogółem). Poniższa tabela przedstawia dane statystyczne dotyczące przyczyn zgonów. Jest to potwierdzeniem wagi problemów chorób cywilizacyjnych w powiecie, w tym szczególnie nowotworów i chorób układu krążenia.

**TABELA 51. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO
[STAN NA ROK 2012]**

Przyczyna	liczba zgonów
nowotwory ogółem	185
zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem	7
choroby układu nerwowego ogółem	8
choroby układu krążenia ogółem	277
choroby układu oddechowego ogółem	33
choroby układu trawiennego ogółem	25
choroby układu kostnowastkowego, mięśniowego i tkanki łącznej	2
choroby układu moczowo-płciowego	9

niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	1
wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	3
objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane	49
zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu – ogółem	43
pozostałe przyczyny	1
razem	643

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu wrzesińskiego są realizowane programy profilaktyki, których celem jest przeciwdziałanie zachorowaniom oraz promocja zdrowego stylu życia. W 2013 r. Szpital Powiatowy we Wrześni prowadził m.in. następujące programy:

- programy profilaktyki nowotworowej: profilaktyka raka jelita grubego, raka szyjki macicy, raka sutka, raka prostaty,
- programy profilaktyki kardiologicznej: profilaktyka choroby niedokrwiennej serca/zawał serca,
- program profilaktyki otyłości i cukrzycy: profilaktyka choroby cukrzycy,
- inne: profilaktyka udaru mózgu.

2.5. POMOC SPOŁECZNA

Na terenie powiatu wrzesińskiego zgodnie z *Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2004–2015* głównymi obszarami problemowymi w ujęciu społecznym są:

- marginalizacja grup społecznych,
- długotrwałe bezrobocie,
- niepełnosprawni i starsi,
- kryzys rodzinny,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Szczególnie ważną grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowią osoby niepełnosprawne, których stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych. Na terenie powiatu wrzesińskiego liczba niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w 2011 roku wyniosła 11 577 osób, czyli 15,17% ogółu mieszkańców (do 13 502 osób, tj. 18,2% ogółu ludności w 2002 roku). W tym samym czasie liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju (wobec 14,3% w 2002 roku), a w województwie wielkopolskim liczba ta stanowiła 12,55% ogółu mieszkańców (15,7% w 2002 roku).

Na terenie powiatu wrzesińskiego realizowany jest *Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2014–2018*, którego celem jest tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym.

W dziedzinie rehabilitacji zawodowej na terenie powiatu realizuje się zadania polegające na :

- zwrocie kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością,
- udzielaniu osobom z niepełnosprawnością dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- dokonywaniu zwrotu wydatków na instrumenty rynku pracy (staże).

Ponadto powiat wrzesiński realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, do których zalicza się:

- finansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidację barier architektonicznych i technicznych,
- dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- finansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- finansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Wiele miejsc na terenie powiatu wrzesińskiego wymaga jeszcze dostosowania dla osób z niepełnosprawnościami mimo podejmowania działań mających na celu likwidację barier architektonicznych. Problem stanowi brak zasobów finansowych na dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także brak funduszy na tworzenie nowych miejsc pracy dla tych osób.

Powiat Wrzesiński nie prowadzi mieszkań chronionych.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

We Wrześni funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, który jest ośrodkiem przeznaczonym dla osób przewlekle, somatycznie chorych. Do dyspozycji mieszkańców jest psycholog, specjalista pracy socjalnej, rehabilitant, masażysta, terapeuta zajęciowy, instruktor kulturalno-oświatowy. W ramach zajęć rehabilitacyjnych oferowane są takie zabiegi jak: masaże, kinezyterapia oraz fizykoterapia. W ramach terapii zajęciowej i zajęć kulturalno-oświatowych organizowane są: ergoterapia, arteterapia, zajęcia plastyczne, filmoterapia, muzykoterapia, biblioterapia, spotkania z dziećmi i młodzieżą, występy chórów, wyjazdy do teatru, opery, nad jezioro, festyny, zabawy, spartakiady i inne.

TABELA 52. LICZBA PODOPIECZNYCH DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ WE WRZEŚNI W LATACH 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba podopiecznych	44	45	45	44	41

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Problemem z jakim boryka się Dom Pomocy Społecznej we Wrześni jest brak środków na osiągnięcie standardu świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi przepisami.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Poradnictwo rodzinne na terenie powiatu wrzeńskiego działa od 2004 roku na terenie wszystkich gmin: Września, Nekla, Pyzdry, Miłośław, Kołaczkowo. Prowadzone jest głównie w siedzibach gminnych ośrodków pomocy społecznej. Na terenie każdej gminy porad udzielają psycholog i prawnik.

Zakres udzielanej pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. następujące zagadnienia:

- problemy pojawiające się przy sformułowaniu pozwu o alimenty i rozwód,
- pomoc w radzeniu sobie z depresją i kryzysem psychicznym,
- sprawy majątkowe, sprawy karne,
- uregulowanie kontaktów z dziećmi, informacja o przysługujących uprawnieniach i sytuacji prawnej,
- informacja o postępowaniu w sprawie ubezwłasnowolnienia,
- zdobycie umiejętności prawidłowego komunikowania,
- pomoc osobom z problemami: emocjonalnymi, wychowawczymi z dziećmi, małżeńskimi, problemem alkoholowym.

W 2013 roku z pomocy w zakresie poradnictwa specjalistycznego skorzystało 1879 osób. Mieszkańcy najczęściej korzystali z porad prawnych tj. 89,8% ogółu korzystających z poradnictwa.

TABELA 53. ILOŚĆ I FORMA POMOCY W ZAKRESIE SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA PROWADZONEGO PRZEZ PCPR WE WRZEŚNI W LATACH 2005 I 2009-2013

Rodzaj pomocy	2005	2009	2010	2011	2012	2013
porady prawne	180	984	1 653	1 362	1 668	1 688
pomoc psychologiczna	123	436	122	198	239	191
Inne	29	23	24	6	7	5
Ogólnie	332	1 443	1 799	1 564	1 914	1 884

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

RODZINY ZASTĘPCZE I PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE

Na terenie powiatu wrzesińskiego system opieki i wychowania dzieci całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców dobrze funkcjonuje. Są realizowane różne formy w zakresie rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Rodzinne formy pieczy zastępczej to głównie rodziny zastępcze. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dzieli je na spokrewnione (dziadkowie i rodzeństwo), niezawodowe (dalsza rodzina i osoby obce) i zawodowe.

Na terenie powiatu wrzesińskiego w 2013 roku funkcjonowały łącznie 82 rodziny zastępcze, w tym 46 rodzin spokrewnionych, 32 rodziny niezawodowe oraz 4 rodziny zawodowe (w tym: 1 specjalistyczna i pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego). Opieka zapewniona została 122 dzieciom. W 2014 roku powstała kolejna rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Dla powiatu jest to szczególnie ważne, ponieważ zgodnie z obowiązującymi przepisami w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie można umieszczać dzieci poniżej 10 roku życia. Ponadto jedna z zawodowych rodzin zastępczych przekształciła się w rodzinną formę pieczy zastępczej typu rodzinny dom dziecka i przyjęła pod swoją opiekę dodatkowo 2 dzieci.

TABELA 54. LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH I DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH W LATACH 2009-2013 NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
rodziny spokrewnione	57	48	57	44	46
rodziny niezawodowe	18	15	18	36	32
rodziny zawodowe	b.d.	b.d.	1	1	4
liczba rodzin zastępczych ogółem	75	63	76	81	82
liczba dzieci w rodzinach zastępczych	101	93	111	118	122

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w celu prawidłowego funkcjonowania rodzin zastępczych prowadzi współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi.

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej działania na rzecz dzieci podejmuje Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczku oraz Rodzinny Dom Dziecka w Pyzdrach.

Ośrodek w Kołaczku jest placówką wielofunkcyjną, łączącą funkcje placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej oraz działania na rzecz pomocy rodzinom dzieci w niej umieszczonych. Ośrodek w Kołaczku zapewnia pomoc i opiekę dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów

świadczeń zdrowotnych i kształcenia. W Ośrodku jest 30 miejsc, natomiast liczba dzieci w nim przebywających jest często wyższa. W 2012 roku w Ośrodku przebywało 31 dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka to placówka opiekuńczo - wychowawcza typu rodzinnego. Liczba dzieci umieszczanych w poszczególnych placówkach wynosi od 4 do 8, zarządzanych przez dyrektora. Zapewnia on wraz ze swoim małżonkiem całkowitą, całodobową opiekę i wychowanie dzieciom znajdującym się pod jego opieką. Dzieci mają możliwość wstawania w domu rodzinnym, uczenia się prawidłowych relacji, jakie istnieją między małżonkami, rodzicami a dziećmi, a także między rodzeństwem. W 2012 roku w Rodzinnym Domu Dziecka w Pyzdrach przebywało 7 dzieci

TABELA 55. LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Nazwa placówki	2008	2009	2010	2011	2012
Rodzinny Dom Dziecka w Pyzdrach	8	8	8	8	7
Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kończakowie	30	34	30	30	31

Źródło: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2014-2016

Placówki zapewniają przebywającym w nim dzieciom:

- całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby,
- zajęcia socjalizujące, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizujące, terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowujące do życia społecznego,
- kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej opiece zastępczej.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) we Wrześni jest wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych, starszych i innych będących w kryzysie. PCPR dąży do zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców. Ponadto organizuje on pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia w społeczeństwie. Do form wsparcia oferowanych przez placówkę należy:

- poradnictwo rodzinne,
- piecza zastępcza,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – rehabilitacja społeczna,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – rehabilitacja zawodowa,

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – aktywny samorząd,
- orzecznictwo ds. osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni realizuje *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2014–2016*. Program został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni we współpracy z innymi podmiotami działającymi w sferze pieczy zastępczej. W programie wskazano na konieczność realizacji zadań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także podnoszących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu wrzesińskiego.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki pomocy społecznej, będące jednostkami organizacyjnymi gmin, zlokalizowane są we Wrześni, Miłosławiu, Nekli, Kołaczkowie i Pyzdrach. Ich działalność polega w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, a także rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

2.6. BEZPIECZEŃSTWO

Na terenie powiatu wrzesińskiego ma swoją siedzibę Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej we Wrześni. Ponadto funkcjonuje 10 jednostek ochotniczych straży pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Oprócz jednostek należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego znajduje się 18 jednostek terenowych ochotniczej straży pożarnej oraz zakładowej ochotniczej straży pożarnej. Poniżej przedstawione zostaje zestawienie jednostek straży pożarnej działających na terenie powiatu.

TABELA 56. JEDNOSTKI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ Z PODZIAŁEM NA GMINY

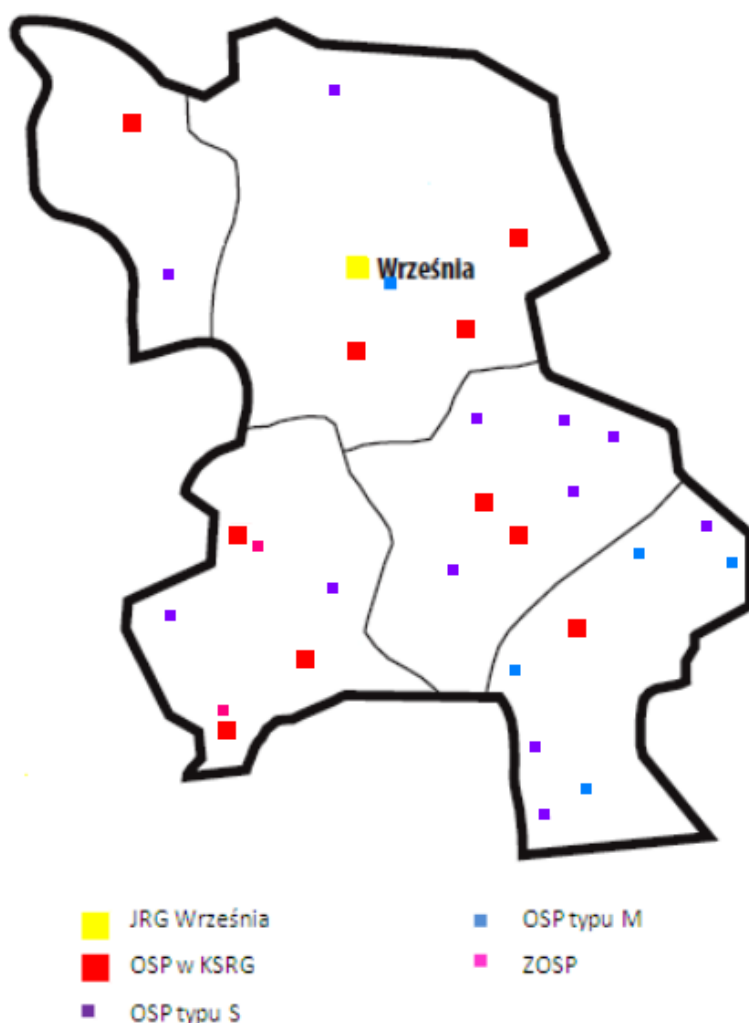
Nazwa Gminy	Jednostki straży pożarnej
gmina Września	Ochotnicza Straż Pożarna Gozdowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Kaczanowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Marzenin
	Ochotnicza Straż Pożarna Węgierki
	Ochotnicza Straż Pożarna Września
gmina Kołaczkowo	Ochotnicza Straż Pożarna Borzykowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Gałęzewice

	Ochotnicza Straż Pożarna Gorazdowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Kołaczkowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Sokolniki
	Ochotnicza Straż Pożarna Wszembórz
	Ochotnicza Straż Pożarna Zieleniec
	Ochotnicza Straż Pożarna Ciemierów
	Ochotnicza Straż Pożarna Lisewo
	Ochotnicza Straż Pożarna Pietrzyków
gmina Pyzdry	Ochotnicza Straż Pożarna Pyzdry
	Ochotnicza Straż Pożarna Rataje
	Ochotnicza Straż Pożarna Ruda Komorska
	Ochotnicza Straż Pożarna Tarnowa
	Ochotnicza Straż Pożarna Wrąbczynek
gmina Nekla	Ochotnicza Straż Pożarna Nekla
	Ochotnicza Straż Pożarna Targowa Górka
	Ochotnicza Straż Pożarna Białe Piątkowo
	Ochotnicza Straż Pożarna Czeszewo
gmina Miłosław	Ochotnicza Straż Pożarna Mikuszewo
	Ochotnicza Straż Pożarna Miłosław
	Ochotnicza Straż Pożarna Orzechowo
	Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna Orzechowo

Źródło: Opracowanie własne

Rozmieszczenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej można prześledzić także na poniższym rysunku. Zauważalna jest koncentracja oddziałów OSP w gminie Miłosław, Kołaczkowo, Nekla. Z kolei jest stosunkowo niewielkie ich zgromadzenie w północnej części powiatu.

RYSUNEK 7. JEDNOSTKI STRAŻY POŻARNYCH W POWIECIE WRZEŚNISKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.straz.wrzesnia.powiat.pl/>

W 2013 roku doszło łącznie na terenie powiatu do 660 zdarzeń wymagających interwencji służb, z czego 502 to miejscowe zagrożenia, głównie wypadki komunikacyjne. Pożary stanowiły zaledwie 22% wszystkich zgłoszeń. Liczba interwencji spadła w porównaniu do roku 2012 o 4,7%.

Jednym z głównych zagrożeń powiatu wrzeńskiego są powodzie i lokalne podtopienia. Zagrożenie powodziowe na terenie powiatu dotyczy zwłaszcza gmin Pyzdry, Kołaczkowo i Miłosław. Ma to związek przede wszystkim z dużą liczbą przepływających przez analizowany teren rzek (mowa przede wszystkim o rzece Warta i Proсна), a także obecnością innych cieków wodnych. Powiat Wrzeński posiada ogółem 27,06 km wałów przeciwpowodziowych, w tym:

- prawostronne wały rzeki Warty 8,7 km,
- lewostronne wały rzeki Warty 8,8 km,
- prawostronne wały rzeki Proсны 9,56 km.

Ponadto na terenie powiatu wrzesińskiego znajduje się 15 przepustów wałowych, a także jeden zbiornik retencyjny Zalew Wrzesiński. Zbiornik ten wymaga modernizacji ze względu na małą pojemność (zaledwie 300 tys. m³).

Odnotowuje się na terenie powiatu łącznie 35 budowli piętrzących, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz w szczególności ochrona terenów zurbanizowanych. Spośród tych 35 obiektów inżynieryjnych 25 urządzeń jest rozmieszczonych w gminie Września, a 10 w gminie Miłosław.

W ramach ochrony przed zagrożeniem powodziowym został uruchomiony SMS-owy system ostrzegania i alarmowania mieszkańców o niebezpieczeństwach. Ponadto na terenie powiatu utworzony został powiatowy magazyn powodziowy.

Poza Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej we Wrześni oraz jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej, na terenie powiatu funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji we Wrześni. Posiada ona posterunki policji w Miłosławiu, Pyzdrach, Nekli oraz Kołaczkowie.

Największy odsetek przestępstw i wykroczeń stanowią sytuacje drogowe. Analizując liczbę wykrytych i stwierdzonych przestępstw w latach 2009–2013, można dostrzec, iż od 2009 r. ich liczba maleje. Od 2009 r. do 2013 r. nastąpił spadek przestępstw drogowych o 89 przypadków.

TABELA 57. PRZESTĘPSTWA DROGOWE NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

rok	Przestępstwa drogowe	
	Stwierdzone	Wykryte
2009	339	337
2010	245	244
2011	290	290
2012	325	325
2013	250	250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji we Wrześni

Na terenie powiatu w 2013 roku wystąpiły 573 zdarzenia drogowe, z tego 509 kolizji drogowych oraz 64 wypadki drogowe, w których 6 osób poniosło śmierć, a 79 osób zostało rannych. W stosunku do roku 2012 odnotowano:

- wzrost ogólnej liczby zdarzeń drogowych o 4,2%,
- wzrost liczby kolizji drogowych o 2%,
- wzrost ilość zaistniałych wypadków o 25,5%,
- wzrost liczby rannych o 38,6%,
- zmniejszenie liczby ofiar ze skutkiem śmiertelnym o 1 osobę (-14,3%).

TABELA 58. ZDARZENIA DROGOWE NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W PODZIALE NA SPRAWCÓW W ROKU 2012 I 2013

Wyszczególnienie	Kierujący pojazdami			Piesi			
	Liczba zdarzeń	Zabici	Ranni	Liczba zdarzeń	Zabici	Ranni	
2012	Wypadki drogowe	41	4	47	7	3	6
	Kolizje drogowe	379	-	-	6	-	-
2013	Wypadki drogowe	54	5	65	4	2	2
	Kolizje drogowe	361	-	-	2	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Informacji o stanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w roku 2013*

W zakresie kradzieży występuje największa dysproporcja odnośnie przestępstw stwierdzonych i wykrytych. W 2009 r. nie wykryto ponad 120 kradzieży, a w 2013 ponad 100. Zatem problem wykrycia kradzieży jest powtarzającym się problemem, tożsamym na terenie całego kraju. Należy zauważyć także w latach 2009–2013 spadek liczby kradzieży z włamaniem o 80 przypadków, przestępstw narkotykowych o 67 zdarzeń. Po przeanalizowaniu poniższych danych statystycznych zestawionych w formie tabelarycznej, można wysunąć tezę, że na terenie powiatu wrzesińskiego poprawia się bezpieczeństwo mieszkańców.

TABELA 59. PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Kategoria	Zabójstwo		Zgwałcenie		Uszczerbek na zdrowiu		Udział w bójce lub pobiciu		Kradzież cudzej rzeczy	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	0	0	1	1	52	45	16	15	205	80
2010	0	0	0	0	27	26	22	21	232	94
2011	0	0	0	0	24	24	14	13	217	86
2012	2	2	3	3	41	40	19	18	201	82
2013	0	0	0	0	21	21	12	12	175	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji we Wrześni

TABELA 60. INNE KATEGORIE PRZESTĘPCZOŚCI NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Kategoria	Przestępstwa rozbójnicze		Kradzież z włamaniem		Przestępstwa gospodarcze		Uszkodzenie mienia		Przestępstwa narkotykowe	
	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte	Stwierdzone	Wykryte
2009	34	33	137	45	128	122	53	31	153	152
2010	8	8	114	41	129	125	73	43	155	155
2011	34	31	118	40	126	114	94	52	156	155
2012	15	15	98	44	105	97	56	31	171	171
2013	9	9	57	25	115	96	54	30	86	83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji we Wrześni

Liczba czynów karalnych popełnianych przez nieletnich na terenie powiatu przyjmuje trend spadkowy. Od 2009 r. ich liczba zmalała o 44%. Do najczęstszych czynów karalnych nieletnich należy zaliczyć: zdarzenia z zakresu naruszenia nietykalności cielesnej, uszkodzenia mienia, kradzieży oraz kradzieży z włamaniem.

TABELA 61. CZYNY KARALNE POPEŁNIANE PRZEZ NIELETNICH NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2009–2013

Kategoria	2009	2010	2011	2012	2013
Czyny karalne popełniane przez nieletnich – ogółem	214	135	156	161	120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji we Wrześni

Komenda Powiatowa Policji we Wrześni wraz z funkcjonariuszami z posterunków organizują akcje prewencyjne w szczególności w szkołach m.in.:

- Bezpieczna Szkoła,
- Program Przeciwdziałania Demoralizacji i Przystępczości Nieletnich.

2.7. PODSUMOWANIE – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Podobnie jak w przypadku rozdziału 1, przeprowadzamy analizę wskaźnikową dla powiatu wrzesińskiego w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego oraz województwa wielkopolskiego. Wybrane wskaźniki w poniższej tabeli są ogólnym zestawieniem danych statystycznych obrazujących problematykę sfery społecznej w powiecie wrzesińskim.

TABELA 62. ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA

Wskaźnik	powiat wrzesiński	powiat gnieźnieński	województwo wielkopolskie	Ocena punktowa dla powiatu wrzesińskiego
KAPITAŁ LUDZKI				
Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 os.)	0,4	2,0	1,2	-1
Saldo migracji (na 1000 os.)	-0,5	-0,1	0,0	-1
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	19,9%	19,9%	19,3%	1
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	16,2%	16,4%	17,1%	1
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (2012 rok)	35%	37,2%	33,3%	1

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (2012 rok)	8,6%	7,3%	7,5%	-1
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej na 1 000 osób (2012 rok)	85,5	73,1	44,3	-1
Udział szkół ponadgimnazjalnych wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu (2012 rok)	85,7%	60%	59,3%	1
Zdawalność egzaminu maturalnego	95%	86%	81%	1
Ludność przypadająca na 1 łóżko szpitalne (2012 rok)	376,6	392	214,8	1
Udzielone porady lekarskie na 1 mieszkańca	6,2	4,2	6,8	1

Źródło: Opracowanie własne

Konkurencyjność powiatu wrzesińskiego na tle powiatu gnieźnieńskiego oraz województwa wielkopolskiego w obszarze sfery społecznej przedstawia się korzystnie. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności jest wyższy niż udział osób w wieku poprodukcyjnym. W obszarze pomocy społecznej, udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (2012 rok) jest niższy niż w powiecie gnieźnieńskim. Z kolei wskaźnik osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1 000 osób (2012 rok) jest wyższy niż w powiecie gnieźnieńskim i województwie wielkopolskim. Ponadto sytuacja dotycząca edukacji jest korzystna. Zdawalność egzaminu maturalnego jest o 9 punktów procentowych wyższa niż w powiecie gnieźnieńskim oraz o 14% w stosunku do województwa wielkopolskiego. W zakresie opieki zdrowotnej sytuacja jest lepsza w powiecie wrzesińskim niż w powiecie gnieźnieńskim m.in. w zakresie ludności przypadającej na 1 łóżko szpitalne. Liczba udzielonych porad lekarskich na 1 mieszkańca jest także wyższa na terenie powiatu wrzesińskiego w porównaniu do powiatu gnieźnieńskiego, co świadczy o dobrej dostępności do opieki zdrowotnej.

Główne atuty powiatu wrzesińskiego w zakresie sfery społecznej to:

- wysoki poziom edukacji, który przejawia się m.in. poprzez wysoki poziom zdawalności egzaminów zawodowych i maturalnych, wysoki wskaźnik komputeryzacji;
- rozwinięta baza techniczna oraz szeroka oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego zabezpieczająca lokalne potrzeby rynku pracy,
- infrastruktura pozwalająca na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. Dom Pomocy Społecznej we Wrześni, warsztaty terapii zajęciowej, spółdzielnia socjalna, Klub

Integracji Społecznej, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni,

- nowoczesne wyposażenie szpitala w dobrej jakości sprzęt medyczny, a także wykształcona kadra medyczna,
- sprawnie funkcjonujący system bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego,
- wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, m.in. poprzez wzrost wykrywania przestępstw, akcje prewencyjne, spadek liczby przestępstw drogowych,
- realizacja wielu imprez masowych (ogólnie dostępnych) o charakterze kulturalnym.

Główne bariery rozwoju powiatu wrzesińskiego to m.in.:

- prognozowany spadek liczby mieszkańców,
- spadek liczby urodzeń oraz wzrost liczby zgonów,
- infrastruktura tworząca warunki bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego wymagająca modernizacji, rozwoju, rozbudowy,
- niski poziom dochodów ludności powodujący niską mobilność przestrzenną i zawodową,
- zmniejszające się środki finansowe na cele kulturalne i sportowe.

3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

3.1. ROLNICTWO

STRUKTURA GOSPODARSTW ROLNYCH

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonowało 3 226 gospodarstw rolnych. Najwięcej było małych gospodarstw o wielkości 1–5 ha, które stanowiły 26%. Należy uznać, że struktura agrarna jest rozdrobniona, co stanowi istotną barierę w rozwoju rolnictwa, przetwórstwa lokalnego, a także pozyskiwania nowych rynków zbytu.

TABELA 63. LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH WEDŁUG WIELKOŚCI NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2010]

Wielkość gospodarstwa rolnego [ha]	Udział procentowy w strukturze wielkości gospodarstw [%]	Powierzchnia gospodarstw według kategorii [ha]
Do 1 ha włącznie	17%	278,9 ha
1–5 ha	26%	2461,4 ha
5– 10 ha	18%	4736,2 ha
10–15 ha	14%	6178 ha
15 ha i więcej	25%	51 871,6 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Spisu Rolnego z 2010 r.

Znaczna część gospodarstw rolnych zlokalizowana jest w gminie Pyzdry, gdzie odnotowuje się 998 gospodarstw. Najwięcej z nich ma powierzchnię o wielkości do 10 ha (756 gospodarstw). Najmniej gospodarstw funkcjonuje w gminie Nekla (308).

Gospodarstwa małe do 5 ha zajmują jedynie 4,2% powierzchni gruntów i znajdują się przede wszystkim w gminie Września. Na terenie powiatu w strukturze powierzchni zasiewów dominuje uprawa zbóż. Na drugim miejscu są uprawy przemysłowe.

TABELA 64. POWIERZCHNIA [HA] ZASIEWÓW WYBRANYCH UPRAW NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2010]

zboża razem	zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ziemniaki	uprawy przemysłowe	strączkowe jadalne	warzywa gruntowe
29 491,15	27 480,34	3 220,44	7 323,09	23,14	263,31

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Łączna liczba zwierząt hodowlanych w roku spisu rolnego (2010) wynosiła 61 437 DJP. Biorąc pod uwagę dużą jednostkę przeliczeniową inwentarza, największy udział wśród zwierząt ma hodowla trzody chlewnej, która wynosiła 37 255 DJP, co stanowi 60% całości. Na drugim miejscu znajduje się bydło, którego udział wynosi 36% ogólnej hodowli.

TABELA 65. GOSPODARSTWA ROLNE NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO WG POGŁOWIA ZWIERZĄT [STAN NA ROK 2010]

bydło [DJP]	trzoda chlewna [DJP]	konie [DJP]	drób [DJP]
22 077	37 255	345	1 760

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Tereny rolnicze powiatu mają duży potencjał do rozwoju. Decyduje o tym przede wszystkim: duża powierzchnia użytków rolnych, dobre gleby pod uprawę, a także brak uciążliwego przemysłu. Główną barierą jest rozproszona struktura agrarna, a także niski poziom współpracy między rolnikami w postaci m.in. grup producenckich. Współpraca miałaby na celu dbanie o wspólne interesy, znalezienie atrakcyjnych rynków zbytu, a także poprawę opłacalności produkcji rolnej.

Na terenie powiatu funkcjonuje instytucja doradcza z zakresu rolnictwa, tj. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu – Zespół Doradczy we Wrześni. Ponadto na terenie powiatu występują tzw. gospodarstwa demonstracyjne w miejscowościach Sokolniki oraz Noskowo. Głównym ich zadaniem jest wspieranie wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu zarządzania i produkcji rolnej.

3.2. PODMIOTY GOSPODARCZE

Według danych GUS w 2013 roku na terenie powiatu wrzesińskiego zarejestrowanych było 8 192 podmiotów gospodarczych ujętych w systemie REGON. Na przestrzeni lat 2009–2013 zaobserwowano wzrost liczby przedsiębiorstw o 9,4%. Największą dynamikę wzrostu można było zaobserwować w gminie Nekla (15,8%), a najmniejszą w gminie Pyzdry (7,6%).

TABELA 66. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINACH POWIATU WRZESIŃSKIEGO W LATACH 2010–2013

Nazwa	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika wzrostu w latach 2009–2013 (w %)
	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	
gmina Września	5151	5433	5364	5505	5579	8,3
gmina Nekla	664	705	710	741	769	15,8
gmina Miłosław	757	805	796	812	826	9,1
gmina Kołaczkowo	395	418	413	435	454	14,9
gmina Pyzdry	524	552	539	556	564	7,6
powiat wrzesiński	7491	7913	7822	8049	8192	9,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Najwięcej podmiotów gospodarczych znajduje się w gminie Września, co stanowi 68% wszystkich przedsiębiorstw w powiecie. Najmniej jest ich w gminie Kołaczkowo (5%). Największy udział w strukturze gospodarczej mają firmy z branży usługowej, w tym w szczególności z gminy Września (znajduje się tu 71% ogólnej liczby przedsiębiorstw z tej branży w powiecie). Najmniej jest jednostek gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, które stanowią 4% łącznej liczby podmiotów gospodarczych w powiecie. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie podmiotów według sekcji PKD 2007.

TABELA 67. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINACH POWIATU WRZESIŃSKIEGO WG SEKCJI PKD 2007 [STAN NA ROK 2013]

Jednostka	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi
gmina Września	5579	127	1386	4066
gmina Nekla	769	44	227	498
gmina Miłosław	826	34	227	565
gmina Kołaczkowo	454	58	125	271
gmina Pyzdry	564	50	194	320
powiat wrzesiński	8192	313	2159	5720

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Ponad 80% firm sektora prywatnego to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zarejestrowane na terenie powiatu. Poniższa tabela ilustruje sektory własnościowe podmiotów gospodarczych na terenie powiatu.

TABELA 68. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W LATACH 2009–2013

Podmioty według sektorów gospodarki	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
sektor publiczny – ogółem	184	200	191	186	186
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	130	129	128	128	123
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	2	2	2	2	1
sektor publiczny - spółki handlowe	12	11	9	9	10
sektor prywatny - ogółem	7 307	7713	7631	7863	8006
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	6084	6356	6207	6333	6417
sektor prywatny - spółki handlowe	313	349	377	423	454
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	88	93	96	98	98
sektor prywatny - spółdzielnie	31	32	31	33	37
sektor prywatny - fundacje	12	15	16	16	17
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	159	162	167	177	184
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	7491	7913	7822	8049	8192

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego i Starostwa Powiatowego we Wrześni

Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu wrzesińskiego stanowią w 94,55% mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. Przedsiębiorstwa małe, które zatrudniają od 10 do 49 pracowników, stanowią 4,73%. Natomiast przedsiębiorstwa duże to 0,05% wszystkich podmiotów gospodarczych. Duże firmy to przede wszystkim inwestorzy zagraniczni, którzy zatrudniają najwięcej osób.

TABELA 69. PODMIOTY GOSPODARCZE WG KLAS WIELKOŚCI NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Wielkość podmiotu gospodarczego	Udział procentowy w strukturze wielkości podmiotów gospodarczych [%]
mikroprzedsiębiorstwa (do 9 pracowników)	94,55%
małe przedsiębiorstwa (10–49 pracowników)	4,73%
średnie przedsiębiorstwa (50–249 pracowników)	0,67%
duże przedsiębiorstwa (250–999 pracowników)	0,05%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2009–2013 wysoką dynamikę wzrostu liczby podmiotów gospodarczych można zauważyć na przykładzie mikroprzedsiębiorstw, który wyniósł 10,3%. W tym samym okresie zanotowano spadek o 8,7% liczby małych przedsiębiorstw zatrudniających do 49 pracowników. Liczba dużych podmiotów gospodarczych pozostała bez zmian przez cały okres, zaś średnich przedsiębiorstw uległa wahaniom w latach 2010–2011, po czym wróciła do stanu z 2009 r.

TABELA 70. PODMIOTY W POWIECIE WRZESIŃSKIM WG KLAS WIELKOŚCI W LATACH 2009–2013

Podmioty według liczby zatrudnionych	Lata					Dynamika 2009–2013 (%)
	2009	2010	2011	2012	2013	
0–9	7081	7500	7403	7669	7812	10,3
10–49	341	341	351	311	311	-8,7
50–249	61	64	60	61	61	0,0
250–999	8	8	8	8	8	0,0
Liczba podmiotów ogółem	7491	7913	7822	8049	8192	9,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik przedsiębiorczości w 2013 r. w powiecie wrzesińskim jest niższy niż w województwie wielkopolskim, ale wyższy niż w skali ogólnopolskiej. W 2013 roku na 10 tys. mieszkańców powiatu wrzesińskiego przypadało 1071 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, z kolei w województwie wielkopolskim liczba ta wyniosła 1148 podmiotów gospodarczych, natomiast w Polsce 1057 podmiotów gospodarczych. W 2013 roku w powiecie wrzesińskim liczba nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wynosiła 86, co jest wynikiem wyższym od krajowego o 4 punkty, ale niższym od wojewódzkiego wynoszącego 91.

TABELA 71. WSKAŹNIKI DLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POWIECIE WRZEŚIŃSKIM I JEDNOSTKACH PORÓWNAWCZYCH [STAN NA ROK 2013]

Wyszczególnienie	powiat wrzeșiński	województwo wielkopolskie	Polska
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1071	1148	1057
liczba nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	86	91	82
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	13,1	13,6	12,1
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	26	33	32
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	167,8	180,3	166,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat wrzeșiński charakteryzuje się znacznym udziałem działalności przemysłowej w strukturze zatrudnienia. Są to zakłady branży m.in. spożywczej, drzewno-papierniczej, jak również zakłady przemysłu elektrotechnicznego i elektronicznego, rolniczego, budowlanego, samochodowego, odzieżowego i skórzanego. Główne zakłady przemysłowe na terenie powiatu to:

- Mikroma S.A. we Wrześni,
- Aquila Sp. z o.o. we Wrześni,
- Gonvarri Sp. z o.o. we Wrześni,
- Gestamp Polska Sp. z o.o. we Wrześni,
- Flex Films Polska we Wrześni,
- Spółdzielnia Mleczarska Września,
- Cenos Sp. z o.o. we Wrześni,
- SIWL Sp. z o.o. we Wrześni,
- Gospodarstwo Rolno-Hodowlane R. Gąsiorek w Radomicach,
- Techpak Sp. z o.o. w Białężycach,
- Pani Teresa Medica S.A. w Gutowie Małym,
- P.P.H.U. Pimax w Psarach Małych,
- Krispol Sp. z o.o. w Psarach Małych,
- Zelka Sp. z o.o. w Psarach Małych,
- Allflex Polska Sp. z o.o. w Psarach Małych,
- Stomil Sp. z o.o. w Nekli,
- Matex Sp. z o.o. w Starczanowie,
- Browar Fortuna w Miłosławiu,

- Klafs Sp. z o.o. w Bagatelce,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego w Miłosławiu,
- Sklejka Orzechowo S.A. w Orzechowie,
- Tarkett Polska Sp. z o.o. w Orzechowie,
- Kas-Boks Sp. z o.o. w Zielińcu,
- Produkcja maszyn rolniczych i części zamiennych Kowalscy Sp. j. we Wrześni,
- Kos Elektro System Sp. z o.o. we Wrześni,
- Wexel P. Mikołajewski, M. Zaporowski Sp. j. w Psarach Małych
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe „Rolmus” we Wrześni,
- Producent maszyn rolniczych i części zamiennych P.H.U.T.P. Rolmako, Psary Małe,
- Nowbud Sp. z o.o. w Psarach Małych.

Struktura zatrudnienia mieszkańców powiatu wrzesińskiego wygląda inaczej niż struktura poszczególnych branż gospodarki. Najwięcej osób w powiecie wrzesińskim zatrudnionych jest w przemyśle i w budownictwie (41,1%) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (25,4%). Najmniej osób znajduje zatrudnienie w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (jedynie 1,5%).

Analizując dynamikę zatrudnienia w latach 2009–2013 w powiecie wrzesińskim, należy zauważyć, że liczba osób pracujących w poszczególnych branżach przyjmuje tendencje wzrostowe. Wyjątek stanowią usługi, w których zatrudnienie w 2012 roku spadło w stosunku do roku 2009 o 0,3%.

Oferty pracy, które są rejestrowane przez Powiatowy Urząd Pracy dotyczą przede wszystkim branż: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych. Stanowiły one w 2012 r. 22% ze wszystkich 1 637 zgłoszonych ofert zatrudnienia w PUP we Wrześni. Spośród wszystkich ofert pracy 30,2% przeznaczonych było dla pracowników z branż usługowych, w szczególności sprzedawców. Duży odsetek ofert pracy dotyczył również pracowników fizycznych oraz pracowników przy pracach prostych, co stanowiło łącznie 36% wszystkich zgłoszeń.

TABELA 72. OFERTY PRACY WG RODZAJU STANOWISKA W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY WE WRZEŚNI [STAN NA ROK 2012]

Oferty pracy według rodzaju stanowiska	Liczba
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, dyrektorzy, kierownicy	13
Specjaliści	116
Technicy i inny średni personel	129
Pracownicy biurowi	212
Pracownicy usług i sprzedawcy	495
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy	24

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	298
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	52
Pracownicy przy pracach prostych	298
łącznie liczba ofert pracy	1637

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

Autorzy raportu *Analiza lokalnego rynku pracy w powiecie wrzesińskim*, wskazują, że w 2012 roku przedsiębiorstwa utworzyły niewiele nowych miejsc pracy. Z kolei redukcja zatrudnienia dotyczyła co czwartej badanej firmy.

Powiat wrzesiński ma wysoki potencjał dla lokowania nowych inwestycji, w szczególności ze względu na atuty związane z położeniem, infrastrukturą drogową, dostępnością komunikacyjną, a także wykształconą kadrą specjalistów. Powiat wrzesiński promuje się jako obszar atrakcyjny dla firm z branży high-tech m.in. poprzez udział w targach inwestycyjnych Expo Real w Monachium, targach MIPIM w Cannes.

W 2014 roku na terenie gminy Września w obrębie miejscowości: Białężyce, Chocicza Mała, Grzymysławice i Obłaczkowo utworzono Wrzesińską Strefę Aktywności Gospodarczej (WSAG) będącą podstrefą Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”. Wrzesińska Strefa Aktywności Gospodarczej obejmuje obszar o powierzchni 358,2 ha⁹. Celem utworzenia WSAG jest aktywizacja regionu w zakresie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, przyciągnięcie do strefy inwestorów, rozwój przedsiębiorczości, a w konsekwencji utworzenie nowych miejsc pracy. Największym podmiotem, który zainwestował na terenie WSAG jest koncern Volkswagen.

Ponadto na terenie powiatu występują liczne działki inwestycyjne m.in.:

- nieruchomość zabudowana we Wrześni w rejonie ul. Kościuszki o powierzchni 0,45 ha,
- lokal użytkowy o powierzchni 280,7 m², położony w centrum Wrześni przy ul. 3 Maja,
- nieruchomości niezabudowane, położone w Bierzglińku, przeznaczone pod budowę mieszkaniową jednorodzinną.

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Powiat wrzesiński aktywnie działa na rzecz wspierania przedsiębiorczości, w szczególności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W tym zakresie jest stale wzmocniana oferta instytucji otoczenia biznesu. Część zadań z tego zakresu jest realizowanych przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, w szczególności Wydział Inwestycji, Zamówień Publicznych i Funduszy Europejskich.

Ponadto promowana jest postawa przedsiębiorcza poprzez konkursy samorządowe, tj. HIT Wielkopolski, Za Zasługi dla Województwa Wielkopolskiego czy Rolnik Roku.

⁹ <http://www.invest-park.com.pl/podstrefy>

Duże znaczenie także mają różne stowarzyszenia przedsiębiorców oraz pracodawców powiatu wrzesińskiego. Na terenie powiatu funkcjonują m.in. takie formy zrzeszania podmiotów gospodarczych:

- Wrzesińskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców,
- Okręgowy Związek Pracodawców Prywatnych,
- Stowarzyszenie Osób Prowadzących Działalność Gospodarczą *Warta* w Pyzdrach,
- Cech Rzemiosł Różnych.

3.3. BEZROBOCIE

W 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 4 756 osób. Liczba bezrobotnych wzrosła w stosunku do roku 2009 o 10,5%. Wskaźnik bezrobocia w powiecie wrzesińskim w 2013 roku wynosił 15,3%.

Stopa bezrobocia powiatu wrzesińskiego na tle innych powiatów jest jedną z najwyższych w województwie wielkopolskim. Według rankingu z raportu *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2013 roku*, prezentującego wysokość stopy bezrobocia w województwie, powiat wrzesiński zajmuje 29 miejsce na 35 możliwych. Poniżej zaprezentowane zostały wybrane powiaty wraz z przyporządkowaną wysokością stopy bezrobocia.

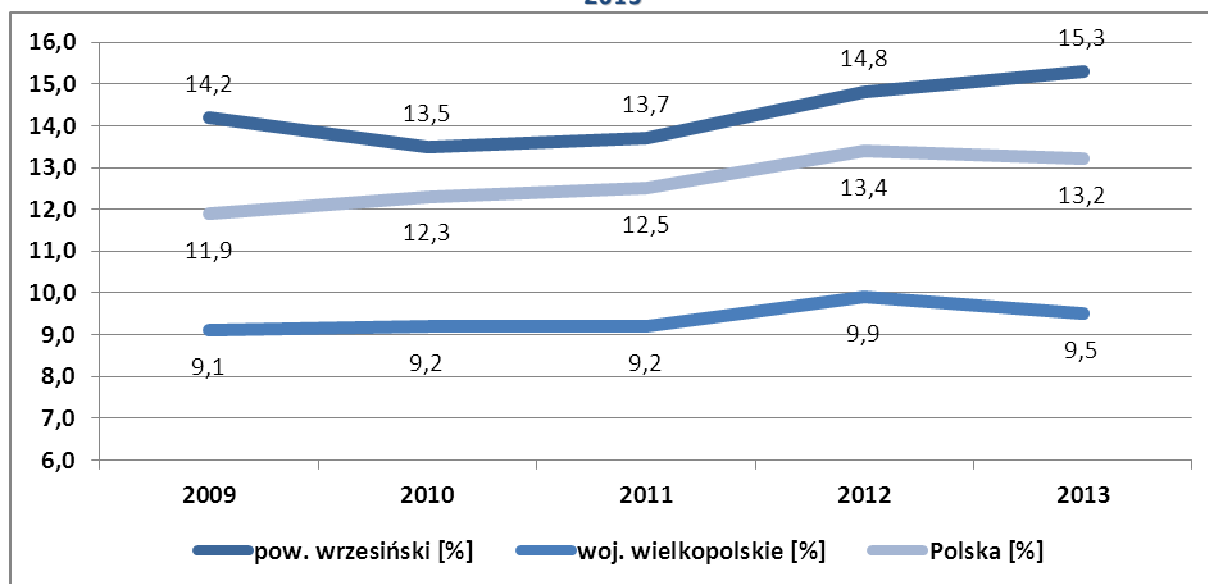
TABELA 73. STOPA BEZROBOCIA W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO [STAN NA ROK 2013]

Miejsce w rankingu	Powiaty	Stopa bezrobocia [%]
1.	m. Poznań	4,1
28.	gnieźnieński	15,2
29.	wrzesiński	15,3
30.	chodzieski	16,1
31.	kolski	16,2
32.	złotowski	17,2
33.	słupecki	17,9
34.	koniński	19,1
35.	wągrowiecki	21,6
województwo wielkopolskie		9,6

Źródło: Opracowanie na podstawie raportu *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2013 roku*

Stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim jest wyższa niż stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego (9,5%) oraz Polski (13,2%). Poniższy wykres prezentuje dynamikę wzrostu stopy bezrobocia w latach 2009–2013 w powiecie wrzesińskim, województwie wielkopolskim oraz w Polsce. Stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim spadła jedynie między rokiem 2009 a 2010, a w kolejnych latach rosła stopniowo do wartości 15,3% na początku 2013 r. W skali wojewódzkiej stopa bezrobocia w latach 2009–2011 utrzymywała się na zbliżonym poziomie, w 2012 r. nastąpił skokowy wzrost, a z 2012 na 2013 r. wystąpił spadek wartości. W Polsce wartości stopy bezrobocia stopniowo rosły w całym analizowanym okresie; całkowity wzrost od 2009 do 2013 r. wyniósł 1,3 punktu procentowego.

WYKRES 8. STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POWIECIE WRZESIŃSKIM W LATACH 2009–2013

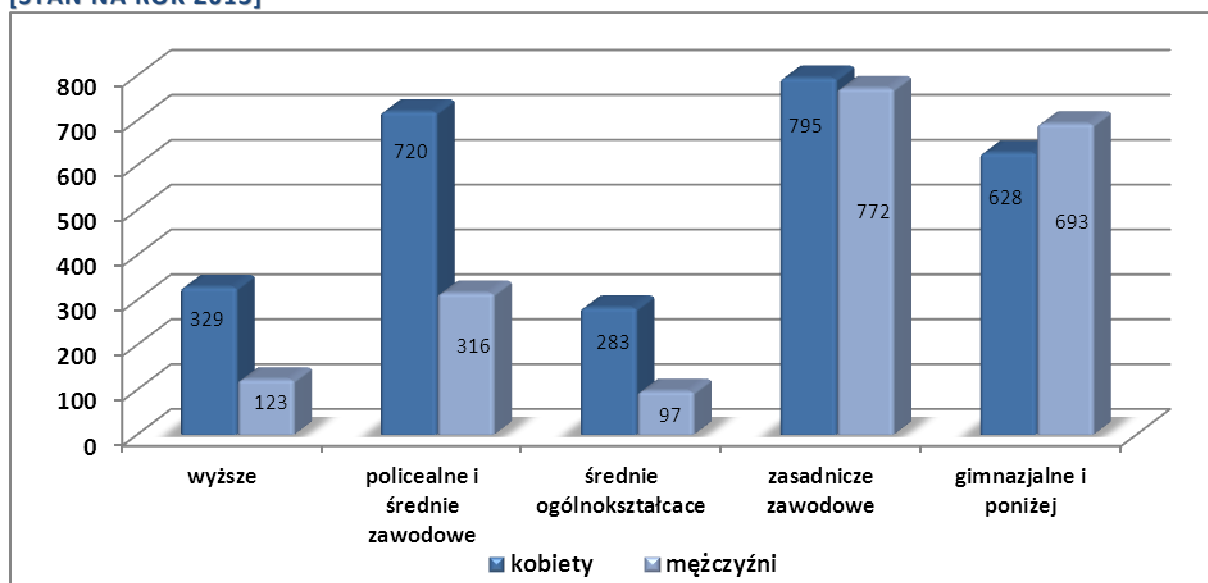

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie wrzesińskim zauważalny jest wyższy udział kobiet w strukturze bezrobotnych niż mężczyzn. W 2013 roku liczba bezrobotnych kobiet stanowiła 57,9% wszystkich zarejestrowanych. Wyższa liczba kobiet wśród bezrobotnych to problem występujący w całej Polsce. Niezbędne jest kontynuowanie realizacji projektów wyrównujących szanse kobiet na rynku pracy.

Ponad 60% ogółu bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym. Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W 2013 r. odnotowano 795 kobiet i 772 mężczyzn bezrobotnych wykształconych na niniejszym poziomie. Na drugim miejscu wśród kobiet bezrobotnych są te, które zakończyły edukację na poziomie średnim zawodowym i policealnym. Wśród mężczyzn na drugim miejscu są ci, którzy ukończyli gimnazjum lub mają niższe wykształcenie, co stanowi 693 osoby. Najniższy udział w strukturze bezrobotnych mają osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (8,0% ogółu bezrobotnych) oraz wyższym (9,5%).

**WYKRES 9. STRUKTURA BEZROBOCIA WG WYKSZTAŁCENIA W POWIECIE WRZESIŃSKIM
[STAN NA ROK 2013]**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych na terenie powiatu wrzesińskiego stanowią osoby młode do 34 roku życia, tj. 49% bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowią osoby po 55 roku życia, co stanowi 13% ogółu.

**TABELA 74. STRUKTURA BEZROBOCIA WG GRUP WIEKOWYCH W POWIECIE WRZESIŃSKIM
[STAN NA ROK 2012]**

Przedział wiekowy [lata]	Udział w strukturze bezrobocia [%]
18–24 lata	22,22%
25–34 lata	26,89%
35–44 lata	19,53%
45–54 lata	18,8%
55–59 lat	9,76%
60–64 lata	2,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

Najbardziej liczną grupą bezrobotnych są osoby o najkrótszym stażu pracy wynoszącym od 1 do 5 lat, którzy stanowią 25,5% ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrześni. Najmniej liczną jest grupa bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy, czyli powyżej 30 lat, których udział wynosi 3,5% ogółu.

Najwięcej jest osób, które pozostają bez pracy powyżej 12 miesięcy, co stanowi 38,3% ogółu zarejestrowanych. Większość bezrobotnych zamieszkałych na terenie powiatu wrzesińskiego nie ma

prawa do zasiłku (89%). Największa liczba osób bezrobotnych z terenu powiatu wrzesińskiego zamieszkuje w gminie Września (57,7% ogółu), a najmniejszy odsetek osób pozostających bez pracy dotyczy gminy Nekla (6,33% ogółu).

Akcje aktywizujące bezrobotnych podejmuje Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni. Najwięcej osób korzysta ze staży oraz szkoleń zawodowych. Najwyższą efektywnością cechują się dotacje dla rozpoczynających działalność gospodarczą, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz prace interwencyjne. Porównując w latach 2009 i 2012 liczbę osób uczestniczących w działaniach aktywizujących, organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, należy wskazać ogólny spadek liczby osób biorących udział w poszczególnych formach wsparcia. Największy spadek liczby uczestników zanotowały szkolenia zawodowe o 128 osób, staże o 100 osób oraz roboty publiczne o 82 osoby. Jedyną formą wsparcia, która notowała wzrost, są refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Poniższe dwie tabele prezentują na przykładzie poszczególnych form wsparcia liczbę uczestników, a także wskaźnik jego efektywności.

TABELA 75. EFEKTYWNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH PROGRAMÓW AKTYWIZACJI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY WE WRZEŚNI [STAN NA ROK 2009]

Rodzaj formy	Liczba osób objętych aktywnymi formami	Wskaźnik efektywności [%]
Prace interwencyjne	24	85,0%
Roboty publiczne	111	27,0%
Przygotowanie zawodowe	114	60,6%
Stażę	702	61,1%
Szkolenia	315	44,6%
Dotacje dla rozpoczynających działalność gospodarczą	111	100%
Refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	26	100%
Prace społecznie użyteczne	92	39,1%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

**TABELA 76. PROGRAMY AKTYWIZACJI REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWY URZĄD PRACY
WE WRZEŚNI [STAN NA ROK 2012]**

Rodzaj formy	Liczba osób objętych aktywnymi formami	Liczba osób, które ukończyły aktywne formy	Liczba osób, które podjęły pracę lub działalność gospodarczą	Wskaźnik efektywności w %
Prace interwencyjne	16	7	6	85,7
Roboty publiczne	29	11	7	63,7
Staż	602	312	180	57,7
Szkolenia zawodowe	187	187	85	45,5
Dotacje dla rozpoczynających działalność gospodarczą	85	85	85	100
Refundacją kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	31	31	31	100
Prace społecznie użyteczne	69	66	11	16,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

3.4. ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Zadania powiatu wykonuje Zarząd Powiatu we Wrześni przy pomocy Starostwa Powiatowego i jednostek organizacyjnych. Wewnętrzными komórkami organizacyjnymi Starostwa są wydziały, referaty i samodzielne stanowiska pracy. Administracja jest zorganizowana według zasad określonych w *Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego we Wrześni*, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 149/XXIV/2012 Rady Powiatu we Wrześni z dnia 6 grudnia 2012 roku.

W skład Starostwa Powiatowego we Wrześni wchodzi następujące wydziały, referaty i samodzielne stanowiska pracy:

1. Wydział Budownictwa, Środowiska i Rolnictwa,
 - Referat Środowiska i Rolnictwa.
2. Wydział Edukacji i Kultury Fizycznej,
3. Wydział Finansowy,
4. Wydział Geodezji, Kartografii i Nieruchomości,
 - Referat Geodezji i Kartografii,
5. Wydział Inwestycji, Zamówień Publicznych i Funduszy Europejskich,
6. Wydział Komunikacji, Dróg i Transportu,
 - Referat Dróg Powiatowych,

7. Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich,
 - Referat Kancelaria Ogólna, Biuro Rady i Zarządu,
 - Referat Gospodarczy,
8. Wydział Promocji i Kultury,
9. Kadry,
10. Powiatowy Rzecznik Konsumenta,
11. Radca Prawny,
12. Stanowisko ds. ochrony informacji niejawnych oraz zarządzania kryzysowego,
13. Stanowisko ds. ochrony i promocji zdrowia.

Katalog usług świadczonych przez Starostwo Powiatowe obejmuje około 100 pozycji. Do zakresu działania samorządu powiatowego należą m.in. sprawy edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, dróg publicznych, ochrony środowiska i przyrody, porządku publicznego i bezpieczeństwa, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Jednostkami organizacyjnymi Powiatu Wrzesińskiego są:

- Dom Pomocy Społecznej we Wrześni,
- Liceum Ogólnokształcące we Wrześni,
- Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczkowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni,
- Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej we Wrześni,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni,
- Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni,
- Rodzinny Dom Dziecka w Pyzdrach,
- Zespół Szkół Politechnicznych we Wrześni,
- Zespół Szkół Specjalnych we Wrześni,
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni,
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 we Wrześni.

Powiat wrzesiński jest także właścicielem 100% akcji Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o.

Starostwo Powiatowe współpracuje z gminami znajdującymi się na terenie powiatu. Starosta wrzesiński organizuje cykliczne spotkania z wóldarzami gmin, tzw. Kolegium Burmistrzów.

Powiat Wrzesiński realizuje także programy współpracy partnerskiej z samorządem z Wolfenbüttel (Niemcy). Umowa o współpracy partnerskiej została podpisana w 2001 roku. Partnerstwo dotyczy w szczególności wymiany doświadczeń w zakresie kultury oraz edukacji. Realizowane projekty obejmują działania adresowane do wszystkich grup wiekowych. Ponadto samorząd powiatowy współpracuje z Doliną Loary (Francja), Rejonem Orhei (Mołdawia).

Poza Starostem Powiatowym współpracę z zagranicą podjęła gmina Września (współpraca z Garbsen w Niemczech i Bruz we Francji) oraz gmina Miłosław (współpraca z Bergen w Holandii).

Gminy: Miłosław, Września, Kończakowo i Pyzdry są członkami Lokalnej Grupy Działania *Z Nami Warto*, która podejmuje działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a także koordynuje naborami projektów unijnych z funduszu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Ponadto powiat wrzesiński wraz z powiatami: gnieźnieńskim, kolskim, konińskim, słupeckim, tureckim, miastem Konin należy do Subregionu Konińskiego. Współpraca samorządów powiatowych w ramach subregionu ma na celu budowanie trwałych przewag konkurencyjnych regionu, a także realizację wspólnych zadań.

Powiat Wrzesiński należy do Związku Powiatów Polskich, skupiającego łącznie 316 powiatów i miast na prawach powiatu. Związek Powiatów Polskich jest stowarzyszeniem powiatów, które ma na celu m.in.:

- reprezentowanie powiatów na forum ogólnopaństwowym i międzynarodowym,
- inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych, dotyczących samorządów terytorialnych,
- propagowanie wymiany doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań własnych i zadań z zakresu administracji rządowej,
- inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatów,
- nawiązywanie kontaktów zagranicznych oraz wymianę naukową i kulturalną,
- prowadzenie pracy informacyjnej, konsultacyjnej i programowej mającej na celu rozwiązywanie problemów w zakresie poszczególnych dziedzin działalności samorządu terytorialnego,
- prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej, dotyczącej problematyki Związku i jego członków.

Powiat wrzesiński wraz z powiatem słupeckim oraz gminami leżącymi przy autostradzie A2 należą do Stowarzyszenia Samorządowego A2 Wielkopolska. Stowarzyszenie powstało w 2007 roku z inicjatywy Gminy Stare Miasto. Organizacja została powołana, by przyczynić się do rozwoju gospodarczego terenów położonych wzdłuż autostrady A2, wykorzystywać ich atrakcyjność, poszukiwać potencjalnych inwestorów i promować ofertę inwestycyjną w kraju i za granicą.

3.5. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Współpraca powiatu wrzesińskiego z organizacjami pozarządowymi jest realizowana na podstawie corocznie aktualizowanego *Programu współpracy powiatu wrzesińskiego z organizacjami pozarządowymi*.

Na terenie powiatu wrzesińskiego w 2013 roku było zarejestrowanych 212 organizacji pozarządowych, w tym:

- 130 stowarzyszeń, w tym 32 Ochotnicze Straże Pożarne,
- 14 stowarzyszeń zwykłych,
- 13 fundacji,
- 15 klubów sportowych,
- 40 uczniowskich klubów sportowych.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Wrzesińskiego. W jego strukturach funkcjonuje 19 stowarzyszeń i fundacji.

Jedną z form dofinansowania działalności organizacji pozarządowych są otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych. W latach 2011–2014 Powiat Wrzesiński zlecił organizacjom pozarządowym realizację 125 zadań publicznych. W większości zadania te dotyczyły edukacji, kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki i ochrony tradycji.

TABELA 77. LICZBA ZLECONYCH ZADAŃ PUBLICZNYCH W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH WSPÓŁPRACY W LATACH 2011–2014

Rok	2011	2012	2013	2014
Kultura, sztuka i ochrona tradycji	6	9	6	8
Edukacja, kultura fizyczna i sport	18	10	14	13
Działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	1	4	9	10
Ochrona i promocja zdrowia	-	2	3	5
Ratownictwo i ochrona ludności	-	1	3	3
Liczba zadań publicznych	25	26	35	39
Wysokość środków przyznanych na realizację zadań publicznych	69 500,00 zł	65 500,00 zł	78 007,70 zł	75 600,00 zł

Źródło: Starosto Powiatowe we Wrześni

Analizując dane statystyczne w ww. tabeli, można zauważyć, że liczba zadań zleconych w ramach otwartych konkursów ofert wzrosła od 2011 r. o 14 projektów.

3.6. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Władze powiatu wrzesińskiego podejmują liczne działania w zakresie zwiększenia dostępności mieszkańców do ważnych informacji, w tym wykorzystując nowoczesne technologie komunikacyjne.

Podstawowym narzędziem dystrybucji aktualności jest „Biuletyn Informacyjny Powiatu Wrzesińskiego”, kronika filmowa, serwis informacyjny, a także strona internetowa powiatu wrzesińskiego www.wrzesnia.powiat.pl, profil na facebooku powiatu wrzesińskiego, aplikacja dla urządzeń mobilnych www.m.wrzesnia.powiat.pl. Co istotne, użytkownicy strony internetowej mają dostęp do Systemu Informacji Przestrzennej.

Na terenie powiatu uruchomiony został Samorządowy Informator SMS oraz Komunikator SISMS. System pozwala na informowanie mieszkańców o zagrożeniach, konieczności ewakuacji wskutek zaistniałych zdarzeń, bezpłatnych badaniach lekarskich i programach zdrowotnych, imprezach kulturalnych i sportowych oraz innych ważnych wydarzeniach na terenie powiatu wrzesińskiego. Planowane jest również rozpoczęcie prac nad powstaniem systemu ostrzegania skierowanego do mieszkańców z terenów zagrożonych powodzią.

Kolejnym ułatwieniem dla mieszkańców jest Elektroniczna Skrzynka Podawcza Systemu Pojazd i Kierowca. Dzięki temu klienci Wydziału Komunikacji, Dróg i Transportu wrzesińskiego starostwa mogą składać wnioski przez Internet.

3.7. PODSUMOWANIE – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Analizę wskaźnikową konkurencyjności powiatu wrzesińskiego przeprowadzono w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego oraz województwa wielkopolskiego. Porównano wybrane wskaźniki z zakresu gospodarki.

TABELA 78. ANALIZA WSKAŹNIKOWA – GOSPODARKA

Wskaźnik	powiat wrzesiński	powiat gnieźnieński	województwo wielkopolskie	Ocena punktowa dla powiatu wrzesińskiego
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA				
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	10,7	10,6	11,5	0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	13,1	13,1	13,6	1
Udział spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w podmiotach gospodarczych ogółem	1,2%	0,9%	1,7%	1

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (rok 2012)	5 441 zł	2 136 zł	3 321 zł	1
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym	9,7%	8,4%	6,6%	-1
Stopa bezrobocia rejestrowanego	15,3	15,3	9,6	-1
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w % ludności aktywnej zawodowo	6,0%	5,6%	3,2%	-1
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	26	27	33	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Konkurencyjność powiatu wrzesińskiego na tle powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego w obszarze gospodarki przedstawia się korzystnie.

Główne atuty powiatu wrzesińskiego to przede wszystkim:

- dogodne położenie oraz dostępność komunikacyjna pod względem rozwoju gospodarki,
- utrzymujący się wzrost liczby podmiotów gospodarczych,
- wzrost samozatrudnienia,
- dobra efektywność programów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
- udział w wielu organizacjach zrzeszających samorządy gminne i powiatowe m.in. w Lokalnej Grupie Działania *Z nami Warto*, Związku Powiatów Polskich,
- struktura organizacyjna Starostwa Powiatowego we Wrześni dostosowana do potrzeb interesantów, w tym wdrożone e-usługi, SMS-owy system ostrzegania przed zagrożeniami,

Do głównych barier rozwoju powiatu wrzesińskiego należy zaliczyć przede wszystkim:

- wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród osób młodych,
- brak kandydatów na pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,
- długotrwałe bezrobocie prowadzące do zjawiska ubóstwa, czy zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- niski poziom zaufania społecznego,
- niski poziom współpracy międzysektorowej,
- niski poziom współpracy między podmiotami ze wspólnej branży w tym w ramach zrzeszeń.

5. ANALIZA SWOT

Celem analizy SWOT jest zdefiniowanie głównych mocnych i słabych stron w aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej powiatu wrzesińskiego. Ponadto do każdego zagadnienia zostały przypisane szanse i zagrożenia, które mogą się pojawić w przyszłości oraz wynikają z otoczenia powiatu wrzesińskiego.

TABELA 79. ANALIZA SWOT – PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO

PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>a. Położenie w obrębie ważnego centrum komunikacyjnego i gospodarczego – Poznania;</p> <p>b. Korzystne połączenia drogowe:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ dobre połączenie w kierunku Warszawa – Poznań;➤ bliskość do autostrady A2 – zjazd z autostrady we Wrześni,➤ drogi wojewódzkie nr 92 i 15,➤ bliskość drogi ekspresowej S5 – Kostrzyn Wielkopolski; <p>c. Korzystne połączenia kolejowe m.in. na odcinku Września – Warszawa (m.in. połączenie ICC to ok. 2,5 godz. czasu podróży);</p> <p>d. Nowy tabor kolejowy na liniach kolei regionalnych – komfortowe przejazdy na odcinku Poznań – Września – Konin;</p> <p>e. Atrakcyjne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego;</p> <p>f. Infrastruktura przyjazna rodzicom i młodym pokoleniom.</p>	<p>a. Zły stan techniczny wielu dróg powiatowych oraz mostów w ciągu dróg powiatowych;</p> <p>b. Niezadawalający stan techniczny i użytkowy wielu chodników w ciągu dróg powiatowych lub też ich brak;</p> <p>c. Brak obwodnicy Wrześni i Miłostawia, co wpływa niekorzystnie na warunki rozwoju, w tym degradację dróg powiatowych;</p> <p>d. Niewystarczająca liczba ścieżek pieszo-rowerowych i ścieżek rowerowych na terenie powiatu;</p> <p>e. Brak dogodnych połączeń komunikacyjnych do Wrześni oraz połączeń międzygminnych realizowanych przez środki transportu publicznego (w szczególności z obrzeży powiatu);</p> <p>f. Niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>

-
g. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu, m.in. parki krajobrazowe, rzeka Warta, Proсна;h. Liczne atrakcje turystyczne;i. Liczne zabytki, opracowany „Powiatowy program opieki nad zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017”, wysoki potencjał do wykorzystania bogactwa dziedzictwa kulturowego;j. Rozwinięty mecenat starostwa nad działalnością kulturalną i artystyczną, organizacja cyklicznych imprez – również o znaczeniu ponadlokalnym;k. Bogata infrastruktura sportowa i rekreacyjna we Wrześni oraz wzdłuż Warty;l. Ład urbanistyczny i przestrzenny miasta Września;m. Wzrost liczby turystów zagranicznych odwiedzających obszar powiatu;n. Funkcjonowanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, Komendy Państwowej Straży Pożarnej, Komendy Powiatowej Policji we Wrześni;o. Bezpłatny SMS-owy system ostrzegania i alarmowania mieszkańców o zagrożeniach.	g. Spadek liczby polskich turystów odwiedzających obszar powiatu;h. Brak punktu informacji turystycznej;i. Niewystarczająca liczba miejsc noclegowych, w tym o wysokim standardzie;j. Nieuregulowany stan prawny niektórych zabytków, uniemożliwiający ich pełne wykorzystanie oraz prowadzenie prac remontowych, konserwatorskich, adaptacyjnych;k. Niewystarczające oznakowanie atrakcji turystycznych powiatu, w tym zabytków, tablic informacyjnych, drogowskazów na ścieżkach dojazdowych;l. Nierównomierne rozmieszczenie terenów rekreacyjnych;m. Brak lądowiska dla śmigłowca w Szpitalu Powiatowym we Wrześni;n. Niewystarczająca informatyzacja usług opieki zdrowotnej, m.in. brak elektronicznego systemu obsługi pacjenta, niewystarczająca liczba i standard sprzętu komputerowego;o. Zły stan techniczny niektórych odcinków wałów przeciwpowodziowych oraz niewystarczające wyposażenie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> a. Rozwój transportu publicznego zapewniającego komunikację na terenie powiatu; b. Przywrócenie postojów pociągów w miejscowości Nekla na linii kolejowej Poznań Główny – Konin; c. Rozwój infrastruktury placówek edukacyjnych; d. Promowanie i dystrybucja odnawialnych źródeł energii; e. Wzrost inwestycji zapewniających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, w tym budowa zbiornika retencyjnego; f. Budowa obwodnicy Wrześni i Miłosławia; g. Rozwój turystyki kwalifikowanej, krajoznawczej, agroturystyki, turystyki uzdrowiskowej; h. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców; i. Rozwój powiatu jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców; j. Rozwój infrastruktury przyjaznej rodzinom, młodym pokoleniom i osobom starszym, niepełnosprawnym; k. Rozwój powiatu jako „sypialni” Poznania, nastawionego na nowych mieszkańców, z dobrze przygotowanymi terenami pod budownictwo mieszkaniowe; l. Zakończenie rozbudowy i modernizacji Szpitala Powiatowego we Wrześni Sp. z o.o. – nowoczesna placówka zdrowia wyposażona w specjalistyczny 	<ul style="list-style-type: none"> a. Zagrożenie powodziowe – z uwagi na niską zdolność retencyjną zbiornika Września oraz zły stan techniczny niektórych odcinków wałów powodziowych lub ich brak; b. Wzrost zanieczyszczenia środowiska naturalnego; c. Postępująca degradacja dróg powiatowych, ograniczających dostępność komunikacyjną powiatu; d. Niestabilna polityka na szczeblu państwowym; e. Niskie kontrakty dla Szpitala Powiatowego we Wrześni – utrudnienie dostępu do opieki medycznej dla mieszkańców;

- sprzęt medyczny i diagnostyczny;
- m. Zapewnienie konkurencyjności usług medycznych – wzrost liczby placówek i świadczonych usług medycznych;
- n. Pozyskiwanie kapitału w ramach funduszy zewnętrznych na rozwój infrastruktury.

Źródło: Opracowanie własne

TABELA 80. ANALIZA SWOT – SFERA SPOŁECZNA

SFERA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> a. Dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego; b. Spadek salda migracji mieszkańców poza powiat; c. Korzystna struktura wiekowa ludności; d. Wzrost zainteresowania kształceniem wyższym wśród mieszkańców; e. Dostosowanie profili kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych do wymogów rynku pracy; f. Ustawiczne doskonalenie nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych; g. Wysoki poziom nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych; h. Oferta stypendialna dla uczniów; i. Dobrze rozwinięty system pomocy społecznej; j. Wysoki poziom bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Wysoki odsetek ludności korzystającej ze środowiskowej pomocy społecznej; b. Brak ośrodka wsparcia dziennego dla osób starszych; c. Spadek zainteresowania ofertą szkoły wyższej działającej na terenie powiatu wrzesińskiego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> a. Prorodzinna polityka państwa; b. Wzrost liczby terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe; c. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego; d. Rozwój turystyki pieszej, konnej, wodnej, 	<ul style="list-style-type: none"> a. Depopulacja powiatu; b. Kryzys gospodarczy; c. Likwidacja zakładów pracy na terenie powiatu; d. Niestabilna polityka społeczna państwa.

-
- rowerowej;
 - e. Wzrost poziomu świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców;
 - f. Rozwój współpracy z instytucjami sfery społecznej, ośrodkami naukowymi w Poznaniu;
 - g. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, w tym szeroka dostępność do e-usług;
 - h. Efektywne pozyskiwanie funduszy europejskich.
-

Źródło: Opracowanie własne

TABELA 81. ANALIZA SWOT – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> a. Znaczący udział kapitału zagranicznych podmiotów gospodarczych, m.in. fabryki Volkswagena; b. Atrakcyjna oferta terenów inwestycyjnych na terenie powiatu; c. Utrzymująca się tendencja wzrostu liczby podmiotów gospodarczych; d. Efektywne wykorzystanie funduszy zewnętrznych na rozwój przedsiębiorczości i powstawanie nowych miejsc pracy – w tym przez Powiatowy Urząd Pracy na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych; e. Szeroki i bezpłatny dostęp mieszkańców do informacji publicznych, kulturalnych, w tym do Samorządowego Informatora SMS; f. Współpraca powiatu z gminami wchodzącymi w jego skład. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Niewystarczająca liczba przedsiębiorców zainteresowanych kształceniem zawodowym uczniów; b. Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych; c. Brak inkubatora przedsiębiorczości; d. Brak elektronicznej bazy przedsiębiorców funkcjonujących na terenie powiatu; e. Brak centrum przeznaczonego na siedzibę i działania organizacji pozarządowych; f. Trudności formalne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych przez przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe; g. Brak inicjatyw w partnerstwie publiczno-prywatnym; h. Brak współpracy i wymiany doświadczeń między firmami o długim stażu i nowo powstającymi przedsiębiorstwami.

SZANSE	ZAGROŻENIA
a. Inwestycje z udziałem kapitału zagranicznego i krajowego;	a. Kryzys gospodarczy i pogorszenie sytuacji na rynku pracy;
b. Rozwój współpracy międzynarodowej;	b. Migracje ludności powodujące ubytek wykształconej kadry specjalistów;
c. Rozwój gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych;	c. Rosnące koszty pracy;
d. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym pozyskiwanie środków zewnętrznych na zakładanie i rozwój takich podmiotów;	d. Brak rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego.
e. Rozwój współpracy między przedsiębiorcami, w tym dzielenie się wiedzą i doświadczeniami;	
f. Nowopowstała Wrzesińska Strefa Aktywności Gospodarczej.	

Źródło: Opracowanie własne

ZAŁĄCZNIK NR 2 PLANOWANE ZADANIA DO REALIZACJI W OKRESIE 2014-2020

TABELA 82. PLANOWANE ZADANIA DO REALIZACJI W OKRESIE 2014-2020

OŚWIATA		PLANOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1	<p>1.1 BUDOWA/ROZBUDOWA/MODERNIZACJA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich ▪ Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr Romana Abrahama ▪ Zespołu Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino ▪ Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza <p>1.2 PRZENIESIENIE SIEDZIBY ZESPOŁU SZKÓŁ SPECJALNYCH IM. JANUSZA KORCZAKA – ADAPTACJA OBIEKTU.</p>	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	<p>BUDOWA/ROZBUDOWA/MODERNIZACJA PRZYSZKOLNYCH OBIEKTÓW SPORTOWO-REKREACYJNYCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ boisko wielofunkcyjne i sala gimnastyczna dla Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich • sala gimnastyczna Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr Romana Abrahama • sala gimnastyczna Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza • boisko/sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka 	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej,</p> <p>- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej</p> <p>- budżet Ministerstwa Sportu i Turystyki</p> <p>- budżet Województwa Wielkopolskiego</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
3	<p>INFORMATYZACJA SZKÓŁ (wifi, e-dzienniki)</p>	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 9, Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej; Oś 8, Podziałanie 8.1.3 Kształcenie ogólne – Cyfrowa</p>

		Edukacja Wielkopolsk@
		-budżet Powiatu Wrzesińskiego
4	WYPOSAŻENIE SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W NOWOCZESNE POMOCE DYDAKTYCZNE	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 8, Poddziałanie 8.1.2 Kształcenie ogólne, Poddziałanie 8.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nowe pracownie (w tym komputerowe) 	-budżet Powiatu Wrzesińskiego
5	ROZWÓJ OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ:	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 7, Poddziałanie 7.1.2 Aktywna integracja; Oś 8, Poddziałanie 8.1.2 Kształcenie ogólne, Poddziałanie 8.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży
	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie przy Zespole Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka Szkoły Przystosobiającej do pracy uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym • stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do współpracy szkół powiatowych z innymi o podobnych profilach, w tym ze szkołami z zagranicy • wsparcie działań innowacyjnych w szkołach 	- Program Erasmus + -budżet Powiatu Wrzesińskiego
6	ROZWÓJ FORM WSPARCIA I POMOCY SZKOŁOM ORAZ PLACÓWKOM OŚWIATOWYM:	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 8, Poddziałanie 8.1.2 Kształcenie ogólne
	<ul style="list-style-type: none"> • granty edukacyjne • pomoc materialna dla uczniów (stypendia socjalne) • stypendia motywacyjne dla uczniów • powołanie Ośrodka Rozwoju Edukacji 	-budżet Powiatu Wrzesińskiego
7	ROZWÓJ PROJEKTÓW WSPARCIA WARSZTATU PRACY NAUCZYCIELI	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 8, Poddziałanie 8.1.2 Kształcenie ogólne, Poddziałanie 8.1.3 Kształcenie ogólne – Cyfrowa Edukacja Wielkopolska@, Poddziałanie 8.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży,
		- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,

		Priorytet Inwestycyjny 10i
		- Program Erasmus + -budżet Powiatu Wrzesińskiego
8	NAWIĄZANIE WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SZKOŁAMI I UCZELNIAMI WYŻSZYMI	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej - Program Erasmus + -budżet Powiatu Wrzesińskiego
9	WYKREOWANIE MARKI „OŚWIATA POWIATU WRZESIŃSKIEGO”	- budżet Powiatu Wrzesińskiego
10	ROZWÓJ KORELACJI STRUKTURY SZKOLNICTWA Z POTRZEBAMI RYNKU PRACY	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 , Oś 8, Poddziałanie 8.3. 1 Kształcenie zawodowe młodzieży, Poddziałanie 8.3.2 Kształcenie zawodowe dorosłych -budżet Powiatu Wrzesińskiego
11	ROZWÓJ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO, W TYM W ZAKRESIE POTRZEB WRZESIŃSKIEJ STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ: <ul style="list-style-type: none"> • budowa Centrum Treningowego, • modernizacja Centrum Oświatowego. 	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 8, Poddziałanie 8.2 Uczenie się przez całe życie, Poddziałanie 8.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży, Poddziałanie 8.3.2 Kształcenie zawodowe dorosłych; Oś 9, Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej -budżet Powiatu Wrzesińskiego
12	ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI OBIEKTÓW SPORTOWYCH I POMIESZCZEŃ SZKOLNYCH	- Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów – Ministerstwo Sportu i Turystyki -budżet Powiatu Wrzesińskiego
KULTURA I PROMOCJA		
1	REALIZACJA „POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014–2017” ORAZ PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH PRZY ZABYTKACH	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.4.1 Inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego regionu

		<p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</p> <p>Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność</p> <p>- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program „Ochrona zabytków”</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	<p>ORGANIZACJA COROCZNYCH CYKLICZNYCH IMPREZ POWIATOWYCH, W TYM WYPRACOWANIE NOWYCH IMPREZ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM</p>	<p>-Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.4.2 Wydarzenia kulturalne i historyczne</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
3	<p>WSPARCIE WDROŻENIA SYSTEMU INFORMATYCZNEGO W ZAKRESIE WYPOŻYCZEŃ MIĘDZYBIBLIOTECZNYCH, W TYM W RAMACH DOTACJI NA PROWADZENIE BIBLIOTEKI POWIATOWEJ</p>	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 2, Poddziałanie 2.1.1 Rozwój elektronicznych usług publicznych</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
4	<p>KONTYNUACJA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU KULTURY:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja imprez kulturalnych współorganizacja imprez w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.4.2 Wydarzenia kulturalne i historyczne</p> <p>- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>- Budżet Województwa Wielkopolskiego</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
5	<p>WYDANIE NOWYCH MATERIAŁÓW INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH:</p> <p>map, przewodników, folderów itp.</p>	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Poddziałanie 3.3.1 Inwestycje w obszarze transportu miejskiego</p>

		(tylko jako element projektu inwestycyjnego w zakresie transportu drogowego)
		- budżet Powiatu Wrzesińskiego
6	KONTYNUOWANIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROMOCJI NA TERENIE POWIATU	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 1, Poddziałanie 1.4.2 Promocja gospodarcza regionu; Oś 4 Poddziałanie 4.4.2 Wydarzenia kulturalne i historyczne</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
7	UTWORZENIE POWIATOWEGO CENTRUM PROMOCJI I KULTURY	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.4.1 Inwestycje w obszarze dziedzictwa kulturowego regionu;</p> <p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 7.6 Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
8	WYPRACOWANIE I PROMOCJA PRODUKTÓW LOKALNYCH	<p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
TURYSTYKA I REKREACJA		

1	UTWORZENIE PUNKTU INFORMACJI TURYSTYCZNEJ	<p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	ROZWÓJ OŚRODKA REKREACYJNEGO W ORZECHOWIE	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 9, Poddziałanie 9.2.1 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; <i>lub</i> Oś 4, Poddziałanie 4.5.4 Budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
3	ROZWÓJ SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH WE WSPÓŁPRACY Z INNYMI POWIATAMI	<p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
4	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPÓLNEJ KOORDYNACJI SZLAKU PIASTOWSKIEGO	<p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
5	ROZWÓJ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ORAZ WYTYCZENIE NOWYCH TRAS TURYSTYCZNYCH, W TYM OZNAKOWANIE I UAKTUALNIENIE	<p>- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność;</p>

		- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 3, Poddziałanie 3.3.1 Inwestycje w obszarze transportu miejskiego -budżet Powiatu Wrzesińskiego
6	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI OBIEKTÓW SPORTOWYCH M.IN. POPRZEC POWOŁANIE ANIMATORÓW SPORTU	- budżet Powiatu Wrzesińskiego

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

1	UTWORZENIE CENTRUM DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z MOŻLIWOŚCIĄ REJESTRACJI SIEDZIBY	- budżet Powiatu Wrzesińskiego
2	POSZERZENIE OFERTY PRIORYTETOWYCH ZADAŃ PUBLICZNYCH REALIZOWANYCH PRZY WSPÓŁUDZIALE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W RAMACH OTWARTYCH KONKURSÓW OFERT	- budżet Powiatu Wrzesińskiego

POMOC SPOŁECZNA

1	MODERNIZACJA DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ, W TYM STWORZENIE DZIENNEGO DOMU OPIEKI DLA OSÓB STARSZYCH	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.1.2 Infrastruktura społeczna; - Wieloletni Program „Senior – WIGOR” na lata 2015-2020 – Ministerstwo Pacy i Polityki Społecznej -budżet Powiatu Wrzesińskiego
2	MODERNIZACJA BUDYNKU POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.1.2 Infrastruktura społeczna; -budżet Powiatu Wrzesińskiego
3	OŚRODEK WSPOMAGANIA DZIECKA I RODZINY W KOŁACZKOWIE — DOSTOSOWANIE DO WYMOGÓW USTAWOWYCH	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 9, Poddziałanie 9.1.2 Infrastruktura społeczna; -budżet Powiatu Wrzesińskiego

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

1	UTWORZENIE INKUBATORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA TERENIE POWIATU	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 1, Poddziałanie 1.3 .2 Poprawa jakości usług na rzecz inkubacji przedsiębiorstw</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	ORGANIZACJA TARGÓW TURYSTYCZNYCH I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA TERENIE POWIATU	<p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
3	PROMOCJA ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIE SKUTKÓW BEZROBOCIA ORAZ AKTYWIZACJA ZAWODOWA	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 6, Działanie 6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy, Działanie 6.2 Aktywizacja zawodowa, Działanie 6.3 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość, Działanie 6.4 Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi, Działanie 6.5 Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych , Działanie 6.6 Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne</p> <p>- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś I Osoby młode na rynku pracy, Priorytet Inwestycyjny 8ii</p> <p>- Fundusz Pracy</p>
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA		
1	ROZWÓJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ SZKÓŁ, PLACÓWEK I MŁODZIEŻY	<p>- Program Erasmus +</p> <p>- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa,</p>

<p>2</p>	<p>ZINTENSYFIKOWANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ PRZEZ ORGANIZACJĘ WYMIAN MŁODZIEŻY</p>	<p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p> <p>- Program Erasmus +</p> <p>- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa,</p> <p>- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit)</p> <p>- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (Deutsch-Polnisches Jugendwerk)</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
<p>3</p>	<p>ROZWÓJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ W ZAKRESIE KULTURY</p>	<p>- Program Erasmus +,</p> <p>- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,</p> <p>- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit)</p> <p>- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (Deutsch-Polnisches Jugendwerk)</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
<p>4</p>	<p>INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY Z POWIATAMI PARTNERSKIMI</p>	<p>- Program Erasmus +,</p> <p>- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,</p> <p>- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit)</p>

- Polsko-Niemiecka Współpraca
Młodzieży (Deutsch-Polnisches
Jugendwerk)

-budżet Powiatu Wrzesińskiego

ŚRODOWISKO

1

PROMOCJA POSTAW EKOLOGICZNYCH POPRZEZ M.IN. PROGRAMY EDUKACYJNE W SZKOŁACH

- Wojewódzki Fundusz Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Poznaniu

-budżet Powiatu Wrzesińskiego

2

WSPIERANIE I PROMOCJA DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO DYWERSYFIKACJI ŹRÓDEŁ ENERGII

- Wojewódzki Fundusz Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Poznaniu,

- Program Rozwoju Obszarów
Wiejskich na lata 2014-2020,
Poddziałanie 19.2 Wsparcie na
wdrażanie operacji w ramach
strategii rozwoju lokalnego
kierowanego przez społeczność,

-budżet Powiatu Wrzesińskiego

3

POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POPRZEZ M.IN. TERMOMODERNIZACJĘ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, OGRANICZANIE UCIAŹLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

- Wielkopolski Regionalny Program
Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 3,
Poddziałanie 3.2.1 Kompleksowa
modernizacja energetyczna
budynków użyteczności publicznej,
Poddziałanie 3.3.1 Inwestycje w
obszarze transportu miejskiego,
Poddziałanie 5.1.2 Wzmocnienie
regionalnego układu powiązań
drogowych,

- Narodowy Program Przebudowy
Dróg Lokalnych 2012- 2015,

- Program Rozwoju Obszarów
Wiejskich na lata 2014-2020,
Poddziałanie 7.2 Wsparcie
inwestycji związanych z tworzeniem,

		<p>ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
4	UTRZYMANIE I ROZWÓJ WALORÓW PRZYRODNICZYCH POWIATU	<p>- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
5	OGRANICZANIE WYTWARZANIA I UCIAŹLIWOŚCI ODPADÓW POPRZEZ M.IN. REALIZACJĘ POWIATOWEGO PROGRAMU USUWANIA AZBESTU	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.2.2 Projekty dot. usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, realizowane przez jst i ich związki</p> <p>- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE		
1	UTWORZENIE SYSTEMÓW OSTRZEGANIA I ALARMOWANIA LUDNOŚCI ORAZ PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH W SYTUACJACH ZAGROŻEŃ NATURALNYCH, AWARII TECHNICZNYCH I KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.1.4 Wsparcie systemów oceny ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem, wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń,</p> <p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY PRZECIWPOWODZIOWEJ	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.1.1 Ochrona obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym,</p> <p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>

3	ROZWÓJ WYPOSAŻENIA POWIATOWEGO MAGAZYNU PRZECIWPOWODZIOWEGO ORAZ SŁUŻB RATOWNICZYCH W SPRZĘT RATOWNICZY	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 4, Poddziałanie 4.1.5 Wsparcie systemu ratownictwa chemiczno – ekologicznego i służb ratowniczych w wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii,</p> <p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego,</p>
4	PROMOCJA BEZPŁATNEGO SMS-OWEGO SYSTEMU OSTRZEGANIA I ALARMOWANIA O ZAGROŻENIACH	<p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego,</p>
5	WSPIERANIE ORGANIZACJI SZKOLEŃ I ĆWICZEŃ Z PROBLEMATYKI ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	<p>- budżet Powiatu Wrzesińskiego,</p>
SPRAWNOŚĆ ADMINISTRACYJNA		
1	INFORMATYZACJA ZASOBÓW GEODEZYJNYCH	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 2, Poddziałanie 2.1.1 Rozwój elektronicznych usług publicznych</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
2	ROZWÓJ E-ADMINISTRACJI	<p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 2, Poddziałanie 2.1.1 Rozwój elektronicznych usług publicznych</p> <p>-budżet Powiatu Wrzesińskiego</p>
3	PODNIESIENIE JAKOŚCI OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW	<p>- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji: Priorytet inwestycyjny 8vii, Priorytet Inwestycyjny 9 iv, Priorytet Inwestycyjny 11i,</p> <p>- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 2, Poddziałanie 2.1.1 Rozwój elektronicznych usług publicznych</p>

4	DOSKONALENIE KOMPETENCJI URZĘDNIKÓW	-budżet Powiatu Wrzesińskiego - Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji: Priorytet inwestycyjny 8vii, Priorytet Inwestycyjny 9 iv, Priorytet inwestycyjny 10i, Priorytet Inwestycyjny 11i, -budżet Powiatu Wrzesińskiego
INFRASTRUKTURA DROGOWA		
1	BUDOWA, PRZEBUDOWA, MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO: <ul style="list-style-type: none"> • 47,3 km dróg na terenie gminy Września (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2948, 2159, 2162, 2159, 2938, 2926, 2942, 2939, 2937, 2131, 2925, 2163, 2262, 2929, 2943) • 11,9 km dróg na terenie gminy Nekla (w ciągu dróg powiatowych o nr : 2932, 3665, 2935, 2933, 3662, 2153) • 11,3 km dróg na terenie gminy Miłosław (w ciągu dróg powiatowych o nr: 3666, 2908, 2924, 2927, 2905) • 29,4 km dróg na terenie gminy Kołaczkowo (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2917, 2922, 2919, 2909, 2915, 2912, 2911, 3070) • 10,0 km dróg na terenie gminy Pызdry (w ciągu dróg powiatowych o nr: 2901, 3090, 3011) 	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, Oś 5, Poddziałanie 5.1.2 Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych, - Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2012-2015, - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii -budżet Powiatu Wrzesińskiego
2	BUDOWA, PRZEBUDOWA, MODERNIZACJA CHODNIKÓW ORAZ CIĄGÓW PIESZO ROWEROWYCH PRZY NASTĘPUJĄCYCH DROGACH POWIATOWYCH: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Droga nr 2159 Września – Psary – Nowy Folwark, ➤ Droga nr 2162 Gutowo Małe – Kleparz – Grzybowo, ➤ Droga nr 2948 Września – Gozdowo, ➤ Droga nr 2917 Kołaczkowo ul. Krakowska, ➤ Droga nr 2933 Stępczin, 	- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020: Oś 5, Poddziałanie 5.1.2 Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych; Oś 3, Poddziałanie 3.3.1 Inwestycje w obszarze transportu miejskiego, - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,

- Droga nr 4181 Ruda Komorska,
- Droga nr 4180 Lisewo,
- Droga nr 3666 Pałczyn.

Poddziałanie 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii,

- Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2012-2015

-budżet Powiatu Wrzesińskiego

Źródło: Opracowanie własne

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat procesu monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014-2020.....	54
Rysunek 2. Położenie powiatu wrzesińskiego na tle Polski.....	56
Mapa 3. Położenie powiatu wrzesińskiego na tle województwa wielkopolskiego.....	57
Mapa 4. Podział terenu powiatu wrzesińskiego na gminy.....	58
Mapa 5. Sieć dróg na terenie powiatu wrzesińskiego.....	68
Rysunek 6. Rozmieszczenie gospodarstw agroturystycznych na terenie powiatu wrzesińskiego.....	86

SPIS TABEL

Tabela 1. Spójność strategii rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 z dokumentem wielkopolska 2020. Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r.	10
Tabela 2. Matryca celów strategicznych i operacyjnych.....	15
Tabela 3. zestaw wskaźników ilościowych.....	50
Tabela 4. Powierzchnia powiatu wrzesińskiego oraz gmin wchodzących w skład powiatu [stan na rok 2013].....	59
Tabela 5. Struktura własności gruntów [stan na dzień 01.01.2014 r.].....	60
Tabela 6. Struktura użytkowania gruntów [stan na dzień 01.01.2014 r.].....	61
Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów w podziale na gminy [stan na 01.2014 r.].....	62
Tabela 8. Klasy bonitacyjne gruntów ornych gmin powiatu wrzesińskiego w % [stan na rok 2004]	65
Tabela 9. Długość dróg powiatowych na terenie powiatu wrzesińskiego w podziale na gminy [stan na dzień 30.06.2014 r.].....	69
Tabela 10. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2013].....	72
Tabela 11. Długość sieci wodociągowej oraz korzystający z sieci w podziale na gminy powiatu wrzesińskiego.....	73
Tabela 12. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2009–2013.....	73
Tabela 13. Długość sieci kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci w podziale na gminy powiatu wrzesińskiego.....	74
Tabela 14. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2009–2012	74
Tabela 15. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w powiecie wrzesińskim wg lokalizacji odbiorcy [stan na rok 2012].....	75
Tabela 16. Charakterystyka gospodarki odpadami na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2012].....	76
Tabela 17. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na 2013 r.].....	77
Tabela 18. Liczba mieszkańców oraz ich średnia powierzchnia na terenie powiatu wrzesińskiego z podziałem na miasto i wieś [stan na rok 2013].....	78
Tabela 19. Podział zasobów mieszkaniowych według gmin na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2013].....	78
Tabela 20. Liczba mieszkań w gminach na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2009 i 2013.....	78
Tabela 21. Mieszkania socjalne według lokalizacji [stan na rok 2012].....	79
Tabela 22. Wskaźniki biblioteczne dla powiatu wrzesińskiego, województwa wielkopolskiego i Polski [stan na rok 2013].....	81
Tabela 23. Charakterystyka noclegów w powiecie wrzesińskim w latach 2010–2013.....	85

Tabela 24. Zabytki nieruchome, ruchome oraz archeologiczne wpisane do rejestru zabytków w podziale na gminy.....	87
Tabela 25. Analiza wskaźnikowa – przestrzeń, infrastruktura i środowisko	91
Tabela 26. Liczba ludności powiatu wrzesińskiego na tle województwa wielkopolskiego i polski [stan na rok 2013]	92
Tabela 27. Liczba ludności i gęstość zaludnienia według gmin powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2013].....	92
Tabela 28. Liczba ludności w wybranych powiatach w województwie wielkopolskim [stan na rok 2013].....	93
Tabela 29. liczba ludności w podziale na płeć w powiecie wrzesińskim w latach 2009 -2013.....	93
Tabela 30. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla powiatu wrzesińskiego, województwa wielkopolskiego i Polski w latach 2009–2013	95
Tabela 31. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w powiecie wrzesińskim w latach 2009–2013	96
Tabela 32. Saldo migracji na pobyt stały międzypowiatowe w powiecie wrzesińskim w latach 2009–2013.....	97
Tabela 33. Saldo migracji dla powiatu wrzesińskiego w latach 2009–2013.....	97
Tabela 34. Czynniki wpływające na szacowanie prognozy liczby ludności w powiecie wrzesińskim ...	99
Tabela 35. Prognoza liczby urodzeń i zgonów na lata 2014–2035 dla powiatu wrzesińskiego	100
Tabela 36. Charakterystyka struktury uczniów uczęszczających do ponadgimnazjalnych szkół publicznych [stan na 30.09.2013 r.]	101
Tabela 37. Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2009–2013.....	102
Tabela 38. Liczba osób, które skorzystały z oferty poradni psychologiczno-pedagogicznej we Wrześni	103
Tabela 39. Kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2013]	103
Tabela 40. Kierunki kształcenia w Liceum Ogólnokształcącym im. Henryka Sienkiewicza we Wrześni	104
Tabela 41. Kierunki kształcenia w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Gen. Dr. Romana Abrahama we Wrześni	105
Tabela 42. Kierunki kształcenia w Zespole Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino we Wrześni.....	106
Tabela 43. Kierunki kształcenia w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich we Wrześni.....	106
Tabela 44. Kierunki kształcenia w Zespole Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	108
Tabela 45. Kluby Sportowe oraz Uczniowskie Kluby Sportowe zarejestrowane w Starostwie Powiatowym we Wrześni prowadzące działalność w latach 2009 i 2013.....	110
Tabela 46. Rozpoznawalne kluby sportowe działające na terenie powiatu wrzesińskiego	111
Tabela 47. Liczba zatrudnionych lekarzy wg oddziału w Szpitalu Powiatowym we Wrześni.....	112
Tabela 48. Liczba zatrudnionego personelu medycznego wg oddziału w szpitalu powiatowym we Wrześni.....	113
Tabela 49. Liczba pacjentów w Szpitalu Powiatowym we Wrześni sp. z o.o. w latach 2009–2013....	114
Tabela 50. liczba łóżek i ich obłożenie w szpitalu powiatowym we wrześni sp.z o.o. [stan na 2013]	115
Tabela 51. Zgony według przyczyn na terenie powiatu wrzesińskiego [stan na rok 2012]	116
TABELA 52. LICZBA PODOPIECZNYCH DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ WE WRZEŚNI W LATACH 2009-2013	119

TABELA 53. ILOŚĆ I FORMA POMOCY W ZAKRESIE SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA PROWADZONEGO PRZEZ PCPR WE WRZEŚNI W LATACH 2005 I 2009-2013.....	119
TABELA 54. LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH I DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH W LATACH 2009-2013 NA TERENIE POWIATU WRZEŚIŃSKIEGO	120
TABELA 55. LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	121
Tabela 56. Jednostki ochotniczej straży pożarnej z podziałem na gminy	122
Tabela 57. Przestępstwa drogowe na terenie powiatu wrzeńskiego w latach 2009–2013.....	125
Tabela 58. Zdarzenia drogowe na terenie powiatu wrzeńskiego w podziale na sprawców w roku 2012 i 2013	126
Tabela 59. Przestępczość na terenie powiatu wrzeńskiego [stan na rok 2013]	127
Tabela 60. Inne kategorie przestępczości na terenie powiatu wrzeńskiego [stan na rok 2013].....	127
Tabela 61. Czyny karalne popełniane przez nieletnich na terenie powiatu wrzeńskiego w latach 2009–2013.....	128
Tabela 62. Analiza wskaźnikowa – sfera społeczna.....	128
Tabela 63. Liczba gospodarstw rolnych według wielkości na terenie powiatu wrzeńskiego [stan na rok 2010]	131
Tabela 64. Powierzchnia [ha] zasiewów wybranych upraw na terenie powiatu wrzeńskiego [stan na rok 2010]	132
Tabela 65. Gospodarstwa rolne na terenie powiatu wrzeńskiego wg pogłowia zwierząt [stan na rok 2010].....	132
Tabela 66. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu wrzeńskiego w latach 2010–2013	133
Tabela 67. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu wrzeńskiego wg sekcji PKD 2007 [stan na rok 2013]	133
Tabela 68. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon wg sektorów własnościowych w latach 2009–2013	134
Tabela 69. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości na terenie powiatu wrzeńskiego [stan na rok 2013].....	135
Tabela 70. Podmioty w powiecie wrzeńskim wg klas wielkości w latach 2009–2013.....	135
Tabela 71. Wskaźniki dla podmiotów gospodarczych w powiecie wrzeńskim i jednostkach porównawczych [stan na rok 2013]	136
Tabela 72. Oferty pracy wg rodzaju stanowiska w powiatowym urzędzie pracy we Wrześni [stan na rok 2012]	137
Tabela 73. Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego [stan na rok 2013].....	139
Tabela 74. Struktura bezrobocia wg grup wiekowych w powiecie wrzeńskim [stan na rok 2012] ..	141
Tabela 75. Efektywność poszczególnych programów aktywizacji Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni [stan na rok 2009]	142
Tabela 76. Programy aktywizacji realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni [stan na rok 2012].....	143
Tabela 77. Liczba zleconych zadań publicznych w poszczególnych obszarach współpracy w latach 2011–2014.....	146
Tabela 78. Analiza wskaźnikowa – gospodarka.....	147
Tabela 79. Analiza SWOT – przestrzeń, infrastruktura, środowisko	149
Tabela 80. Analiza SWOT – sfera społeczna	152

Tabela 81. Analiza SWOT – przedsiębiorczość i kooperacja.....	153
Tabela 82. PLANOWANE ZADANIA DO REALIZACJI W OKRESIE 2014-2020	155

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział procentowy poszczególnych nawierzchni dróg powiatowych [stan na dzień 30.06.2014 r.]	69
Wykres 2. Stan techniczny dróg powiatowych — udział procentowy [stan na dzień 30.06.2014 r.] ...	70
Wykres 3. Ludność według grup wieku i płci w powiecie wrzesińskim [stan na rok 2013]	94
Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku ludności powiatu wrzesińskiego w latach 2009–2013	95
Wykres 5. Przyrost naturalny w powiecie wrzesińskim w latach 2009–2013.....	96
Wykres 6. Ludność według płci i wykształcenia [stan na rok 2011]	98
Wykres 7. Prognozowana liczba ludności powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2035	98
Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wrzesińskim w latach 2009–2013	140
Wykres 9. Struktura bezrobocia wg wykształcenia w powiecie wrzesińskim [stan na rok 2013].....	141